

Sammanfattning

Konkurrenslagen (2008:579) utgör ett viktigt instrument för att uppnå bättre omvandlingstryck och en effektivare konkurrens, till nytta för samhällsekonomin och konsumenterna. Väl fungerande marknader och rättvisa spelregler för såväl stora som små företag är viktiga för detta. Reglerna om kontroll av företagskoncentrationer syftar till att motverka hinder för utvecklingen av en effektiv konkurrens och bidrar därigenom till lägre priser, högre kvalitet och ett större utbud av produkter och tjänster, till nytta för konsumenterna. Konkurrenslagens regler om företagskoncentrationer är framtagna med EU:s motsvarande regler om koncentrationskontroll som förebild och det föreligger i princip rättslikhet mellan de svenska och de EU-rättsliga reglerna för den materiella bedömningen av koncentrationer. Övriga frågor som gäller förfarandet för koncentrationsprövningen hos Konkurrensverket och domstolarna behandlas i stora drag på samma sätt som i EU-rätten, men med beaktande av de särdrag som den svenska rättskulturen bjuder. Skillnader i regler om förfarandet finns i fråga om bland annat längden på den frist som gäller för Konkurrensverkets särskilda undersökningar av koncentrationer samt i fråga om hur förlängningar av fristen beräknas. Därutöver innehåller konkurrenslagen särskilda regler om handläggningstiden för domstolarnas handläggning av ärenden om slutliga beslut om koncentrationer. Vissa av dessa förfaranderegler har under lång tid varit oförändrade och återspeglar inte koncentrationsärendenas ökade komplexitet och utredningsbehov.

Koncentrationsprövningar har under de senaste årtiondena blivit allt mer resurs- och tidskrävande för Konkurrensverket. Prövningarna bedrivs under mycket stor tidspress och tar i anspråk en stor andel av Konkurrensverkets samlade resurser. Denna utveckling har medfört stora ansträngningar på såväl Konkurrensverkets organisation som myndighetens övriga tillsyn. Situationen har nu blivit sådan att de legala fristerna för koncentrationsprövningen inte alltid räcker till för den utredning Konkurrensverket anser nödvändig. Det har framkommit ett angeläget behov av vissa förändringar i konkurrenslagens förfaranderegler om handläggningen av koncentrationer i syfte att bland annat underlätta utredningar och

domstolsprövningar av koncentrationsärenden samt för att säkerställa en mer kostnadseffektiv tillsyn, materiellt riktiga beslut och krav på rättssäkerhet, samtidigt som effektiviteten i systemet bibehålls. Konkurrentverket föreslår därför vissa ändringar i regelsystemet.

I promemorian föreslås att den legala fristen i konkurrenslagen för Konkurrentverkets särskilda undersökningar av företagskoncentrationer ändras till 90 arbetsdagar samt att förlängningar av fristen beräknas i arbetsdagar. Vidare föreslås att de legala fristerna för Patent- och marknadsdomstolens och Patent- och marknadsöverdomstolens handläggning av ett överklagande av ett beslut om förbud av en koncentration eller åläggande för en part i en koncentration ändras till åtta respektive fyra månader. Lagändringarna föreslås träda i kraft samtidigt som eventuella regeländringar som föreslås av utredningen KN 2023:03.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1 Författningsförslag	6
1.1 Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)	6
2 Förhållandet mellan konkurrenslagens regler om företagskoncentrationer och EU-rätten.....	8
3 Konkurrenslagens regler om handläggningen av företagskoncentrationer	9
4 Huvuddragen i koncentrationsprövningen i svensk rättspraxis	10
5 Konkurrensverkets handläggning av anmälningar av företagskoncentrationer	13
5.1 Allmänt.....	13
5.2 Huvudsakliga åtgärder i handläggningen av ett koncentrationsärende.....	13
Förhandskontakter	13
När anmälan kommer in.....	14
Informationsinhämtning.....	14
Beslut under en inledande undersökning (fas 1)	16
Genomförande av en särskild undersökning (fas 2).....	16
Bevis- och ekonomiföredragning och andra kvalitetssäkrande åtgärder	17
Utkast till beslut om förbud eller åläggande till part	18
Kommunicering av utredningsakten, datarum samt offentlighet och sekretess.....	18
Muntligt förfarande.....	19
Slutligt beslut.....	20
Åtagande från part	21
Särskilt om ekonomisk analys i koncentrationsärenden.....	21
5.3 Särskilt om tidsåtgången för olika åtgärder i en särskild undersökning	22
6 Överväganden och förslag	23
6.1 Fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar.....	23
Skälen för förslaget	24
6.2 Ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar	47

	Skälen för förslaget	47
6.3	En bestämmelse om automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning vid åtagande föreslås inte	49
	Skälen för bedömningen.....	49
6.4	Fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden	51
	Skälen för förslaget	51
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	61
8	Konsekvensutredning.....	62
8.1	Allmänt om konsekvensutredning	62
8.2	Sammanfattning av promemorians förslag	63
8.3	Beskrivning av problemen och syftet med förslagen	64
	Inledning.....	64
	Förslaget om ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar.....	64
	Förslaget om ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar	66
	Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden.....	66
8.4	Konsekvenser om inga åtgärder vidtas	67
8.5	Alternativa lösningar och val av lösning	67
	Inledning.....	67
	Förslaget om ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar.....	68
	Förslaget om ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar	71
	Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden.....	72
8.6	Konsekvenser av promemorians förslag.....	73
	Förslagens kostnader och intäkter för staten, kommuner och regioner	73
	Förslagens kostnader och intäkter för företag och andra enskilda.....	75
	Andra relevanta konsekvenser	79
8.7	Åtgärder för proportionaliteten av förslagen	79
	Allmänt.....	79
	Förslaget om fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar.....	79

	Förslaget till ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrens-	
	lagen till att avse arbetsdagar	81
	Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas	
	handläggning av koncentrationsärenden.....	81
8.8	Ikraftträdande och informationsinsatser.....	82
8.9	Utvärdering av förslagens konsekvenser.....	82
8.10	Förslagens förenlighet med Sveriges skyldigheter enligt EU-rätten.....	83
9	Författningskommentar.....	83
9.1	Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)	83
	4 kap. Företagskoncentrationer	83
Bilaga 1 – Konkurrensverkets handläggning av koncentrationsärenden		
	1993–2024	86
Bilaga 2 – Frister för konkurrensmyndigheternas prövning i övriga		
	EES-länder och Storbritannien.....	91

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurrenslagen (2008:579) att 4 kap. 13 och 14–16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

13 §¹

Om Konkurrensverket har beslutat att genomföra en särskild undersökning ska verket inom *tre månader* från det att beslutet meddelades besluta om förbud enligt 1 §, om åläggande enligt 2 § eller att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Om Konkurrensverket har beslutat att genomföra en särskild undersökning ska verket inom *90 arbetsdagar* från det att beslutet meddelades besluta om förbud enligt 1 §, om åläggande enligt 2 § eller att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Ett förbud enligt 1 § eller ett åläggande enligt 2 § får inte meddelas senare än två år efter det att företagskoncentrationen uppkom.

Ett förbud enligt 1 § eller ett åläggande enligt 2 § gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

14 §²

Konkurrensverket får förlänga fristen i 13 § första stycket med högst *en månad* i sänder, om parterna i koncentrationen samtycker till det. I de fall annan medverkande anmält koncentrationen enligt 7 § 2 krävs även dennes samtycke. Om koncentrationen ägt rum på det sätt som anges i 3 § andra meningen, är förvärvarens samtycke tillräckligt.

Konkurrensverket får förlänga fristen i 13 § första stycket med högst *25 arbetsdagar* i sänder, om parterna i koncentrationen samtycker till det. I de fall annan medverkande anmält koncentrationen enligt 7 § 2 krävs även dennes samtycke. Om koncentrationen ägt rum på det sätt som anges i 3 § andra meningen, är förvärvarens samtycke tillräckligt.

¹ Senaste lydelse 2017:986.

² Senaste lydelse 2017:986.

Om det finns synnerliga skäl, får fristen förlängas utan sådant samtycke som anges i första stycket.

15 §³

Om Konkurrensverkets beslut om förbud enligt 1 § eller åläggande enligt 2 § överklagas, ska Patent- och marknadsdomstolen avgöra ärendet inom *sex* månader från det att överklagandet kom in.

Om Konkurrensverkets beslut om förbud enligt 1 § eller åläggande enligt 2 § överklagas, ska Patent- och marknadsdomstolen avgöra ärendet inom *åtta* månader från det att överklagandet kom in.

Den i första stycket angivna fristen får förlängas av domstolen under samma förutsättningar som anges i 14 §.

16 §⁴

Om Patent- och marknadsdomstolens beslut överklagas ska Patent- och marknadsöverdomstolen avgöra ärendet inom *tre* månader från det att tiden för överklagande gick ut.

Om Patent- och marknadsdomstolens beslut överklagas ska Patent- och marknadsöverdomstolen avgöra ärendet inom *fyra* månader från det att tiden för överklagande gick ut.

Den i första stycket angivna fristen får förlängas av domstolen under samma förutsättningar som anges i 14 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den [***].
 2. För anmälningar enligt 4 kap. 6 eller 7 § som kommit in till Konkurrensverket före ikraftträdandet gäller 13 och 14 §§ i den äldre lydelsen.
 3. Ärenden som före ikraftträdandet är anhängiga vid domstol handläggs enligt äldre föreskrifter.

³ Senaste lydelse 2017:986.

⁴ Senaste lydelse 2017:986.

2 Förhållandet mellan konkurrenslagens regler om företagskoncentrationer och EU-rätten

1. Regler om EU:s koncentrationskontroll finns i rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (koncentrationsförordningen). Koncentrationsförordningen är tillämplig på koncentrationer med så kallad gemenskapsdimension (artikel 1). Förordningen ger kommissionen exklusiv kompetens att pröva koncentrationer med gemenskapsdimension, men ger vissa möjligheter att hänskjuta prövningen till en medlemsstat (artikel 9).⁵
2. Koncentrationsförordningen ställer inte några krav på medlemsstaternas prövning av koncentrationer utan gemenskapsdimension. Några formella krav på överensstämmelse mellan nationell rätt och EU-rätt finns alltså inte. Icke desto mindre har konkurrenslagens (2008:579) regler om företagskoncentrationer i praktiken inneburit en betydande anpassning till EU-rätten. Den materiella prövningen av en koncentration är i huvudsak densamma oavsett om prövningen sker enligt konkurrenslagen eller koncentrationsförordningen.
3. Enligt koncentrationsförordningen ska en företagskoncentration som har gemenskapsdimension anmälas till kommissionen innan den genomförs (artikel 4.1). Särskilda frister gäller för kommissionens handläggning. Inom 25 arbetsdagar från den första arbetsdagen efter mottagande av en fullständig anmälan ska kommissionen meddela beslut om att antingen godkänna koncentrationen eller inleda ett fördjupat granskningsförfarande. Denna frist förlängs till 35 arbetsdagar om de berörda företagen erbjuder åtagande som syftar till att koncentrationen ska godkännas (artikel 10.1). Om kommissionen beslutar att inleda ett fördjupat förfarande ska den fatta beslut om att godkänna eller förbjuda koncentrationen inom 90 arbetsdagar från den dag då det fördjupade förfarandet inleddes. Fristen för det fördjupade förfarandet förlängs till 105 arbetsdagar om de berörda företagen erbjuder åtagande 55 arbetsdagar eller mer efter det att förfarandet inleddes. Vid samtycke från de berörda företagen kan fristen för det fördjupade förfarandet förlängas med upp till 20 arbetsdagar (artikel 10.3).

⁵ Koncentrationsförordningen ger även möjligheter i vissa fall till hänskjutande från en eller flera medlemsstater till kommissionen av prövningen av en företagskoncentration, se artikel 22.

3 Konkurrenslagens regler om handläggningen av företagskoncentrationer

4. Liksom EU-rättens koncentrationskontroll består den svenska koncentrationskontrollen av ett system om anmälning och förhandsprövning av företagskoncentrationer. Regler om anmälan och prövning av koncentrationer finns i 4 kap. konkurrenslagen.
5. En företagskoncentration som är anmälningspliktig ska anmälas till Konkurrensverket innan den genomförs (4 kap. 10 §). Anmälan ska göras skriftligen och innehålla de uppgifter som anges i föreskrifter som Konkurrensverket har meddelat (12 och 13 §§ konkurrensförordningen [2021:87]). Anvisningar om innehållet i anmälan finns i Konkurrensverkets föreskrifter KKVFS 2010:3 om anmälan om företagskoncentration enligt konkurrenslagen. Som utgångspunkt gäller ett förbud för parterna i en anmälningspliktig koncentration att fullfölja den under tiden som Konkurrensverkets prövning pågår (4 kap. 12 och 13 a §§).
6. Anmälningsplikt gäller för företagskoncentrationer där de berörda företagen under föregående räkenskapsår haft en omsättning i Sverige som överstiger en miljard kronor och minst två av företagen haft en omsättning i Sverige som överstiger 200 miljoner kronor för vart och ett av företagen (4 kap. 6 §). Koncentrationer som inte uppfyller dessa omsättningskrav är inte anmälningspliktiga. Om omsättningskravet om en miljard kronor är uppfyllt men inte det individuella kravet för minst två av företagen, får däremot Konkurrensverket ålägga en part i en koncentration att anmäla den om det finns särskilda skäl (4 kap. 7 §). En part eller annan medverkande i en koncentration har under samma förutsättningar rätt att frivilligt anmäla en koncentration till Konkurrensverket. Koncentrationer som har gemenskapsdimension enligt koncentrationsförordningen ska inte anmälas till Konkurrensverket.
7. För Konkurrensverkets prövning av företagskoncentrationer gäller särskilda frister. Inom 25 arbetsdagar från det att en fullständig anmälan om koncentration har kommit in till Konkurrensverket ska verket meddela beslut om att antingen genomföra en särskild undersökning av koncentrationen eller lämna den utan åtgärd (4 kap. 11 § första stycket). För det fall Konkurrensverket under en inledande undersökning mottar ett åtagande från en part i koncentrationen som syftar till att koncentrationen ska lämnas utan åtgärd, förlängs fristen till 35 arbetsdagar (4 kap. 11 § andra stycket). Under en inledande undersökning kan Konkurrensverket även tillfälligt stoppa löptiden för

fristen på begäran av part (4 kap. 17 § andra stycket). Den inledande undersökningen kallas fas 1.

8. Om Konkurrensverket beslutar att genomföra en särskild undersökning av en företagskoncentration ska verket inom tre månader från det att beslutet meddelades besluta om förbud, åläggande eller att lämna koncentrationen utan åtgärd (4 kap. 13 § första stycket). Konkurrensverket får förlänga fristen för en särskild undersökning med högst en månad i sänder om parterna samtycker till det eller om det finns synnerliga skäl (4 kap. 14 § första stycket). Konkurrensverket kan vidare tillfälligt stoppa löptiden för fristen för både den inledande och den särskilda undersökningen om en part i företagskoncentrationen inte har följt ett åläggande som verket meddelat med stöd av 5 kap. 1 § första stycket 1 konkurrenslagen om att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat som är nödvändigt för prövningen (4 kap. 17 § första stycket). Den särskilda undersökningen kallas fas 2.
9. En företagskoncentration ska förbjudas under de förutsättningar som anges i 4 kap. 1 § första stycket konkurrenslagen. Om det är tillräckligt för att undanröja de skadliga effekterna av en koncentration får en part i koncentrationen enligt 4 kap. 2 § konkurrenslagen i stället åläggas att genomföra någon annan konkurrensfrämjande åtgärd. Har fråga uppkommit om förbud eller åläggande, kan ett åtagande från en part i koncentrationen medföra att Konkurrensverket lämnar koncentrationen utan åtgärd. Beslutet att lämna koncentrationen utan åtgärd villkoras då av att parterna i koncentrationen följer åtagandet. Finner Konkurrensverket att förutsättningarna för förbud eller åläggande inte är uppfyllda ska koncentrationen lämnas utan åtgärd.
10. Konkurrensverkets beslut om förbud eller åläggande i fråga om en företagskoncentration får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen (7 kap. 1 § första stycket 4 och 5 konkurrenslagen), vars beslut i sin tur får överklagas till Patent- och marknadsöverdomstolen (1 kap. 3 § lagen om patent- och marknadsdomstolar [2016:188]).

4 Huvuddragen i koncentrationsprövningen i svensk rättspraxis

11. Av rättspraxis följer att förbudsbestämmelsen i 4 kap. 1 § konkurrenslagen ska tolkas i linje med EU-rätten.⁶ Koncentrationsförordningen och EU-domstolens avgöranden har ansetts vara av särskild betydelse för tolkningen. Kommissionens tillkännagivanden och riktlinjer är inte

⁶ Se till exempel Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål T 7499-16 och Patent- och marknadsdomstolens dom den 19 november 2024 i mål PMÅ 9076-24.

bindande för andra än kommissionen, men deras innehåll har i viss utsträckning godtagits i EU-rättslig och svensk rättspraxis och därmed blivit en del av rådande praxis.⁷ Svenska domstolar har så gott som undantagslöst att följa EU-domstolens praxis vid tolkningen av materiella nationella konkurrensrättsliga bestämmelser som utformats efter EU-rätten och som till sitt innehåll överensstämmer med EU-rätten.⁸

12. Konkurrensverkets prövning av om en företagskoncentration ska förbjudas enligt 4 kap. 1 § konkurrenslagen består av två huvudsakliga led.
13. Det första ledet i prövningen är – i likhet med vad som i regel gäller vid prövningar av konkurrensbegränsande samarbeten och missbruk av dominerande ställning (2 kap. 1 § respektive 7 § konkurrenslagen) – en bedömning av den relevanta marknaden. Detta led har två delar: Dels en bedömning av den relevanta produktmarknaden, dels en bedömning av den relevanta geografiska marknaden.⁹ Marknadsbedömningen ligger till grund för bedömningen av företagskoncentrationens effekter på konkurrensen och har ofta grundläggande betydelse för den slutliga bedömningen av koncentrationen.¹⁰
14. Det andra ledet i prövningen är en bedömning av företagskoncentrationens effekter på konkurrensen. Effektbedömningen bygger på marknadsbedömningen. Ordalydelsen ”påtagligt hämma” i 4 kap. 1 § konkurrenslagen uttrycker, liksom artikel 2.3 i koncentrationsförordningen, det så kallade substanstestet. Effekten av koncentrationen måste vara substantiell, det vill säga vara påtaglig för konkurrensen mot bakgrund av den bedömning som gjorts om avgränsningen av den relevanta marknaden, för att koncentrationen ska förbjudas.¹¹

⁷ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16, s. 7 och däri gjorda hänvisningar.

⁸ Patent- och marknadsöverdomstolens beslut den 18 januari 2017 i mål PMT 7497-16.

⁹ Se vidare kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i unionens konkurrenslagstiftning (C/2023/6789, 22.2.2024). Den relevanta produktmarknaden utgörs av de produkter som på grund av sina egenskaper m.m. är utbytbara med varandra. Den relevanta geografiska marknaden omfattar det område inom vilket de relevanta produkterna tillhandahålls och inom vilket konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade för samtliga ekonomiska aktörer, så att det är möjligt att göra en rimlig bedömning av den anmälda företagskoncentrationens effekter på konkurrensen. Vid bedömningen av om konkurrensvillkoren ska anses så pass likartade att slutsatser kan dras om vad som är produktmarknaden och vad som är den geografiska marknaden kan en rad olika omständigheter ha betydelse, såsom produktens egenskaper, prissättning, marknadsandelar, nationella preferenser m.m. Se även Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16, s. 8–10.

¹⁰ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16, s. 7.

¹¹ Se Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16, s. 8.

15. Effektprövningen inleds ofta med bedömningen av om koncentrationen medför att en dominerande ställning skapas eller förstärks, det så kallade dominanstestet.¹² Därefter görs – oavsett om det föreligger en dominerande ställning eller inte – en bedömning av effekten av koncentrationen som helhet.
16. Vid bedömningen av en koncentrations inverkan på konkurrensen ska en jämförelse göras mellan de konkurrensvillkor som skulle bli följden av den anmälda koncentrationen och de villkor som skulle ha rått om koncentrationen inte skulle genomföras, ett så kallat kontrafaktiskt scenario. Ett kontrafaktiskt scenario är en hypotetisk bedömning av vad som skulle ha hänt koncentrationen förutan. Prövningen av effekterna av en koncentration bör göras mot det kontrafaktiska scenario som är det mest troliga utfallet utan koncentrationen.¹³
17. Konkurrensverket har vid överklagande av verkets beslut om förbud eller åläggande bevisbördan för de omständigheter som läggs till grund för bedömningen av om en företagskoncentration är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en väsentlig del av det. Eftersom marknadsbedömningen ingår som ett led i effektbedömningen, har Konkurrensverket bevisbördan även för omständigheter som verket lägger till grund för avgränsningen av den relevanta marknaden.¹⁴
18. Vad gäller beviskravet har i svensk rättspraxis uttalats att beviskravet "styrkt/visat" gäller för de omständigheter som läggs till grund för ett beslut att förbjuda en företagskoncentration.¹⁵
19. Prövningen av vilken effekt en företagskoncentration kan ge upphov till är inriktad på ett hypotetiskt händelseförlopp. Vad avser den slutliga bedömningen av koncentrationens framtida effekter ska Konkurrensverket göra sannolikt att koncentrationen är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det.¹⁶

¹² Med dominerande ställning förstås att ett företag har en sådan ekonomisk maktställning att den kan hindra upprätthållandet av en effektiv konkurrens på den relevanta marknaden, genom att ställningen tillåter företaget att i betydande mån agera oberoende i förhållande till sina konkurrenter. Se t.ex. EU-domstolens dom den 17 februari 2011 i mål C-52/09, Konkurrensverket mot TeliaSonera Sverige AB, EU:C:2011:83, punkt 23.

¹³ Se Patent- och marknadsdomstolens beslut den 19 november 2024 i mål PMÄ 9076-24. Beslutet är överklagat till Patent- och marknadsöverdomstolen. Se även EU-domstolens dom den 13 juli 2023 i mål C-376/20 P, kommissionen mot CK Telecoms UK Investments, EU:C:2023:561, punkt 84–87 och däri gjorda hänvisningar, och EU-domstolens dom den 24 oktober 2024 i mål C-581/22 P, Thyssenkrupp mot kommissionen, EU:C:2024:821, punkt 91. Se även Karlsson och Osen Bergqvist, *Konkurrensrätt En handbok* (6 uppl., Norstedts Juridik, 2021), s. 706.

¹⁴ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16 och Patent- och marknadsdomstolens beslut den 19 november 2024 i mål PMÄ 9076-24.

¹⁵ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16.

¹⁶ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16.

Detta gäller dock enbart den slutliga, hypotetiska bedömningen av koncentrationens effekter. Med hänvisning till praxis från EU-domstolen har Patent- och marknadsdomstolen i ett nyligen avgjort mål uttalat, såvitt avser den slutliga hypotetiska effektbedömningen, att beviskravet i ärenden om förbud mot en koncentration bör tillämpas så att Konkurrensverket, med hjälp av tillräckligt väsentliga och samstämmiga uppgifter, ska visa att det är mer sannolikt än osannolikt att den anmälda koncentrationen är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det.¹⁷

5 Konkurrensverkets handläggning av anmälningar av företagskoncentrationer

5.1 Allmänt

20. Konkurrensverkets handläggning av ett koncentrationsärende består av ett antal steg och åtgärder. Ett antal av åtgärderna är lagreglerade medan några är introducerade av Konkurrensverket och följer av verkets egna rutiner. I det följande redovisas de huvudsakliga steg och åtgärder som aktualiseras under Konkurrensverkets handläggning av en anmälan om företagskoncentration (avsnitt 5.2). Därefter redovisas tidsåtgången för olika åtgärder under en särskild undersökning av en koncentration och hur fristen för undersökningen fördelar sig mellan dessa åtgärder (avsnitt 5.3).

5.2 Huvudsakliga åtgärder i handläggningen av ett koncentrationsärende

Förhandskontakter

21. Innan ett företag anmäler en företagskoncentration till Konkurrensverket kan företaget initiera så kallade förhandskontakter med verket för att diskutera koncentrationen som ska anmälas och företagets uppgiftsskyldighet i samband med sådan anmälan. I förhandskontakter kan ingå ett eller flera möten mellan förvärvsparterna och handläggare på Konkurrensverket.
22. Förhandskontakter ökar Konkurrensverkets möjligheter att tidigt identifiera komplicerade ärenden, avsätta resurser i form av en fullständig projektgrupp samt planera för vilka utredningsåtgärder

¹⁷ Patent- och marknadsdomstolens beslut den 19 november 2024 i mål PMÅ 9076-24. Beslutet är överklagat till Patent- och marknadsöverdomstolen. Se även EU-domstolens dom den 13 juli 2023 i mål C-376/20 P, kommissionen mot CK Telecoms UK Investments, EU:C:2023:561, punkterna 84–88.

som bör vidtas. Förhandskontakter möjliggör också för Konkurrensverket och företagen att i ett tidigt skede identifiera vilka frågor eller förhållanden som kan behöva utredas särskilt under prövningen.

23. Konkurrensverket uppmuntrar företag att ta förhandskontakter med verket innan en anmälan ges in. Det är dock inte obligatoriskt och Konkurrensverket kan inte tvinga företag att ta eller delta i sådana kontakter med myndigheten.

När anmälan kommer in

24. När anmälan om företagskoncentration kommer in till Konkurrensverket går handläggarna vid verket igenom anmälan för att kontrollera att den innehåller obligatoriska uppgifter och handlingar enligt verkets föreskrifter och anvisningar för anmälan om koncentration¹⁸. Fristen för Konkurrensverkets inledande undersökning börjar inte löpa förrän anmälan är fullständig. Om det vid den inledande genomgången visar sig att någon uppgift saknas, påtalar Konkurrensverket detta för anmälade part.

Informationsinhämtning

25. I koncentrationsärenden kan Konkurrensverket hämta in uppgifter och handlingar från part utöver de uppgifter som krävs för att en anmälan ska vara fullständig. Det kan exempelvis röra sig om affärsplaner, verksamhetsplaner, kund- och marknadsundersökningar, konsumentundersökningar, konkurrentanalyser, intern korrespondens, uppgifter om marknadssegment, kostnadsdata, prisserier samt kontaktuppgifter till fler kunder och konkurrenter än vad som angetts i anmälan. Uppgifter och handlingar kan även hämtas in från tredje man. Med tredje man avses bland annat kunder, konkurrenter, leverantörer, branschorganisationer och myndigheter.
26. Om det behövs för att Konkurrensverket ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt konkurrenslagen får verket ålägga ett företag eller annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat (5 kap. 1 § första stycket 1 konkurrenslagen). Ett åläggande ska innehålla en svarsfrist inom vilken mottagaren ska efterkomma det. Svarsfristen bestäms av Konkurrensverket med hänsyn till bland annat åläggandets omfattning och den arbetsinsats som krävs för dess besvarande. Eftersom utredningen bedrivs inom snäva frister är dock svarsfristerna för ålägganden i koncentrationsärenden generellt korta.
27. För att kunna bedriva ett effektivt utredningsarbete och sammanställa beslutsunderlag av hög kvalitet är Konkurrensverket beroende av att

¹⁸ Se Konkurrensverkets föreskrifter KKVFS 2010:3 om anmälan om företagskoncentration enligt konkurrenslagen (2008:579).

företagen snabbt skickar in fullständigt och korrekt underlag. Det ligger i allmänhet i företagens intresse att prövningen av en anmäld företagskoncentration sker så snabbt som möjligt. Företagen har därför incitament att tillhandahålla den information som Konkurrensverket behöver för att kunna lämna koncentrationen utan åtgärd. I de allra flesta fall är parterna således angelägna om att samarbeta med Konkurrensverket så att prövningen av koncentrationen ska förlöpa snabbt och effektivt. Även i sådana fall är det inte ovanligt att företagen underskattar den tid och de personalresurser som kan komma att krävas för att förse Konkurrensverket med uppgifter under själva utredningen. Det kan många gånger vara svårt för företagen att inom utsatt tid inkomma med de uppgifter som myndigheten begär. Det är vanligt förekommande att parter i en koncentration begär anstånd med att besvara Konkurrensverkets ålägganden. Det förekommer också att företag inkommer med ofullständiga svar eller svarar efter svarsfristens utgång, vilket föranleder merarbete för Konkurrensverket.

28. Uppgifter kan även hämtas in på annat sätt än genom åläggande, exempelvis genom skriftliga enkäter, telefonintervjuer och fysiska möten samt genom förhör (5 kap. 1 § första stycket 2 konkurrenslagen).
29. Det är vanligt förekommande att handel med varor och tjänster sker över landsgränserna. Försäljning som sker till kunder i angränsande länder från de samgående företagen samt deras faktiska och potentiella konkurrenter, eller från utländska aktörer till svenska kunder, kan ha betydelse för prövningen av en företagskoncentration som sker i Sverige. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan Konkurrensverket således behöva hämta in uppgifter från utländska företag samt analysera förhållanden i andra länder. Detta förutsätter att Konkurrensverket på ett effektivt sätt och inom de lagstadgade frister som gäller för prövningen kan få tillgång till sådana uppgifter.
30. Konkurrensverket ingår i ett samarbetsavtal¹⁹ med konkurrensmyndigheterna i Danmark, Finland, Norge, Island och Grönland²⁰. Samarbetsavtalet syftar till att stärka och formalisera samarbetet mellan de nordiska konkurrensmyndigheterna samt säkerställa en effektiv tillämpning av de nationella konkurrenslagarna. Avtalet ger möjlighet för konkurrensmyndigheterna att hämta in och utbyta information i samband med utredningar. Samarbetsavtalet gäller bland annat vid tillämpning av reglerna om företagskoncentrationer. Genom samarbetsavtalet kan Konkurrensverket bland annat begära bistånd av de

¹⁹ Avtal om samarbete i konkurrensfrågor den 8 september 2017.

²⁰ Grönlands konkurrensmyndighet tillämpar samarbetsavtalet med undantag för bestämmelserna om platsundersökningar och begäran om information.

övriga konkurrensmyndigheterna för att hämta in information som verket behöver i sin prövning av en anmäld koncentration.

31. Inom EU finns regler om samarbete mellan medlemsstaternas konkurrensmyndigheter som möjliggör bistånd och utbyte av information.²¹ I likhet med det nordiska samarbetsavtalet möjliggör de EU-rättsliga reglerna för konkurrensmyndigheterna att hämta in information åt varandra genom olika utredningsåtgärder samt utbyta information i samband med utredningar. Till skillnad från det nordiska samarbetet är emellertid de EU-rättsliga reglerna endast tillämpliga vid utredningar av överträdelse av EU-rättens materiella förbud i artikel 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Några motsvarande regler om samarbete mellan medlemsstater i fråga om utredningar av företagskoncentrationer finns inte. I fråga om företag i medlemsstater som inte ingår i det nordiska samarbetsavtalet, är deras medverkan således frivillig i Konkurrensverkets utredningar av koncentrationer.

Beslut under en inledande undersökning (fas 1)

32. De flesta koncentrationsärenden avslutas under den inledande undersökningen. Genom olika utredningsåtgärder kontrollerar Konkurrensverket om den anmälda företagskoncentrationen är sådan att den kan orsaka konkurrensproblem på en marknad. Om konkurrensproblem kan uteslutas lämnas koncentrationen utan åtgärd.
33. Beslut att lämna en företagskoncentration utan åtgärd under en inledande undersökning fattas i enklare koncentrationsärenden normalt av enhetschef eller annan som har rätt att fatta beslut enligt Konkurrensverkets arbetsordning. Generaldirektören fattar beslut i mer komplicerade fall eller när beslutet villkoras av åtagande från part. Vid föredragning inför generaldirektören närvarar bland andra Konkurrensverkets chefsjurist och chefsekonom som rådgivare till generaldirektören.
34. Om konkurrensproblem inte kan uteslutas och åtagande som tar hand om Konkurrensverket farhågor inte lämnas, inleder verket en särskild undersökning av företagskoncentrationen. Beslut att genomföra en särskild undersökning av en koncentration fattas av generaldirektören efter föredragning.

Genomförande av en särskild undersökning (fas 2)

35. Om Konkurrensverket har beslutat att genomföra en särskild undersökning ska verket inom tre månader från det att beslutet meddelades

²¹ Artikel 22 i Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EUT L 1, 4.1.2003, s. 1–25).

besluta om förbud, om åläggande eller att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

36. Under en särskild undersökning fördjupar Konkurrensverket utredningen av företagskoncentrationen med inriktning på att närmare analysera om de skadeteorier som identifierats kan bekräftas eller uteslutas. Den ekonomiska utredningen och analyserna är ofta omfattande och avancerade. Det är också relativt vanligt att Konkurrensverket under en särskild undersökning genomför större kund- eller konsumentundersökningar. Konkurrensverket hämtar även in en stor mängd uppgifter och handlingar genom åläggande och håller intervjuer med företrädare för relevanta marknadsaktörer. Utredningen under en särskild undersökning innebär i regel en heltäckande genomlysning av de berörda marknadernas funktionssätt och rådande konkurrensförhållanden.
37. Om Konkurrensverket under en särskild undersökning konstaterar att företagskoncentrationen inte är ägnad att påtagligt hämma konkurrensen, lämnas koncentrationen utan åtgärd. Beslutet fattas av generaldirektören efter föredragning.
38. Om företagskoncentrationen bedöms vara problematisk från konkurrenssynpunkt tar Konkurrensverket fram ett utkast till beslut om förbud eller åläggande. Beslutsutkastet och utredningen bereds internt och genomgår olika kvalitetssäkrande processer.

Bevis- och ekonomföredragning och andra kvalitetssäkrande åtgärder

39. Konkurrensverkets analyser och bevisning måste hålla hög kvalitet och svara upp mot de höga krav som ställs på utredningen vid en domstolsprövning. För att säkerställa god kvalitet och fullgoda beslutsunderlag används olika interna åtgärder för kvalitetssäkring.
40. Bevis- och ekonomföredragning ska enligt Konkurrensverkets rutiner hållas när Konkurrensverkets utredning har kommit så långt att utkast till slutligt beslut är framtaget och innan utkast skickas till part för yttrande enligt 14 § konkurrensförordningen. Tanken med bevis- och ekonomföredragning är att få kvalificerade synpunkter på utredningen och en värdering av bevisningen som finns i ärendet. Vid föredragningen deltar erfarna medarbetare från Konkurrensverkets rättsenhet (processråd och sakkunniga jurister) och chefsekonomenhet (ekonområd och sakkunniga ekonomer) som inte själva deltagit i utredningen. Även Konkurrensverkets chefsjurist och chefsekonom deltar vid föredragningen.

41. Kort efter föredragningen återkopplar deltagarna från rättsenheten och chefsekonomenheten till projektgruppen med synpunkter på utredningen och beslutsutkastet. Projektgruppen har därefter några dagar på sig att ta om hand de synpunkter som kommit fram i återkopplingarna. Projektgruppen vidtar också vid behov kompletterande utredningsåtgärder. Därefter delar projektgruppen ett nytt, omarbetat beslutsutkast inför samrådsföredragning med generaldirektören. Vid samrådet redovisas återkopplingarna från bevis- och ekonomiföredragningen.

Utkast till beslut om förbud eller åläggande till part

42. Innan Konkurrensverket beslutar om förbud eller åläggande av en företagskoncentration, ska verket ge den som beslutet riktar sig mot tillfälle att yttra sig över ett utkast till beslut (14 § konkurrensförordningen).²² Syftet med förfarandet är att ge part tillfälle att yttra sig samlat över Konkurrensverkets utredning och preliminära ställningstaganden.
43. Beslut att skicka ett utkast till slutligt beslut till part fattas efter samråd med generaldirektören vid en föredragning. Vid samrådsföredragningen deltar bland andra enhetschefen för den enhet som ansvarar för utredningen samt chefsjuristen och chefsekonomen. Inför föredragningen delas ett beslutsutkast samt annat för ärendet relevant material.
44. Enligt Konkurrensverkets interna riktmärken ska utkast till beslut om förbud eller åläggande normalt skickas till part fyra till fem veckor innan fristen för den särskilda undersökningen går ut. Part får normalt två veckor på sig att lämna ett yttrande över beslutsutkastet. Konkurrensverket strävar efter att följa dessa riktmärken i samtliga av verkets särskilda undersökningar. Emellertid förekommer det i komplexa ärenden att Konkurrensverket får senarelägga kommunikeringen av beslutsutkastet och tillämpa en snävare svarsfrist för part. I dessa fall kan Konkurrensverket även behöva minska den tillgängliga tiden för verkets slutliga beredning av ärendet.

Kommunicering av utredningsakten, datarum samt offentlighet och sekretess

45. Innan Konkurrensverket fattar slutligt beslut om förbud eller åläggande är verket skyldigt att till part kommunicera det material som ligger till grund för beslutet (25 § förvaltningslagen [2017:900]). Vidare har part rätt att ta del av alla andra handlingar i utredningsakten (10 § förvaltningslagen). I den mån utredningsakten inte kommunicerats

²² Före den 1 mars 2021 följde skyldigheten att skicka ett utkast till ställningstagande till part av då gällande konkurrensförordning (2008:604).

med part tidigare, sker detta i samband med att verket översänder ett beslutsutkast.

46. Handlingar som översänds till part sekretessprövas enligt tillämpliga bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I koncentrationsärenden finns det mellan de samgående företagen i regel ett särskilt behov av sekretess, då företagen vid tiden för utredningen alltför ofta är konkurrenter eller i vart fall fristående företag. Detsamma gäller motsvarande uppgifter om andra konkurrenter på marknaden. Det kan vara fråga om uppgifter om affärshemligheter, nedbrutna omsättningssiffror, framtida affärsstrategier, rabatter och affärsrelationer. Ett behov av sekretess finns i regel också för vissa uppgifter om kunder och leverantörer till de samgående företagen.
47. Rätten att ta del av uppgifter i Konkurrensverkets utredningsakt gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Det innebär att vissa sekretessbelagda handlingar inte får lämnas ut i den mån det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att uppgifterna i materialet inte röjs. I sådant fall ska myndigheten på annat sätt lämna part upplysningar om vad handlingarna innehåller i den utsträckning det behövs för att part ska kunna tillvarata sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda. Sekretesskyddade uppgifter kan också lämnas med beslut om förbehåll till en eller flera namngivna individer, exempelvis ett ombud eller en ställföreträdare för part, med begränsning av på vilket sätt uppgifterna får användas och spridas vidare till andra personer utanför den bestämda personkretsen (10 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen). I stället för att handlingar med sekretesskyddade uppgifter överlämnas till part, kan dessa hållas tillgängliga för parten genom ett så kallat datarum. Det innebär att uppgifterna görs tillgängliga i en särskild it-miljö hos Konkurrensverket där en begränsad personkrets, exempelvis ombud och ställföreträdare för part, tar del av uppgifterna under en begränsad tid.
48. I vissa koncentrationsärenden kan behovet av sekretess vara särskilt omfattande. Det gäller bland annat om flera konkurrerande företag anmäler förvärv av gemensam kontroll över ett företag och sekretess gäller för uppgifter företagen emellan. Hanteringen av sekretess i dessa ärenden kan vara särskilt tids- och resurskrävande för Konkurrensverket.

Muntligt förfarande

49. I samband med att Konkurrensverket skickar ett utkast till beslut om förbud eller åläggande till part, erbjuder verket i enlighet med sin arbetsordning parten möjlighet att muntligen komplettera sitt skriftliga

svar på beslutsutkastet. Ett muntligt förfarande i koncentrationsärenden är ett formaliserat möte där part ges möjlighet att inför beslutsfattaren, Konkurrensverkets generaldirektör, samt chefsjuristen och chefsekonomen, muntligen komplettera och utveckla sitt skriftliga yttrande över verkets utkast till beslut. Det muntliga förfarandet ökar därmed parts möjlighet att få sin sak väl belyst.

50. Det muntliga förfarandet äger normalt rum inom tre arbetsdagar från det att part kommit in med sitt skriftliga yttrande över Konkurrensverkets utkast till beslut.
51. Det muntliga förfarandet sker inom ramen för förvaltningslagens bestämmelser. Avsikten med förfarandet från Konkurrensverkets sida är att det ska bidra till att göra verkets utredningar mer fullständiga och till väl underbyggda beslut. Mötet leds av en tjänsteman som fungerar som ordförande vid mötet och som inte tidigare har deltagit i beredningen av ärendet. Mötet protokollförs. Protokollet utgör del av beslutsunderlaget inför beslutsföredragningen i ärendet.

Slutligt beslut

52. Beslut om ingripanden mot företagskoncentrationer sker efter föredragning. Konkurrensverkets generaldirektör är beslutsfattare om delegering inte har skett till annan. Förslag till slutligt beslut samt annat relevant material delas inför beslutsföredragningen, bland annat i form av rapporten från det muntliga förfarandet. Delningsförfarandet är ett led i arbetet med kvalitetssäkring och syftar till att ta tillvara Konkurrensverkets samlade kunskap och erfarenhet. Vid beslutsföredragningen deltar även Konkurrensverkets chefsjurist och chefsekonom samt andra berörda chefer och medarbetare inom myndigheten.
53. Utöver bevis- och ekonomföredragning, som äger rum inför beslut om att skicka ett beslutsutkast till part, har Konkurrensverket infört rutinen att ett utkast inför beslutsföredragning om beslut om förbud eller åläggande ska genomgå en oberoende granskning. Vid en sådan granskning ska en eller två medarbetare med mycket goda kunskaper i konkurrens ekonomi eller konkurrensrätt samt gedigen erfarenhet av konkurrenstillsyn göra en oberoende granskning av analyserna och förslaget till beslut. Medarbetarna som utför granskningen arbetar på en annan enhet på Konkurrensverket än den där utredningen bedrivits och har inte tidigare deltagit i utredningen. En oberoende granskare närvarar normalt också vid det muntliga förfarandet, om ett sådant hållits i ärendet. Syftet med granskningen är att ge generaldirektören stöd inför det slutliga beslutet genom att tillföra ytterligare perspektiv som är oberoende från den tidigare utredningen och kvalitetssäkringen. Den oberoende granskaren rapporterar sitt granskningsuppdrag direkt

till generaldirektören. Även enheten som ansvarar för utredningen och andra berörda får information om granskarens synpunkter.

54. Konkurrensverkets slutliga beslut kan innebära att företagskoncentrationen lämnas utan åtgärd, med eller utan åtagande från part, eller att verket förbjuder koncentrationen, alternativt ålägger en part i koncentrationen att genomföra en viss konkurrensfrämjande åtgärd.

Åtagande från part

55. Om part lämnar ett frivilligt åtagande under handläggningen av en företagskoncentration som avhjälper de konkurrensproblem som identifierats kan Konkurrensverket besluta att lämna koncentrationen utan åtgärd på villkor att parten uppfyller åtagandet. Beslutet kan förenas med vite.
56. Åtagande under den inledande undersökningen kan komma i fråga endast om de identifierade konkurrensproblemen är tydliga och enkla att åtgärda.
57. Åtagande under den särskilda undersökningen bör vara Konkurrensverket till handa senast tre veckor innan fristen för undersökningen löper ut för att det ska vara möjligt att värdera det inom fristen. Om åtagande lämnas senare under den särskilda undersökningen krävs i regel att part samtidigt lämnar ett skriftligt samtycke till förlängning av fristen enligt 4 kap. 14 § första stycket konkurrenslagen för att det ska vara möjligt för Konkurrensverket att bedöma om åtagandet avhjälper konkurrensproblemen. Som ett led i sin bedömning av åtagandet kan Konkurrensverket behöva vidta åtgärder i form av bland annat en enkätundersökning, ekonomiska analyser och kontakter med berörda marknadsaktörer.

Särskilt om ekonomisk analys i koncentrationsärenden

58. Ekonomisk analys har stor betydelse i prövningen av en företagskoncentration. För sina ekonomiska analyser kan Konkurrensverket behöva få tillgång till såväl kvantitativa som kvalitativa uppgifter från både part och tredje man.
59. Exempel på kvantitativa uppgifter som typiskt sett kan komma att hämtas in är uppgifter som kan ligga till grund för beräkning av marknadsandelar och kostnadsdata samt tidsserier med försäljningsdata i form av såld volym, omsättning och pris. Exempel på kvalitativa uppgifter är produkttegenskaper, kund- och leverantörsförhållanden, distributionsflöden, kund- och marknadsundersökningar, konsumentundersökningar, konkurrentanalyser, historiska in- och utträden på marknaden, inträdeshinder samt affärsstrategier.

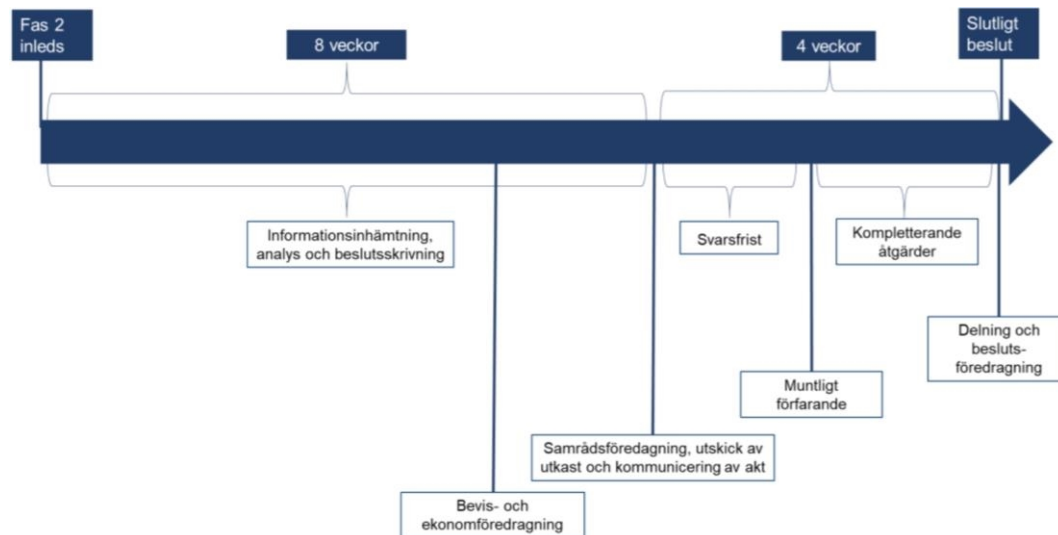
60. På samma sätt som Konkurrensverket använder ekonomisk analys i sin utredning, kan part vilja argumentera för sin sak med stöd av egen ekonomisk analys. Det är vanligt förekommande att part anlitar ekonomiska konsulter som bistår företaget med genomgång av Konkurrensverkets ekonomiska analyser och den underliggande utredningen samt med upprättande av företagets egna analyser. Det förekommer att parts yttrande över Konkurrensverkets utkast till beslut innehåller ett utlåtande av de ekonomiska konsulterna, med företagets egna ekonomiska analyser.

5.3 Särskilt om tidsåtgången för olika åtgärder i en särskild undersökning

61. Fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökning av en företagskoncentration är tre månader. Den faktiska tid som Konkurrensverket har till sitt förfogande för informationsinhämtning och analys är dock i själva verket betydligt kortare. Konkurrensverkets författningsreglerade skyldighet att ge den som ett förbud eller åläggande riktar sig mot tillfälle att yttra sig över ett beslutsutkast, tillsammans med andra åtgärder för säkerställande av parts möjligheter till insyn och yttrande samt nödvändiga åtgärder för kvalitetssäkring av utredningen, innebär att utredningen i princip behöver vara klar långt före fristens utgång.
62. En bevis- och ekonomföredragning behöver genomföras senast cirka två veckor innan ett beslutsutkast skickas till part. Efter bevis- och ekonomföredragning har projektgruppen att ta om hand de synpunkter som förts fram i återkopplingarna från föredragningen samt vidta eventuella ytterligare utredningsåtgärder och kompletteringar eller justeringar av beslutsutkastet. Därefter ska delning av material ske internt och samrådsföredragningen med generaldirektören hållas för beslut om att skicka ett utkast till beslut till part för yttrande.
63. Ett utkast till beslut skickas i regel till part fyra till fem veckor innan fristen för den särskilda undersökningen går ut. Part får normalt två veckor på sig att lämna ett skriftligt yttrande över Konkurrensverkets utkast till beslut. Ett muntligt förfarande äger normalt rum inom tre arbetsdagar från det att part kommit in med sitt yttrande.
64. Den utsedda projektgruppen har sedan att slutföra utredningen och vidta de eventuella kompletteringar av utredningen och beslutsutkastet som parts yttrande föranleder. Därefter delas ett nytt beslutsutkast inför beslutsföredragning med generaldirektören.
65. Konkurrensverkets huvudsakliga interna och externa åtgärder under en särskild undersökning av en företagskoncentration kan illustreras i följande tidslinje, se Figur 1 nedan. Utöver händelserna som anges i

tidslinjen tillkommer ytterligare arbetsmoment enligt Konkurrensverkets interna styrdokument och beredningsrutiner.

Figur 1 – Tidslinje över handläggningen av ett koncentrationsärende

66. Nödvändiga beredningsprocesser och Konkurrensverkets åtaganden gentemot part gör att verkets utredning i princip behöver vara klar redan efter fristens första två månader, vilket motsvarar en utredningstid om ungefär 40 arbetsdagar. Utrymmet för Konkurrensverket att därefter vidta ytterligare utredningsåtgärder begränsar sig framför allt till kompletteringar som parts yttrande kan föranleda eller som syftar till att göra utredningen mer robust. Konkurrensverket måste i övrigt förhålla sig till det beslutsutkast, inklusive de rättsliga överväganden och ekonomiska analyser, som kommunicerats med part. Om Konkurrensverket skulle genomföra nya analyser av stor betydelse kan verket behöva skicka ett nytt beslutsutkast till part för yttrande, något som inte alltid är möjligt inom den befintliga fristen för en särskild undersökning.

6 Överväganden och förslag

6.1 Fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar

Förslag: Om Konkurrensverket har beslutat att genomföra en särskild undersökning ska verket inom 90 arbetsdagar från det att beslutet meddelades besluta om förbud enligt 4 kap. 1 § konkurrenslagen, om åläggande enligt 4 kap. 2 § konkurrenslagen eller att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Skälen för förslaget

Gällande ordning

67. Om Konkurrensverket har beslutat att genomföra en särskild undersökning ska verket inom tre månader från det att beslutet meddelades besluta om förbud enligt 4 kap. 1 § konkurrenslagen, om åläggande enligt 4 kap. 2 § konkurrenslagen eller att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Överväganden

Bakgrund till dagens regler

68. I 1982 års konkurrenslag (1982:729) inrättades ett system för kontroll av företagsförvärv. I lagen infördes en regel som föreskrev den längsta tid som Näringsfrihetsombudsmannens (NO) handläggning av ett ärende om företagsförvärv fick pågå. I förarbetena till lagen angavs att ärenden rörande företagsförvärv skulle behandlas skyndsamt.²³ Så snart NO fann anledning att undersöka ett företagsförvärv skulle NO besluta särskilt om detta. Ville NO efter undersökning begära Marknadsdomstolens prövning av frågan om att förbjuda förvärvet skulle detta göras inom tre månader från undersökningsbeslutet.²⁴ Vid synnerliga skäl kunde Marknadsdomstolen, på begäran av NO, förlänga fristen med högst en månad i sänder. Fristen kunde även förlängas vid parternas samtycke.²⁵
69. Senare ändringar i konkurrenslagen har inneburit ändringar av bland annat instansordningen vid prövning av företagskoncentrationer. Den 1 januari 2018 fick Konkurrensverket²⁶ beslutanderätt i första instans i koncentrationsärenden. Fristen om tre månader för den särskilda undersökningen har däremot lämnats oförändrad.

Få ärenden där hela fristen för den särskilda undersökningen tas i anspråk

70. En majoritet av alla koncentrationsärenden avslutas redan under en inledande undersökning av den anmälda koncentrationen. I en liten andel av ärenden genomför Konkurrensverket en särskild undersökning av koncentrationen. Av de koncentrationsärenden som avslutas efter en särskild undersökning är det vidare enbart ett fåtal ärenden som avslutas med beslut om förbud eller åläggande.

²³ Prop. 1981/82:165 s. 100 f.

²⁴ Prop. 1981/82:165 s. 101.

²⁵ Prop. 1981/82:165 s. 287 f.

²⁶ Konkurrensverket inrättades den 1 juli 1992 och övertog de uppgifter som Statens pris- och konkurrensverk och Näringsfrihetsombudsmannen tidigare hade haft.

71. Sedan 1993 fram till och med 2024 har Konkurrensverket undersökt 3 371 anmälda företagskoncentrationer. En majoritet av dessa, 3 264 stycken, har Konkurrensverket lämnat utan åtgärd redan under den inledande undersökningen av koncentrationen, vilket motsvarar cirka 97 procent av alla koncentrationer under perioden. Beträffande 107 av de anmälda koncentrationerna har Konkurrensverket fattat beslut om att genomföra en särskild undersökning av koncentrationen, vilket motsvarar cirka tre procent av alla anmälda koncentrationer. Även i de fall Konkurrensverket beslutat att genomföra en särskild undersökning, har de flesta koncentrationerna, 92 stycken, avslutats utan beslut om förbud eller åläggande, vilket motsvarar cirka 86 procent av alla koncentrationsärenden som avslutats efter en särskild undersökning. Det har då varit fråga om att koncentrationen kunnat lämnas utan åtgärd för att Konkurrensverket kunnat utesluta konkurrensproblem, att parterna i koncentrationen lämnat åtagande som undanröjt de skadliga effekterna av koncentrationen eller att parterna återkallat sin anmälan till verket. Beträffande ett fåtal av alla anmälda koncentrationer, 15 stycken, har den särskilda undersökningen avslutats med talan respektive beslut om förbud eller åläggande, vilket motsvarar cirka 14 procent av alla koncentrationsärenden som avslutats efter en särskild undersökning och cirka 0,4 procent av alla anmälda koncentrationer.²⁷
72. Av de koncentrationsärenden som efter en särskild undersökning avslutats på annat sätt än genom talan eller beslut om förbud eller åläggande under perioden 2004²⁸–2024, 39 stycken, har ett fåtal av ärendena avslutats först efter att ett utkast till stämningsansökan eller slutligt beslut skickats till den som förbudet eller åläggandet riktar sig mot för yttrande enligt 14 § konkurrensförordningen. Det rör sig om åtta fall under den aktuella perioden.
73. Den föreslagna ändringen av fristen för en särskild undersökning skulle ha betydelse för de koncentrationsärenden där Konkurrensverket redan i dagsläget behöver ta hela eller merparten av fristen för den särskilda undersökningen i anspråk. Det gäller koncentrationsärenden

²⁷ Konkurrensverket har inom ramen för en tillsynsrapport avseende verkets tillsynsverksamhet 2020 (Rapport 2021:2) genomfört en enkätundersökning för att bland annat kartlägga i vilken utsträckning företag avstått från att anmäla en företagskoncentration eller ändrat en tilltänkt transaktion på grund av risken att koncentrationen skulle förbjudas av verket. Undersökningen visar att koncentrationskontrollen även har en sådan indirekt verkan. En slutsats som dras i rapporten är att de indirekta effekterna av konkurrenstillsynen också är omfattande. Utan en aktiv förvärvskontroll hade många marknader i Sverige varit betydligt mer koncentrerade och konkurrenstrycket väsentligt lägre.

²⁸ Konkurrensverket övergick 2004 till ett digitalt ärendehanteringssystem. För att identifiera om Konkurrensverket skickat ett utkast till slutligt beslut eller stämningsansökan i koncentrationsärenden som avslutats på annat sätt än genom förbud eller åläggande efter en särskild undersökning, har verket gått igenom handlingarna i ärendena. Av praktiska skäl har det inom ramen för detta arbete inte varit möjligt för Konkurrensverket utöka denna del av granskningen till företagskoncentrationer som handlagts före 2004.

som avslutas genom slutligt beslut om förbud eller åläggande samt ärenden som avslutas på annat sätt än genom sådant beslut men där handläggningen går så långt att Konkurrensverket behöver skicka ett utkast till sådant beslut. Under perioden 2004–2024 har Konkurrensverket handlagt 19 sådana koncentrationsärenden.

74. Det är således enbart ett fåtal ärenden som skulle påverkas av förslaget att ändra fristen för en särskild undersökning. Hittills har det rört sig om i genomsnitt ett ärende per år. Fastän det bara är i ett fåtal ärenden som Konkurrensverket identifierar konkurrensproblem som föranleder en särskild undersökning, och ännu färre ärenden där hela fristen för undersökningen behöver tas i anspråk, utgör dessa ärenden en resurskrävande del av verkets verksamhet. Det är också dessa företagskoncentrationer som kan få särskilt stora och allvarliga konsekvenser på konkurrensen.

Koncentrationsärenden har blivit mer komplexa och inslagen av ekonomisk analys har ökat

75. Prövningen under en särskild undersökning av om en företagskoncentration är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens, är komplex till sin natur. Såväl bedömningen av de relevanta marknaderna som bedömningen av koncentrationens effekter på konkurrensen kräver i regel att det genomförs avancerade ekonomiska analyser av rådande marknads- och konkurrensförhållanden. Analyserna kräver i sin tur tillgång till en mycket stor mängd uppgifter av både kvalitativ och kvantitativ karaktär.
76. Utredningen Effektivare konkurrenstillsyn, som innefattade en översyn av regler som gäller för Konkurrensverkets verksamhet, underströk redan i sitt betänkande 2013 den ökade komplexiteten i koncentrationsprövningen och dess påverkan på verkets verksamhet. I betänkandet konstateras att koncentrationsprövningar omfattar avancerad analys och bedrivs under stark tidspress.²⁹ Vidare konstateras att inslagen av ekonomisk analys ökat kraftigt i EU:s konkurrensrättstillämpning under de senaste årtiondena, framförallt vid koncentrationsprövningar, att analyserna kräver specialistkompetens och är både tids- och resursintensiva samt att även parterna allt oftare utför analyser på eget initiativ som lämnas in till Konkurrensverket för granskning. Det understryks även att Konkurrensverket bland annat måste inhämta omfattande information från parterna och kvalitativ information från branschaktörer genom frågebatterier och intervjuer samt därutöver genomföra kompletterande kundundersökningar.³⁰

²⁹ SOU 2013:16 s. 71.

³⁰ SOU 2013:16 s. 72 f.

77. Denna utveckling berördes även i den efterkommande propositionen.

*"Enligt utredningen har det i rättspraxis ställts högre krav på ekonomisk analys vid prövning av koncentrationsärenden. Samtidigt har också de möjligheter som it-utvecklingen bjuder ökat förutsättningarna för att tillämpa mer avancerade ekonomiska analysmetoder för att kunna bedöma hur den anmälda koncentrationen påverkar förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens. I praktiken innebär denna utveckling att Konkurrensverket kan behöva inhämta omfattande information från parterna för sin bedömning. För att på ett tillförlitligt sätt förutsäga koncentrationens effekt på pris och kvalitet behöver Konkurrensverket ofta komplettera detta material med en kundundersökning som utförs på verkets initiativ och som specifikt inriktas på att mäta hur konsumenterna kan komma att påverkas av företagskoncentrationen. Därtill kan det behövas ytterligare information från branschaktörer som inhämtas genom enkäter och intervjuer. Med beaktande av de förhållandevis snäva tidsfrister som gäller kan det konstateras att tidspressen för Konkurrensverkets koncentrationsprövning är stor."*³¹

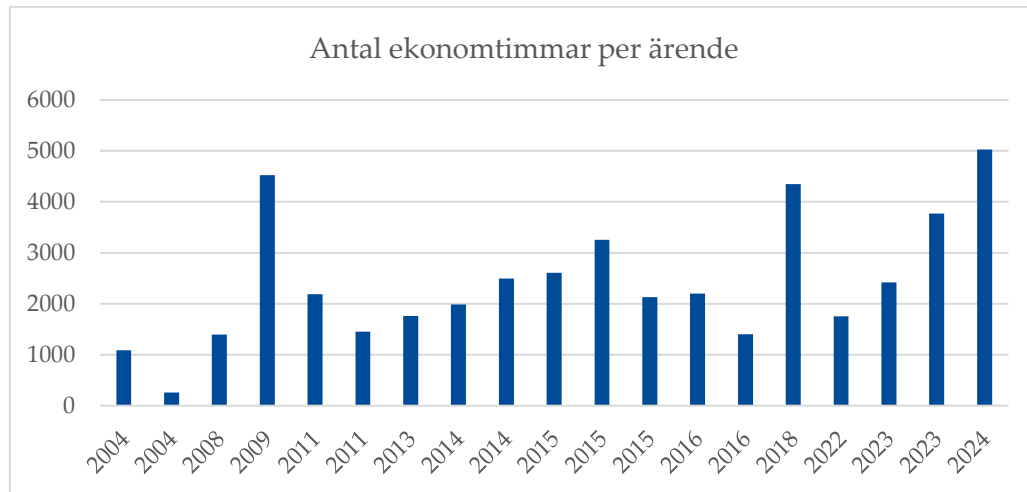
78. Att koncentrationsärendena blivit mer komplexa har även påtalats av Konkurrensverket i verkets budgetunderlag för budgetåren 2024–2026³². Den ökade komplexiteten återspeglas i såväl Konkurrensverkets kostnader för utredningarna som i fråga om handläggningstid.

79. Konkurrensverket har granskat antalet handläggningstimmar som redovisats av ekonomer hos verket i koncentrationsärenden under perioden 2004–2024 som avslutats med beslut om förbud eller åläggande samt ärenden som avslutats på annat sätt än genom sådant beslut men i vilka verket under den särskilda undersökningen skickat ett beslutsutkast. Det rör sig om sammanlagt 19 ärenden.³³ Resultatet redovisas i Figur 2 nedan.

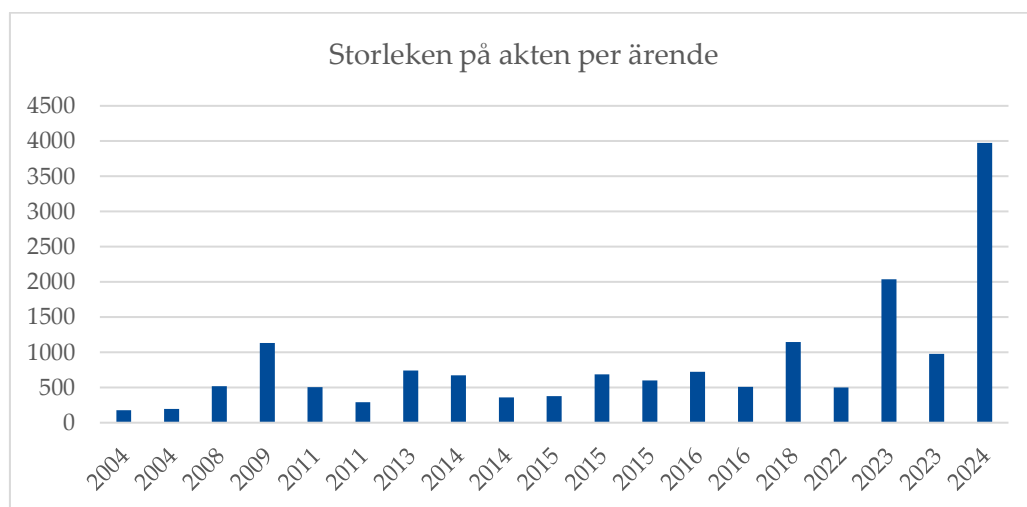
³¹ Prop. 2013/14:135 s. 27.

³² Dnr 72/2023, Konkurrensverkets budgetunderlag den 1 mars 2023 för budgetåren 2024, 2025 och 2026 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, s. 7 f.

³³ Se ovan punkt 71.

Figur 2 – Antal ekonomtimmar i koncentrationsärenden 2004–2024

80. Varje kolumn i Figur 2 motsvarar ett ärende. Konkurrensverkets sammanställning visar att i 11 av ärendena, cirka 58 procent av fallen, har utredningen krävt mer än 2 000 ekonomtimmar. Nio av dessa ärenden har handlagts efter 2014. Av de fem ärenden sedan 2004 med flest antal ekonomtimmar är fyra handlagda under och efter 2015. Sedan 2018 har antalet ekonomtimmar i tre av fem ärenden uppgått till mellan 3 500 och 5 000 timmar. I genomsnitt har det totala antalet ekonomtimmar i de undersökta ärendena ökat under perioden 2004–2024.
81. Ett annat sätt att mäta hur koncentrationsärendenas komplexitet har ökat över tid är storleken på Konkurrensverkets utredningsakt i fråga om antal aktbilagor i de 19 undersökta ärendena. Resultatet redovisas i Figur 3 nedan.

Figur 3 – Storleken på utredningsakten i koncentrationsärenden 2004–2024

82. Varje kolumn i Figur 3 motsvarar ett ärende. Konkurrensverkets granskning visar att i 14 av ärendena, cirka 74 procent av fallen, har utredningsakten innehållit fler än 500 aktbilagor. Varje aktbilaga kan i sin tur innehålla en omfattande mängd uppgifter eller annan text. Av de fem ärenden sedan 2004 med störst utredningsakt är fyra handlagda under och efter 2018. De två ärenden som haft störst utredningsakt har handlagts under perioden 2023–2024 och har haft akter som innehållit 2 035 respektive 3 975 aktbilagor. I genomsnitt har storleken på utredningsakterna i de undersökta ärendena ökat under perioden 2004–2024.
83. Vid sidan av de ökade inslagen av ekonomisk analys har utvecklingen inom både EU-rätten och svensk rättspraxis inneburit att det rättsliga regelverket blivit allt mer komplext, såväl i fråga om de överväganden som ska göras som de krav som ställs på den underliggande utredningen. Denna utveckling har medfört att koncentrationsprövningar i flera avseenden kommit att likna de prövningar som ska göras i utredningar om överträdelser av de materiella förbuden i 2 kap. 1 och 7 §§ konkurrenslagen, i synnerhet det sistnämnda förbudet.
84. Liksom vid utredningar av överträdelser av förbudet mot missbruk av dominerande ställning, ska Konkurrensverket inför ett slutligt beslut i ett koncentrationsärende kunna fastställa bland annat de omständigheter som läggs till grund för de relevanta marknaderna i ärendet.³⁴ Vid ett eventuellt överklagande av ett slutligt beslut ska Konkurrensverket kunna styrka dessa också i domstol. De samgående företagen är inte sällan, genom olika produkter och tjänster, verksamma på flera, i konkurrensrättslig mening relevanta marknader, med olika såväl produktmässiga som geografiska dimensioner. Marknadsbedömningen är i sin tur ofta avgörande för den sammantagna bedömningen av företagskoncentrationens effekter på konkurrensen. I likhet med vad som är fallet vid utredningar av överträdelser av förbudet mot missbruk av dominerande ställning behöver Konkurrensverket i effektbedömningen utreda rådande marknads- och konkurrensförhållanden, i syfte att klarlägga de samgående företagens ställning på marknaderna och deras betydelse för kunder, leverantörer och ytterst för konkurrensen som sådan. Därutöver behöver Konkurrensverket ta ställning till frågor såsom förekomsten och graden av marknadsakt, potentiell konkurrens, inträdeshinder för nya konkurrenter och motverkande köparmakt hos olika kundgrupper. Effektbedömningen i koncentrationsprövningen innefattar också en framåtblickande bedömning av hur marknaden kan påverkas om koncentrationen får, respektive inte

³⁴ Se exempelvis prop. 1998/99:144 s. 27, där det uttalats att "[d]et är förvärvets påverkan på konkurrensen på den relevanta marknaden som bedöms. I den meningen gäller samma marknadsbegrepp som vid tillämpningen av [förbudet mot missbruk av dominerande ställning]". Se även prop. 2007/08:135 s. 70.

får, genomföras, vilket bland annat inbegriper en bedömning av företagens incitament att agera på visst sätt.

85. Situationen har nu blivit sådan att fristen för en särskild undersökning inte alltid räcker till för att verket ska kunna genomföra den utredning Konkurrensverket bedömer behövs för att dra tillräckligt säkra slutsatser om den prövade företagskoncentrationens effekter på konkurrensen. Exempelvis lämnade Konkurrensverket 2023 en koncentration utan åtgärd efter en särskild undersökning, trots att utredningen indikerade att koncentrationen kunde hämma konkurrensen på ett sätt som eventuellt kunde motivera ett förbud av koncentrationen om utredningen hade fått fortsätta.³⁵ Konkurrensverkets utredningsakt i ärendet uppgick till över 2 000 akthilagar. Fram till Konkurrensverkets beslut att lämna koncentrationen utan åtgärd hade verket avsatt över 6 000 handläggningstimmar åt utredningen, varav cirka 2 400 timmar bestod av ekonomtimmar. För att fullt ut kunna avfärda eller styrka de indikerade konkurrensproblemen hade Konkurrensverket behövt inhämta vissa ytterligare uppgifter och komplettera befintliga analyser, vilket inte kunde göras med hänsyn till den lagstadgade fristen.
86. Under de senaste årtiondena har företagens verksamheter vidare blivit allt mer gränsöverskridande. Försäljning som sker till kunder i angränsande länder från de samgående företagen och deras faktiska och potentiella konkurrenter, eller från utländska aktörer till svenska kunder, kan medföra att den relevanta marknaden för koncentrationsprövningen i geografiskt hänseende är vidare än Sverige. Samtidigt är kraven på Konkurrensverkets utredning av marknaden desamma som om bedömningen enbart avsett förhållanden inom landet.³⁶ Under en särskild undersökning av en koncentration kan Konkurrensverket således behöva analysera förhållanden i andra länder. Detta förutsätter att Konkurrensverket inom den lagstadgade fristen som gäller för den särskilda undersökningen hinner efterfråga nödvändiga uppgifter från marknadsaktörer i dessa länder. Denna informationsinhämtning från företag utanför Sverige behöver till stor del ske på frivillig basis, vilket ofta kan kräva flera kontakter och påminnelser samt skrivelser på andra språk än svenska.³⁷
87. Som exempel på de krav som i rättspraxis ställts på Konkurrensverket i fråga om informationsinhämtning från företag utanför Sverige kan här

³⁵ Konkurrensverkets beslut den 1 november 2023 i dnr 392/2023, Remondis Maintenance & Services International GmbH och Delete Group Oyj.

³⁶ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16.

³⁷ Se vidare avsnitt 5.2 ovan. Det nordiska samarbetsavtalet ger viss möjlighet att begära assistans från de nordiska konkurrensmyndigheterna med informationsinhämtning från företag i Norden, men innebär även det en tidsutdräkt jämfört med om Konkurrensverket hämtat in motsvarande uppgifter från aktörer i Sverige.

nämnas Konkurrensverkets mål mot företagen Logstor A/S och Logstor Sverige Holding AB om förbud av företagens anmälda förvärv av företaget Powerpipe Systems AB.³⁸ Konkurrensverket ansåg i målet att den relevanta geografiska marknaden var nationell i sin omfattning medan parterna i företagskoncentrationen ansåg att den relevanta geografiska marknaden omfattade EES-området och Schweiz. I bedömningen av den relevanta geografiska marknads omfattning ingick ett antal frågor, bland annat om marknadsandelarna för olika företag skiljde sig åt mellan länder, om det förekom betydande prisskillnader mellan medlemsstater och om det fanns nationella skillnader i efterfrågemönster.

88. Vad gäller frågan om marknadsandelar ansåg Patent- och marknadsöverdomstolen att det saknades tillräckligt tydlig utredning om hur marknadsandelarna för bolag på fjärrvärmerörmarknaden i andra länder förhöll sig och hade utvecklats under senare år. Vad gäller frågan om prisskillnader mellan länder ansåg domstolen att det inte heller fanns någon tydlig utredning om prissättning och prisskillnader mellan Sverige och andra länder. Patent- och marknadsöverdomstolen fann sammanfattningsvis att Konkurrensverket inte hade styrkt att den relevanta geografiska marknaden var avgränsad till Sverige. I stället lade domstolen motparternas inställning om den relevanta geografiska marknaden till grund för den fortsatta prövningen, det vill säga att den relevanta geografiska marknaden omfattade EES-området och Schweiz. Bedömningen av den relevanta marknaden ledde i slutändan till att domstolen ogillade Konkurrensverkets talan om förbud av koncentrationen. Målet visar hur Konkurrensverket i ett koncentrationsärende kan behöva utreda och hämta in uppgifter om förhållanden i andra länder.³⁹

Särskilda undersökningar har blivit mer resurs- och tidskrävande

89. Fastän det bara är ett fåtal företagskoncentrationer som föranleder en särskild undersökning utgör sådana undersökningar en viktig del av Konkurrensverkets verksamhet. Särskilda undersökningar har med tiden kommit att bli allt mer resurs- och tidskrävande både för Konkurrensverket och för företagen. Komplexiteten styr även i fråga om hur många tjänstemän som behöver allokeras till ett koncentrationsärende, liksom de snäva tidsgränser konkurrenslagen anger för dessa ärenden.⁴⁰

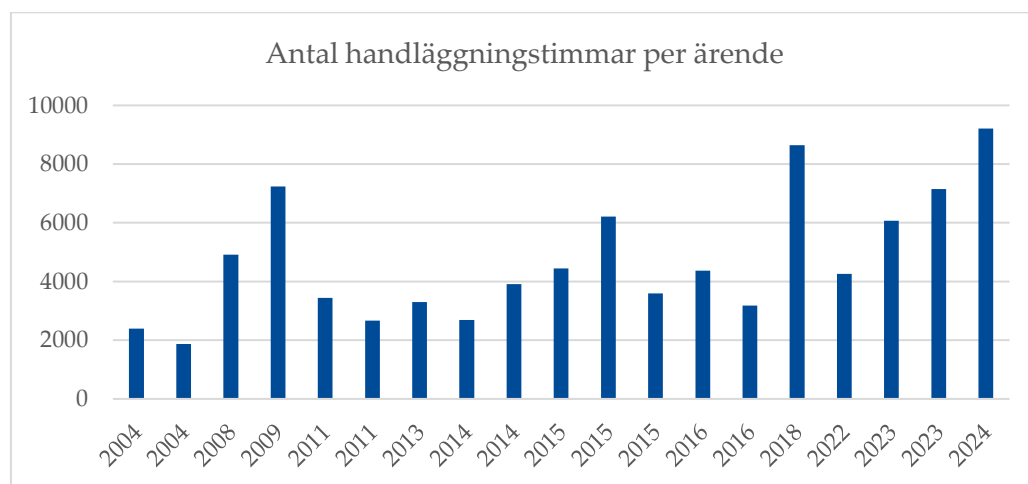
³⁸ Stockholms tingsrätts mål T 1805-16 och Patent- och marknadsöverdomstolens mål PMT 7499-16.

³⁹ Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16, s. 15 ff. De höga beviskraven diskuteras bland annat av Andersson och Strand i *Konkurrensverkets domstolsprocesser*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2021:4, s. 15 f, 41 och 48.

⁴⁰ SOU 2016:49 s. 96.

90. Hur många utredningstimmar ett koncentrationsärende kräver beror ytterst på omständigheterna i det specifika fallet, särskilt svårigheterna i att avgränsa den eller de relevanta marknaderna samt typen och omfattningen av de identifierade konkurrenshämmande effekterna. Vissa marknader är, till följd av exempelvis produkternas eller tjänsternas beskaffenhet och antalet marknadssegment, särskilt svåra att utreda, vilket påverkar antalet handläggningstimmar och utredningens omfattning. Sett över en längre tidsperiod kan det dock konstateras att antalet handläggningstimmar som krävs för utredningar av företagskoncentrationer där det finns anledning att överväga ett förbud, stadigt har ökat över tid och numera uppgår till mycket höga nivåer.
91. Konkurrensverket har granskat antalet redovisade handläggningsstimmar i koncentrationsärenden under perioden 2004–2024 som avslutats med slutligt beslut om förbud eller åläggande samt ärenden som avslutats på annat sätt än genom sådant beslut men i vilka verket under den särskilda undersökningen skickat ett utkast till ställningstagande till part. Det rör sig om sammanlagt 19 ärenden. I Figur 4 nedan redovisas hur Konkurrensverkets handläggningstimmar i dessa ärenden har utvecklats över tid under den aktuella perioden.

Figur 4 – Antal handläggningstimmar i koncentrationsärenden 2004–2024

92. Varje kolumn i Figur 4 motsvarar ett ärende. I mer än hälften av de undersökta ärendena har utredningen krävt mer än 4 000 handläggningstimmar. I sex av ärendena, cirka 32 procent av fallen, har utredningen krävt mer än 6 000 handläggningstimmar. Av de sex ärenden sedan 2004 med flest antal handläggningstimmar är fem handlagda sedan 2018. Sedan 2018 uppgår handläggningstimmarerna i fyra av fem ärenden till mellan 6 000 och 9 200 timmar. Antalet handläggningstimmar i de undersökta ärendena har i genomsnitt ökat under perioden 2004–2024.

93. Det totala antalet handläggningstimmar i de redovisade koncentrationsärendena kan ställas i relation till det genomsnittliga antalet handläggningstimmar som krävs för Konkurrensverkets utredningar av överträdelser av förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete i och missbruk av dominerande ställning (2 kap. 1 § respektive 7 § konkurrenslagen). I Figur 5 nedan anger Konkurrensverket det genomsnittliga antalet handläggningstimmar per år som redovisats för den här typen av utredningar under perioden 2020–2024.

Figur 5 – Genomsnittlig handläggningstid i överträdelseärenden (2 kap. 1 § respektive 7 § konkurrenslagen) 2020–2024⁴¹

	2024	2023	2022	2021	2020
Konkurrensbegränsande samarbete					
Registrerade	5	4	2	8	2
Avslutade	3	7	4	6	6
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar	449	934	548	512	818
Genomsnittligt antal timmar per ärende	4 708	9 574	3 302	8 237	8 234
Missbruk av dominerande ställning					
Registrerade	2	5	1	2	0
Avslutade	3	4	1	0	2
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar	275	519	150	0	454
Genomsnittligt antal timmar per ärende	2 219	4 835	2 611	0	3 429

94. Som framgår av Figur 5 uppgår det redovisade genomsnittliga antalet handläggningstimmar under perioden för utredningar av överträdelser av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete till mellan cirka 3 300 och 9 600 timmar per ärende. Motsvarande antal timmar för utredningar av överträdelser av förbudet mot missbruk av dominerande ställning uppgår under perioden till mellan cirka 2 200 och 4 800 timmar per ärende.
95. Antalet handläggningstimmar som krävs för ett koncentrationsärende där ett beslut om förbud eller åläggande måste övervägas, motsvarar eller överstiger således i många fall antalet handläggningstimmar som i genomsnitt krävs för utredningar av överträdelser av de materiella förbuden i 2 kap. 1 § respektive 2 kap. 7 § konkurrenslagen. För de senare utredningarna gäller inte några lagstadgade frister för Konkurrensverkets handläggning. I stället har Konkurrensverket, för att säkerställa hög effektivitet i verkets tillsynsutredningar, i ett internt beslut föreskrivit att dessa utredningar som utgångspunkt ska avslutas inom 23 månader från det att utredningarna inletts. Detta kan jämföras med koncentrationsärenden där utredningen enligt nuvarande

⁴¹ Uppgifterna är hämtade från Konkurrensverkets årsredovisning för 2024, tabell 33, s. 104.

lagstadgade frister ska avslutas inom 25 arbetsdagar och tre kalendermånader, det vill säga på ungefär en sjättedel av tiden för en fullständig missbruksutredning. Koncentrationsutredningarnas omfattning innebär att Konkurrensverket behöver tillsätta mycket resurser i form av jurister och ekonomer samt administrativt stöd till utredningarna. Trots detta innebär de snäva fristerna för koncentrationsprövningar att en inte obetydlig del av myndighetens arbete i ärendena oundvikligen sker utanför den ordinarie arbetstid som gäller för myndighetens personal. Kvälls- och helgarbete förekommer ofta i stor utsträckning för delar av projektgruppen under en fördjupad undersökning. Detta innebär stora ansträngningar på såväl organisationen som för enskilda medarbetare.

96. Utvecklingen där koncentrationsprövningar blivit mer resurs- och tidskrävande har vidare medfört en ökad belastning på Konkurrensverkets utrednings- och beredningsprocesser. Storleken på akterna och de omfattande ekonomiska analyserna i komplicerade koncentrationsärenden innebär att analyserna tar längre tid att ta fram och kvalitets-säkra. En konsekvens av detta är att parter under särskilda undersökningar får ett utkast till beslut allt senare under undersökningen, vilket medför att de får kortare tid för yttrande samt att Konkurrensverkets möjligheter att därefter vidta ytterligare utredningsåtgärder med anledning av yttrandet är begränsade.
97. Behovet av sekretess för uppgifter i koncentrationsärenden är i regel stort. I de två senaste koncentrationsärendena som avslutats på annat sätt än genom förbud eller åläggande men efter att ett beslutsutkast skickats till part, uppgick det totala antalet registrerade handläggningstimmar som avsåg hantering av sekretessfrågor till 749⁴² respektive 233⁴³ timmar. I det senaste koncentrationsärendet som avslutats med beslut om förbud uppgick den redovisade tiden för hantering av sekretessfrågor till 679⁴⁴ timmar. Sekretessprövning och hantering av sekretessbelagda uppgifter utgör således en särskilt tids- och resurskrävande del av Konkurrensverkets handläggning under en särskild undersökning. Omfattningen av detta arbete ökar i takt med att storleken på akterna ökar.
98. Att företagskoncentrationer blivit mer resurskrävande har påtalats av Konkurrensverket i verkets budgetunderlag för budgetåren 2024–2026⁴⁵. I budgetunderlaget redovisar Konkurrensverket bland annat ett

⁴² Dnr 498/2024.

⁴³ Dnr 392/2023.

⁴⁴ Dnr 816/2023.

⁴⁵ Dnr 72/2023, Konkurrensverkets budgetunderlag den 1 mars 2023 för budgetåren 2024, 2025 och 2026 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, s. 7 f.

antal exempel på verkets kostnader för handläggningen av koncentrationsärenden. Ett exempel är Arla Foods AB:s med fleras anmälda förvärv av Svensk Mjök AB, som Konkurrensverket förbjöd i beslut den 30 april 2019.⁴⁶ Beslutet överklagades till Patent- och marknadsdomstolen, som sedermera skrev av ärendet då koncentrationen inte kunde genomföras på grund av en skiljedom.⁴⁷ Konkurrensverkets kostnader för utredningen och domstolsprocessen uppgick sammanlagt till ungefär 15 500 000 kronor.⁴⁸ Ett annat exempel är ett koncentrationsärende rörande mobila betallösningar för parkering, som Konkurrensverket i mars 2020 beslutade att lämna utan åtgärd efter en särskild undersökning. Konkurrensverkets kostnader för denna utredning uppgick sammanlagt till ungefär 6 300 000 kronor.⁴⁹ I budgetunderlaget har även påtalats att koncentrationsärendena generellt blivit fler och att ärenden där Konkurrensverket beslutat att genomföra en särskild undersökning uppvisar en betydande ökning i fråga om det genomsnittliga antalet handläggningstimmar som krävs för utredningarna.⁵⁰

Sättet som fristen för en särskild undersökning beräknas avviker från hur tillfälliga avbrott i fristen samt fristen för en inledande undersökning beräknas

99. Fristen för en särskild undersökning i nuvarande 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen infördes ursprungligen i 1982 års konkurrenslag.⁵¹ I förarbeten till lagen uttalades att fristen ansluter sig till helt till den frist som gäller för kommissionen i EU:s koncentrationskontroll.⁵² Detta har också senare angetts som skäl för att låta fristen vara oförändrad.⁵³

"Tidsfristen från det att beslut om särskild undersökning har fattats till dess att beslut om förbud eller åläggande meddelas bestäms till tre månader, vilket är samma tidsfrist som nu föreligger mellan beslut om särskild undersökning och väckande av talan hos domstol. Denna tidsfrist är i princip densamma som den som gäller för EU-kommissionen enligt artikel 10.3 i förordning nr 139/2004 (90 arbetsdagar). Med hänsyn till att tidsfristen i stort stämmer överens med den i förordning nr 139/2004

⁴⁶ Dnr 661/2018.

⁴⁷ Patent- och marknadsdomstolens ärende PMÄ 7206-19.

⁴⁸ Den sammanlagda kostnaden för dnr S-661/2018, 661/2018 och 354/2019.

⁴⁹ Dnr 530/2019, S-698/2019 och 698/2019.

⁵⁰ Dnr 72/2023, Konkurrensverkets budgetunderlag den 1 mars 2023 för budgetåren 2024, 2025 och 2026 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, s. 8.

⁵¹ Prop. 1981/82:165 s. 101.

⁵² Se exempelvis SOU 1991:59 s. 482.

⁵³ SOU 2016:49 s. 304.

och då detta även innebär samma tidsrymd som enligt dagens bestämmelser, vilka är välbekanta för parterna, är det lämpligt att tidsfristen förblir oförändrad.”⁵⁴

100. Enligt artikel 10.3 i koncentrationsförordningen har kommissionen i sin koncentrationskontroll 90 arbetsdagar för att genomföra en motsvarighet till en särskild undersökning av en företagskoncentration. En skillnad mellan fristen som gäller för kommissionen och den som gäller för Konkurrensverket enligt 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen är att den senare beräknas i månader.
101. Om en särskild undersökning enligt 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen påbörjas i början av en kalendermånad och genomförs under en period utan andra allmänna helgdagar (enligt lag [1989:253] om allmänna helgdagar) än söndagar och inte heller nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton, kommer 24 dagar av tremånadersfristen att löpa över lördagar och söndagar. Om ytterligare allmänna helgdagar inträffar under fristens löptid kommer den faktiska utredningstiden att vara ännu kortare. Fristen för en särskild undersökning är således i praktiken betydligt kortare än motsvarande frist som gäller för kommissionens koncentrationskontroll. Med hänsyn till att fristen för en särskild undersökning redan är mycket snäv får detta stor praktisk betydelse för vilka utredningsåtgärder och analyser som kan vidtas.
102. När fristen för den inledande undersökningen infördes i 1982 års konkurrenslag bestod fristen av 30 kalenderdagar. Denna frist lämnades oförändrad i 1993 års konkurrenslag (1993:20).⁵⁵ Genom lagändring som trädde i kraft 2000 ändrades fristen till 25 arbetsdagar. Som skäl för ändringen anfördes i huvudsak följande:

”I likhet med utredningen anser regeringen att en ändring bör göras när det gäller Konkurrensverkets tidsutrymme för den inledande prövningen av en anmäld företagskoncentration. Tidsutrymmet bör vara rimligt. Detta har betydelse särskilt i samband med större helger. Det kan därför vara lämpligt att regeln får en utformning som innebär att den reella tidsfristen blir densamma för alla förvärv. Regeringen anser mot den bakgrunden att den av utredningen föreslagna ändringen att beslut om särskild undersökning skall meddelas inom 25 arbetsdagar från det att anmälan kom in till Konkurrensverket istället för inom 30 dagar bör genomföras. Med arbetsdag avses sådan dag som inte är allmän helgdag enligt lagen (1989:253) om allmän helgdag och som inte heller är lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton,

⁵⁴ SOU 2016:49 s. 363.

⁵⁵ Prop. 1992/93:56 s. 103.

midsommarafton eller julafton. Den nya tidsfristen torde i praktiken leda till väsentligen samma resultat som vad som tillämpas enligt gemenskapsrätten.”⁵⁶

103. Det huvudsakliga skälet för övergången från en frist om 30 kalenderdagar till 25 arbetsdagar för den inledande undersökningen var att den reella fristen skulle bli densamma i alla ärenden, oavsett om fristen löpte över allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar, lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton. Samma skäl gör sig nu gällande för en ändring av fristen för den särskilda undersökningen från månader till arbetsdagar.
104. I sammanhanget kan noteras att Konkurrensverket enligt 4 kap. 17 § första stycket konkurrenslagen får tillfälligt stoppa löptiden för fristen för en särskild undersökning om en part i företagskoncentrationen inte har följt ett åläggande enligt 5 kap. 1 § första stycket 1 konkurrenslagen. Fristen börjar löpa igen första arbetsdagen efter det att åläggandet har följts. Fristen får alltså förlängas med högst det antal arbetsdagar som part överskridit det datum då de efterfrågade uppgifterna skulle ha lämnats.⁵⁷
105. Ett tillfälligt avbrott i löptiden för fristen enligt 4 kap. 17 § konkurrenslagen beräknas således i arbetsdagar. I motivuttalande till bestämmelsen anfördes om avbrottets beräkning följande.

”Hur fristerna för koncentrationsprövningen anges i lagen varierar mellan olika länder. I vissa fall anges tidsfristerna i veckor och månader, medan de i andra fall anges i antal arbetsdagar. På motsvarande sätt skiljer det sig åt mellan olika länder hur förlängningen ska beräknas. I vissa länder inräknas även helgdagar in i den tid som företaget är försenat med ingivandet av uppgifter. Mot bakgrund av att de svenska fristerna anges i arbetsdagar avseende fas 1 men i månader avseende fas 2 är det inte givet hur en bestämmelse om fristförlängning skulle utformas. Eftersom ett syfte med att införa en regel om fristförlängning är att det ska vara ett mer exakt verktyg än de nuvarande bestämmelserna om förlängning är det rimligt att ett beslut om att ”stoppa klockan” ska anges i arbetsdagar oavsett när under prövningen uppgifterna lämnas.”⁵⁸

106. Det föreligger således en inkonsekvens såtillvida att det påslag på fristen för en särskild undersökning som sker vid ett tillfälligt avbrott i fristens löptid sker med arbetsdagar, medan själva fristen beräknas i månader. Det innebär att ett beslut att tillfälligt stoppa löptiden för fristen för den särskilda undersökningen tar hänsyn till bland annat lördagar samt allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar. Samtidigt löper fristen för den särskilda undersökningen över sådana

⁵⁶ Prop. 1998/99:144 s. 83.

⁵⁷ Prop. 2013/14:135 s. 35. Se även SOU 2013:16 s. 241.

⁵⁸ SOU 2013:16 s. 86.

dagar. Om Konkurrensverket har meddelat ett åläggande enligt 5 kap. 1 § första stycket 1 konkurrenslagen med svarsfrist som löper till och med en torsdag, och något svar inte kommer in, kan verket tillfälligt avbryta fristen för den särskilda undersökningen från och med efterföljande arbetsdag, det vill säga fredag. Om företaget därefter kommer in med fullgott svar på åläggandet efterföljande måndag, kommer fristen för den särskilda undersökningen ha förlängts med två arbetsdagar, samtidigt som fristen för undersökningen i själva verket har löpt under fyra kalenderdagar sedan beslutet meddelades att tillfälligt stoppa löptiden för fristen.

Kommissionen och de allra flesta länder i EES beräknar fristen för en särskild undersökning i arbetsdagar och tillämpar i allmänhet längre frister

107. Samtliga medlemsstater i EU⁵⁹ har likt Sverige delat upp förfarandet för prövning av företagskoncentrationer i två huvudsakliga steg: Dels en inledande undersökning, dels en särskild undersökning, som aktualiseras om koncentrationen inte kan lämnas utan åtgärd vid den inledande undersökningen.
108. För kommissionens förfarande motsvarande en särskild undersökning gäller enligt koncentrationsförordningen en frist om 90 arbetsdagar. Denna frist kan förlängas till 105 arbetsdagar om de berörda företagen sent under förfarandet erbjuder åtagande för att göra koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden. Fristen kan vidare förlängas med 20 arbetsdagar på begäran eller samtycke av de anmälade parterna (artikel 10.3). Fristens löptid kan tillfälligt avbrytas om kommissionen begär information från parterna (artikel 10.4).
109. Konkurrensverket har granskat de tidsfrister som tillämpas i koncentrationsprövningens olika faser i samtliga EES-länder⁶⁰ och Storbritannien, se **Bilaga 2**.
110. Ett flertal länder i EES samt Storbritannien tillämpar frister för koncentrationsprövningen som beräknas i arbetsdagar. 12 av 30 länder beräknar fristerna för både den inledande och särskilda undersökningen i arbetsdagar. Som exempel kan nämnas Belgien, Bulgarien, Frankrike, Grönland, Irland, Portugal, Slovakien och Slovenien som tillämpar frister för den inledande undersökningen om mellan 25 och 40 arbetsdagar och en frist för den särskilda undersökningen om mellan 60 och 90 arbetsdagar.

⁵⁹ Med undantag för Luxemburg som saknar nationella regler om koncentrationskontroll.

⁶⁰ Kartläggningen omfattar dock inte Luxemburg och Liechtenstein som saknar nationella bestämmelser rörande koncentrationskontroll.

111. Av de länder som beräknar fristen för den inledande undersökningen i arbetsdagar är det mycket ovanligt att inte tillämpa samma beräkningsmetod även för den särskilda undersökningen. De enda undantagen är Sverige och Storbritannien. I båda dessa länder beräknas fristen för den inledande undersökningen i arbetsdagar, medan fristen för den särskilda undersökningen beräknas i månader i Sverige och veckor i Storbritannien.
112. 18 av 30 länder beräknar fristen för den särskilda undersökningen på annat sätt än i arbetsdagar. För de länder som inte beräknar fristen i arbetsdagar används kalenderdagar, månader eller veckor. Fristen för den särskilda undersökningen varierar mellan de olika länderna. Som exempel kan nämnas att fristen för den särskilda undersökningen uppgår till tre månader i Cypern, Kroatien, Litauen, Spanien och Ungern, 90 kalenderdagar i Italien och 13 veckor i Nederländerna.
113. Sett enbart till de övriga nordiska länderna beräknas fristen för såväl den inledande undersökningen som den särskilda undersökningen i arbetsdagar i samtliga av länderna. Fristen för den inledande undersökningen är 25 arbetsdagar i dessa länder⁶¹ med undantag för Finland och Grönland, där fristen är 23 respektive 40 arbetsdagar. Fristen för den särskilda undersökningen är i övriga nordiska länder mellan 69 och 90 arbetsdagar: Danmark, Island och Grönland tillämpar en frist för den särskilda undersökningen om 90 arbetsdagar medan Finland och Norge tillämpar frister om 69 respektive 75 arbetsdagar.
114. I fråga om Norge infördes den nu gällande fristen för den särskilda undersökning 2013. Vad gäller Finland tillämpade landet tidigare en frist för den särskilda undersökningen om tre månader. Genom lagändring som trädde i kraft 2019 ändrades fristen till den nu gällande fristen om 69 arbetsdagar. I sina överväganden om hur många arbetsdagar fristen om tre månader skulle anses motsvara, angav den finska lagstiftaren att en kalendermånad innehåller högst 23 vardagar under vilka statens ämbetsverk håller öppet.⁶² Mot den bakgrunden valde den finska lagstiftaren att omvandla den tidigare fristen om tre månader till 69 arbetsdagar.
115. Vid en jämförelse av längden på fristen för den särskilda undersökningen mellan länderna i EES samt Storbritannien kan konstateras att 16 av de 30 länderna (53 procent) tillämpar en frist för den särskilda undersökningen som överstiger Konkurrensverkets frist om tre månader.

⁶¹ Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

⁶² RP 68/2018 rd, s. 14.

Befintliga möjligheter i konkurrenslagen att förlänga fristen för en särskild undersökning är inte tillräckliga

116. Det nuvarande regelverket innebär att Konkurrensverket har små möjligheter att vid behov förlänga utredningstiden under en särskild undersökning. Konkurrenslagen innehåller två möjligheter för Konkurrensverket att påverka utredningstidens längd.
117. För det första kan Konkurrensverket enligt 4 kap. 17 § första stycket tillfälligt stoppa löptiden för fristen för en särskild undersökning om en part i företagskoncentrationen inte har följt ett åläggande som verket meddelat enligt 5 kap. 1 § första stycket 1. Denna möjlighet tar sikte på en situation där Konkurrensverket behöver vissa uppgifter från en part i koncentrationen för att kunna genomföra en analys som är relevant för prövningen och parten brister i uppgiftslämnandet. Möjligheten att stoppa klockan kan aktualiseras om de begärda uppgifterna inte har lämnats in, lämnats in för sent, är ofullständiga, missvisande eller oriktiga eller inte har lämnats in på det sätt som verket har efterfrågat.⁶³ Bestämmelsen i 4 kap. 17 § första stycket kan således enbart användas som ett direkt svar på att part inte efterkommer ett av verket meddelat åläggande. Någon möjlighet för Konkurrensverket att med stöd av bestämmelsen förlänga fristen för att få mer utredningstid finns inte.
118. För det andra kan Konkurrensverket enligt 4 kap. 14 § andra stycket förlänga fristen för en särskild undersökning om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl innebär att det måste föreligga mycket tungt vägande skäl för att fristen ska kunna förlängas.⁶⁴ I vilka situationer bestämmelsen är tänkt att tillämpas framgår inte närmare av förarbetena till bestämmelsen. I förarbeten nämns särskilt att en fristförlängning enligt 4 kap. 14 § andra stycket inte är avsedd att träffa en situation där en part underlåtit att följa ett åläggande från Konkurrensverket eller på annat sätt inte bidragit till verkets utredning.⁶⁵ Kravet på synnerliga skäl och förarbetsuttalanden talar för att bestämmelsen inte heller är avsedd att tillämpas i syfte att vid generell tidsbrist förlänga Konkurrensverkets utredningstid. I förarbetena uttalas följande om bestämmelsens tillämpningsområde.

"Det bedöms nödvändigt att en sådan möjlighet finns. Anledningen är givetvis att omständigheterna starkt kan skifta i det enskilda fallen och att det inte är möjligt att förutse alla komplikationer som kan uppstå. Man får här beakta att det är fråga om ekonomiska processer som kan förändras och påverkas under intryck av finansiella eller företagsekonomiska överväganden samt inflytande från det allmänna eller skilda intressegrupper m.m. Planerade företagsförvärv kan ske i olika former, ibland under

⁶³ Prop. 2013/14:135 s. 34.

⁶⁴ Prop. 1981/82:165 s. 287.

⁶⁵ Prop. 2013/14:135 s. 28.

strid mellan presumtiva förvärvare. Utgången av händelseförloppet kan vara oviss och en rad möjligheter avteckna sig. Under bl.a. sådana förhållande måste det vara möjligt att utsträcka frist enligt 20 § andra stycket”⁶⁶

119. I doktrinen har anförts att synnerliga skäl enligt 4 kap. 14 § andra stycket skulle kunna föreligga om en part väldigt sent under undersökningen lämnar nya uppgifter som Konkurrensverket inte hinner analysera innan fristen för att fatta beslut löper ut.⁶⁷
120. Vad gäller bestämmelsen i 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen ska också beaktas att ett beslut enligt bestämmelsen innebär en processrisk för Konkurrensverket. Ett beslut enligt 4 kap. 14 § andra stycket kan överklagas till Patent- och marknadsdomstolen enligt 7 kap. 1 § första stycket 7. Om domstolen skulle bifalla överklagandet finns det en risk att det i efterhand visar sig att Konkurrensverket har försuttit fristen för den särskilda undersökningen och därmed är förhindrat att ingripa mot en annars problematisk företagskoncentration genom förbud eller åläggande. Med hänsyn till att ett beslut om fristförlängning enligt 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen har en överklagandefrist om tre veckor och det krävs tid för domstolens prövning, blir det i praktiken svårt för Konkurrensverket att förlita sig på beslutet och utgå från en längre frist för den särskilda undersökningen än den lagstadgade. Denna risk blir mer påtaglig desto senare under den särskilda undersökningen beslutet fattas.⁶⁸ Även det anförda talar för att beslut enligt 4 kap. 14 § andra stycket bör användas restriktivt.
121. De befintliga möjligheter som konkurrenslagen ger till förlängningar av eller påslag fristen för särskilda undersökningar kan således inte tillgodose ett generellt behov av ytterligare utredningstid i de koncentrationsärenden där verket har anledning att överväga ett beslut om förbud eller åläggande.
122. Förvisso ger bestämmelsen i 4 kap. 14 § första stycket Konkurrensverket möjlighet att förlänga fristen för en särskild undersökning med en månad i sänder, oberoende av förekomsten av synnerliga skäl. Detta förutsätter dock att parterna i företagskoncentrationen samtycker till det. I frånvaro av ett sådant samtycke kan bestämmelsen inte användas. Även om parter i en koncentration har incitament att medverka i utredningen i syfte att prövningen av koncentrationen ska förlöpa snabbt och effektivt, motiveras detta i huvudsak av att Konkurrens-

⁶⁶ Prop. 1981/82:165 s. 287.

⁶⁷ Carlsson och Bergman, *Konkurrenslagen En kommentar* (version 3, 2024, JUNO), kommentar till 4 kap. 14 §.

⁶⁸ Jmf. Stockholms tingsrätts beslut den 29 september 2008 i mål nr T 12100-08, Konkurrensverket mot Assa Abloy AB och Copiax AB.

verket ska lämna den anmälda koncentrationen utan åtgärd. Således förekommer det att parter samtycker till en förlängning av fristen om det behövs för att Konkurrensverket ska kunna ta ställning till ett åtagande eller ny argumentation, i syfte att undvika ett förbud av koncentrationen, eller för att verket ska hämta in ytterligare uppgifter som parterna menar skulle tala till deras fördel. Däremot saknar parter incitament att samtycka till en förlängning av fristen om det krävs för att Konkurrensverket ska kunna slutföra utredningen i syfte att förbjuda koncentrationen. Det är inte heller något som har förekommit.

123. Ett alternativ till en generell förlängning av den lagstadgade fristen för en särskild undersökning är införandet av en bestämmelse som ger Konkurrensverket möjlighet att förlänga fristen om verket i det enskilda fallet behöver mer utredningstid. Särskilda undersökningar koncentrationsärenden där Konkurrensverket behöver överväga ett förbud eller åläggande har dock blivit mer resurs- och tidskrävande i allmänhet för myndigheten. Under de senaste årtiondena har antalet handläggningstimmar och ekonomtimmar samt storleken på utredningsakterna i genomsnitt ökat i dessa ärenden. Konkurrensverkets behov av ytterligare utredningstid för dessa ärenden är alltså generellt. En möjlighet för Konkurrensverket att i enskilda fall förlänga fristen för en särskild undersökning för att få mer utredningstid måste vägas mot parter intresse av förutsebarhet. En längsta frist inom vilken företag i regel kan förvänta sig att ärendet avgörs är mot den bakgrunden att föredra framför en ordning där Konkurrensverket vid behov tillämpar en allmän möjlighet till förlängning av fristen. I sammanhanget måste också svårigheten att utforma en sådan bestämmelse om fristförlängning beaktas. En ändring av fristen för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar ger Konkurrensverket ytterligare utredningstid jämfört med dagens frist, som kan tas i anspråk av verket om det är motiverat i det enskilda fallet. I likhet med vad som är fallet i dag kommer även vid en ändring av fristen en majoritet av samtliga koncentrationsärenden att avslutas redan inom den inledande undersökningen eller så fort det är påkallat under en särskild undersökning.

Slutsats

124. Längden på den legala frist som gäller för Konkurrensverkets särskilda undersökningar av företagskoncentrationer enligt 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen har varit oförändrad sedan bestämmelser om en särskild undersökning infördes för mer än 40 år sedan. Redan när fristen infördes uttalades i förarbeten att det är fråga om en mycket snäv tidsfrist och att den kunde leda till att dåvarande NO fick göra ansökan om förbud till Marknadsdomstolen på grundval av ett material som då

ännu inte var komplett.⁶⁹ Utvecklingen i tiden därefter och den snäva tidsramen som fristen innebär har medfört att särskilda undersökningar i dagsläget bedrivs under mycket stor tidspress och tar i anspråk en stor andel av Konkurrensverkets samlade resurser. Koncentrationsprövningen som sådan samt de ärenden som föranleder en särskild undersökning har under de senaste årtiondena blivit allt mer komplexa och inslagen av ekonomisk analys har ökat. Dessa ärenden hör till de mest komplexa och tidskrävande ärenden som Konkurrensverket har att handlägga enligt konkurrenslagen.

125. I och med att ökad vikt läggs vid ekonomisk analys blir koncentrationsärendena, i vart fall de som går vidare till särskild undersökning och ett utkast till förbud eller åläggande, allt mer resurs- och tidskrävande både för Konkurrensverket och för företagen. Såväl antalet handläggningstimmar, ekonomitimmarna som storleken på utredningsakterna har under de senaste årtiondena ökat i dessa ärenden. Handläggningstimmarerna uppgår numera till nivåer som i många fall motsvarar eller till och med överskrider antalet handläggningstimmar som i genomsnitt krävs för Konkurrensverkets utredningar av överträdelser av de materiella förbuden i 2 kap. 1 och 7 §§ konkurrenslagen, som även vid en effektiv handläggning ofta kan behöva pågå upp till två år innan de slutförs. Fastän det bara är i ett fåtal koncentrationsärenden som Konkurrensverket identifierar konkurrensproblem utgör särskilda undersökningar en viktig och resurskrävande del av verkets verksamhet. Med beaktande av den snäva fristen som gäller för dessa undersökningar kan det konstateras att arbetsbördan och tidspressen för Konkurrensverket är mycket stor.
126. Fristen för en särskild undersökning beräknas i månader och tar inte hänsyn till allmänna helgdagar enligt lagen om allmänna helgdagar, och inte heller lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingsafton, midsommarafton och julafton. Det innebär att den reella fristen som utgångspunkt i många fall är kortare än tre månader och kan skilja sig åt mellan olika ärenden beroende på när under året fristen löper. Det innebär vidare att fristen för en särskild undersökning enligt konkurrenslagen är påtagligt kortare än motsvarande frist om 90 arbetsdagar som gäller för kommissionens förvärvskontroll enligt artikel 10.3 i koncentrationsförordningen.
127. Sättet som fristen för en särskild undersökning beräknas avviker från hur påslag på fristen beräknas vid beslut om att tillfälligt stoppa fristens löptid enligt 4 kap. 17 § första stycket konkurrenslagen, vilket sker i arbetsdagar. Det avviker också från hur fristen för den inledande

⁶⁹ Prop. 1981/82:165 s. 287.

undersökningen beräknas enligt 4 kap. 11 § första stycket konkurrenslagen, vilken också sker i arbetsdagar. Av övriga EES-länder som beräknar fristen för den inledande undersökningen i arbetsdagar är det enbart Sverige som tillämpar ett annat sätt att beräkna längden på fristen för den särskilda undersökningen. Sett enbart till de övriga nordiska länderna beräknar samtliga länder fristen för såväl den inledande undersökningen som den särskilda undersökningen i arbetsdagar. Även i EU:s koncentrationskontroll beräknas fristerna för båda faserna av prövningen i arbetsdagar.

128. En majoritet av övriga EES-länder och Storbritannien tillämpar frister för den särskilda undersökningen som överstiger Konkurrensverkets frist om tre månader enligt konkurrenslagen. Av de länder som beräknar fristen för en särskild undersökning i arbetsdagar tillämpar hälften frister om 90 arbetsdagar, vilket också är längden på den frist som gäller för kommissionens motsvarande undersökning. Sett enbart till övriga länder i Norden, tillämpar Danmark, Island och Grönland en frist för den särskilda undersökningen om 90 arbetsdagar. Även Finland och Norge tillämpar en frist för den särskilda undersökningen som beräknas i arbetsdagar. Dessa länder tillämpar dock jämförelsevis kortare frister. Finland tillämpar en frist om 69 arbetsdagar medan Norge tillämpar en frist om 75 arbetsdagar. Härigenom avviker Finland och Norge från de frister som en majoritet av övriga länder i EES samt EU tillämpar i sina respektive koncentrationsregler. I Norge, där den nuvarande fristen för den särskilda undersökningen infördes 2013, har dessutom en statlig utredning tillsats för att se över fristerna för koncentrationsprövningen.⁷⁰
129. De svenska reglerna i konkurrenslagen om förhandskontroll av företagskoncentrationer har tagits fram med EU-rätten som förebild. Genom 2008 års konkurrenslag gjordes en närmast fullständig anpassning av den svenska koncentrationsprövningen till EU:s konkurrensregler i materiellt hänseende.⁷¹ Avseende de formella reglerna har i förarbeten uttalats att starka skäl talar för att huvuddragen i systemen bör vara desamma, låt vara att konkurrenslagen bör spegla den svenska rättskulturen i fråga om förfarandet vid myndigheter och i domstolar.⁷² Även de formella reglerna som gäller för Konkurrensverkets prövning av koncentrationer har i flera avseenden kommit att anpassas till EU-rätten, bland annat vad gäller längden på fristen för den inledande undersökningen, möjligheten att tillfälligt avbryta löptiden för fristerna för de olika undersökningarna, bestämmelser om fullföljdsförbud för

⁷⁰ Utredningen ska redovisa sitt betänkande till Närings- og fiskeridepartementet senast den 1 december 2025.

⁷¹ Prop. 2017/18:15 s. 16.

⁷² SOU 2006:99 s. 395.

koncentrationer som är föremål för prövning samt beslutanderätt för verket avseende förbud och åläggande. Fristen för en inledande undersökning enligt konkurrenslagen överensstämmer med motsvarande frist som gäller för kommissionen enligt EU-rätten. Även om det i förarbeten uttalats att den nuvarande fristen om tre månader i princip motsvarar den frist om 90 arbetsdagar som gäller för kommissionen⁷³, avviker fristen i konkurrenslagen från motsvarande frist i EU genom att den förra beräknas i månader.

130. Sättet som fristen för en särskild undersökning enligt 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen beräknas bör ändras till arbetsdagar. Med arbetsdag bör, likhet med vad som gäller för beräkning av fristen för den inledande undersökningen⁷⁴, avses sådan dag som inte är allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar och som inte heller är lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton. Det skulle innebära att båda frister för koncentrationsprövningen i fortsättningen kommer att beräknas på samma sätt. Längden på fristen bör vidare bestämmas till 90 arbetsdagar. Därigenom uppnås en fullständig anpassning av fristerna i konkurrenslagen till vad som enligt EU-rätten gäller för kommissionens koncentrationskontroll. Det har fördelen att företag som genomför företagskoncentrationer som faller inom Konkurrensverkets behörighet som utgångspunkt kan förvänta sig en längsta tidsutdräkt för koncentrationsprövningen motsvarande den som gäller vid kommissionens prövning. Det bidrar till ökad förutsebarhet och en förenkling av regelverket. En övergång till arbetsdagar skulle vidare säkerställa att den reella fristen är densamma för prövningen av alla koncentrationer, oavsett om fristen löper över allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar, lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton. En ändring av fristen till arbetsdagar skulle också överensstämma med sättet som tillfälliga avbrott i fristen beräknas vid beslut enligt 4 kap. 17 § första stycket konkurrenslagen, och därigenom underlätta beräkandet av ett nytt datum för fristens utgång vid sådant beslut. Det skulle vidare innebära att fristen för en särskild undersökning inte löper under tiden som ett beslut enligt 4 kap. 17 § första stycket konkurrenslagen gäller. En ändring av fristen till 90 arbetsdagar bör också ge Konkurrensverket bättre förutsättningar än i dag att genomföra nödvändiga analyser i de allra mest komplicerade koncentrationsärendena.
131. Vid utarbetande av eventuella författningsförslag ska en avvägning göras mellan, å ena sidan, myndighetens intresse av att kunna bedriva

⁷³ Se exempelvis SOU 1991:59 s. 482 och SOU 2016:49 s. 304.

⁷⁴ Prop. 1998/99:144 s. 83.

ett effektivt utredningsarbete och det allmännas intresse av att det fattas korrekta beslut och, å andra sidan, de enskilda företagens intresse av att få den anmälda företagskoncentrationen prövad inom rimlig tid.⁷⁵

132. En ändring av dagens frist om tre månader till 90 arbetsdagar skulle innebära en längre frist än den nuvarande. Hur stor skillnad det är fråga om beror ytterst på när under året en särskild undersökning genomförs med nuvarande frist och hur många allmänna helgdagar som infaller under fristens löptid, samt om fristen löper över nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton. Om den särskilda undersökningen enbart skulle löpa över lördagar och söndagar, kan en frist om 90 arbetsdagar förväntas medföra en maximal förlängning av fristen med 24 arbetsdagar jämfört med den nuvarande fristen.
133. Om det i ett koncentrationsärende inte finns förutsättningar för ett förbud eller åläggande, ska verket besluta att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd. Ett beslut att lämna koncentrationen utan åtgärd bör fattas så snart det står klart att det saknas förutsättningar för ett beslut om förbud eller åläggande. En majoritet av alla koncentrationer avslutas redan med dagens frister under en inledande undersökning. Även i de fall en särskild undersökning genomförs lämnas en majoritet av alla koncentrationer utan åtgärd så snart Konkurrensverket kunnat utesluta konkurrensproblem under undersökningen. Det är enbart en bråkdel av alla koncentrationer som tar hela fristen för undersökningen i anspråk. Den föreslagna ändringen av den längsta tid som en särskild undersökning får pågå skulle ha betydelse för de koncentrationsärenden där Konkurrensverket redan i dagsläget behöver ta hela eller merparten av fristen för undersökningen i anspråk. Det gäller koncentrationsärenden som avslutas genom slutligt beslut om förbud eller åläggande samt ärenden som avslutas på annat sätt än genom sådant beslut men där handläggningen går så långt att Konkurrensverket behöver skicka ett utkast till sådant beslut till part. Under perioden 2004–2024 har Konkurrensverket handlagt 19 sådana koncentrationsärenden. I dessa 19 ärenden har ungefär 45 företag⁷⁶ medverkat som parter i koncentrationerna. En övervägande majoritet av alla företag som anmäler en koncentration till Konkurrensverket för prövning kommer således inte att påverkas av den föreslagna ändringen.

⁷⁵ SOU 2013:16 s. 45.

⁷⁶ Med parter i företagskoncentrationen avses här såväl köpar- och målbolag, se prop. 2013/14:135 s. 33. Om även säljarbolag ska medräknas är det fråga om ungefär 66 företag.

134. Den längre frist som en övergång till 90 arbetsdagar skulle innebära, kommer påverka de allra mest komplicerade företagskoncentrationerna, där det finns anledning för Konkurrensverket att överväga ett slutligt beslut om förbud eller åläggande. Det är samtidigt dessa koncentrationer som kan få allvarigast konsekvenser på konkurrensen under lång tid om de tillåts genomföras. Den ytterligare handläggningstiden som ändringen innebär skulle i dessa ärenden säkerställa det allmännas intresse av att det fattas korrekta beslut och att konkurrensskadliga koncentrationer kan förbjudas. Med hänsyn till detta får en ändring av den längsta handläggningstiden för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar inte anses innebära någon väsentlig begränsning av enskilda företags intresse av att få anmälda koncentrationer prövade inom rimlig tid. Ändringen får således anses vara proportionerlig.

6.2 Ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar

Förslag: Den förlängning av fristen i 4 kap. 13 § första stycket som får meddelas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen ändras till högst 25 arbetsdagar i sänder.

Skälen för förslaget

Gällande ordning

135. Konkurrensverket får enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen förlänga fristen för en särskild undersökning enligt 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen med högst en månad i sänder, om parterna i företagskoncentrationen samtycker till det. I de fall annan medverkande anmält koncentrationen enligt 4 kap. 7 § 2 konkurrenslagen krävs även dennes samtycke. Om koncentrationen ägt rum på det sätt som anges i 4 kap. 3 § andra meningen konkurrenslagen, är förvärvarens samtycke tillräckligt. Om det finns synnerliga skäl, får fristen förlängas utan sådant samtycke.

Överväganden

136. Konkurrenslagen innehåller två sätt som fristen för en särskild undersökning av en företagskoncentration kan förlängas. Förutom möjligheten för Konkurrensverket att enligt 4 kap. 14 § förlänga fristen med en månad i sänder vid synnerliga skäl eller samtycke från parterna i koncentrationen, har verket möjlighet enligt 4 kap. 17 § första stycket att tillfälligt stoppa löptiden för fristen om en part i koncentrationen inte har följt ett åläggande enligt 5 kap. 1 § första stycket 1 om att

tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat som är nödvändigt för prövningen. I det senare fallet börjar fristen löpa igen första arbetsdagen efter det att åläggandet har följts och fristen får förlängas med högst det antal arbetsdagar som parten överskridit det datum då de efterfrågade uppgifterna skulle ha lämnats.⁷⁷

137. Samtliga länder i EES som beräknar fristen för en särskild undersökning i arbetsdagar beräknar även förlängningar av fristen i arbetsdagar, se **Bilaga 2**.
138. Mot bakgrund av den ändring som föreslås av fristen för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar, bör av samma skäl förlängningar av fristen beräknas i arbetsdagar. Sättet som fristförlängningar beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen bör därför ändras till arbetsdagar. En sådan ordning stämmer överens med hur fristförlängningar beräknas i de länder som beräknar frister för koncentrationsprövningen i arbetsdagar. En sådan ordning skulle vidare vara konsekvent med hur påslag på fristen beräknas vid beslut enligt 4 kap. 17 § konkurrenslagen.
139. I fråga om längden på den förlängning som får beslutas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen görs följande överväganden.
140. Bestämmelsen tillåter i sin nuvarande lydelse en maximal förlängning om en månad per beslutstillfälle. I 1 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid föreskrivs att då enligt lag eller särskild författning tid ska räknas efter vecka, månad eller år, är den dag för slutdag den dag som genom sitt namn i veckan eller sitt tal i månaden motsvarar den dag, från vilken tidsräkningen börjas. Om någon motsvarande dag i slutmånaden inte finns, ska den månadens sista dag anses vara slutdag. Det innebär att om en frist om en månad löper från den 11 november, löper fristen till och med den 11 december. I detta exempel skulle fristens längd vara 23 arbetsdagar.
141. Lagen om beräkning av lagstadgad tid ersatte punkt 42 av kungl. förklaringen den 23 mars 1807 över allmänna lagens stadganden i åtskilliga rum. Enligt den senare föreskriften skulle vid frister bestående av en eller flera månader, varje månad räknas till 30 kalenderdagar.
142. En månad motsvarar typiskt sett 30 kalenderdagar. Fristen för en inledande undersökning av en företagskoncentration enligt 4 kap. 11 § första stycket konkurrenslagen består av 25 arbetsdagar. När fristen för den inledande undersökningen infördes i 1982 års konkurrenslag

⁷⁷ Prop. 2013/14:135 s. 35.

bestod den av 30 kalenderdagar. Genom lagändring som trädde ikraft 2000 ändrades fristen till 25 arbetsdagar.⁷⁸

143. Mot den redovisade bakgrunden är det ändamålsenligt att den längsta förlängning som får beslutas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen, vid en övergång till arbetsdagar, bestäms till 25 arbetsdagar. Denna ändring torde i praktiken leda till väsentligen samma resultat som en tillämpning av bestämmelsen i sin nuvarande lydelse. I fråga om begreppet arbetsdag bör det, i likhet med vad som föreslås gälla för den ändrade fristen för en särskild undersökning, ha samma innebörd som vid beräkningen av fristen för den inledande undersökningen, det vill säga att det med arbetsdag avses sådan dag som inte är allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar och som inte heller är lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton.⁷⁹

6.3 En bestämmelse om automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning vid åtagande föreslås inte

Bedömning: Det finns i nuläget inte tillräckligt starka skäl för att införa en bestämmelse i konkurrenslagen om automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning om parterna i företagskoncentrationen lämnar åtagande under undersökningen.

Skälen för bedömningen

144. Enligt 4 kap. 11 § andra stycket konkurrenslagen förlängs fristen för en inledande undersökning av en företagskoncentration med 10 arbetsdagar om Konkurrensverket inom fristen har mottagit ett åtagande från en part i koncentrationen som syftar till att verket ska lämna koncentrationen utan åtgärd. Någon motsvarande bestämmelse om automatisk förlängning av fristen finns inte i fråga om fristen för den särskilda undersökningen.
145. Konkurrenslagen skiljer sig i detta avseende från reglerna i en majoritet av länderna inom EES samt Storbritannien, se **Bilaga 2**. Som exempel kan nämnas koncentrationsreglerna i Danmark, Island, Norge och Grönland som innehåller bestämmelser om automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning med mellan 15 till 20 arbetsdagar om en part kommer in med åtagande efter att undersökningen pågått en viss tid. Även reglerna i Belgien, Bulgarien, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Slovenien, Spanien, Tjeckien

⁷⁸ Prop. 1998/99:144 s. 83.

⁷⁹ Prop. 1998/99:144 s. 83.

och Tyskland innehåller bestämmelser om antingen en automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning om en part kommer in med åtagande under undersökningen, alternativt en fakultativ möjlighet för konkurrensmyndigheten att förlänga fristen under dessa förhållanden. I Frankrike förlängs fristen för den särskilda undersökningen om en part kommer in med åtagande efter att fristen har löpt under viss tid. Detsamma gäller enligt EU:s koncentrationskontroll. Dessa regler om automatisk eller fakultativ förlängning vid åtagande gäller i flera fall vid sidan av bestämmelser om att den nationella konkurrensmyndigheten kan förlänga alternativt tillfälligt avbryta löptiden för fristen för den särskilda undersökningen på parternas begäran eller vid deras samtycke, alternativt när myndigheten begär vissa uppgifter från parterna.

146. Ett åtagande från part under den särskilda undersökningen ökar Konkurrensverkets arbetsbörda och tidspress, då verket behöver avsätta resurser från undersökningen i syfte att analysera åtagandet i förhållande till de identifierade konkurrensproblemen. Det kan innefatta att genomföra så kallat marknadstest av åtagandet genom externa marknadskontakter men även ekonomisk och juridisk analys. Samtidigt behöver Konkurrensverket fortsätta den huvudsakliga utredningen med inriktningen att kunna ingripa mot företagskoncentrationen för det fall åtagandet visar sig vara otillräckligt för att kompensera för konkurrensproblemen. Parten som lämnat åtagandet kan också ändra sig och återkalla sitt åtagande. För att Konkurrensverket ska kunna slutföra koncentrationsprövningen inom fristen för den särskilda undersökningen behöver verket i ett sådant läge bedöma åtagandet parallellt med utredningen.
147. En bestämmelse i konkurrenslagen med innebörden att fristen för en särskild undersökning automatiskt förlängs om part kommer in med åtagande skulle förvisso kompensera för den ytterligare tidspress som ett åtagande under undersökningen innebär för Konkurrensverket och även förenkla handläggningen på så sätt att något beslut om fristförlängning inte behöver fattas under handläggningen. Här måste emellertid beaktas att 4 kap. 14 § första stycket konkurrenslagen ger Konkurrensverket möjlighet att förlänga fristen för en särskild undersökning om parterna samtycker till det. Om en part lämnar åtagande under en särskild undersökning och det för att Konkurrensverket ska kunna ta ställning till åtagandet krävs att verket får mer tid, bör det finnas incitament för parterna att samtycka till en förlängning av fristen. Konkurrensverkets erfarenhet visar också att parter i dessa situationen i regel lämnar sådant samtycke.

148. I avsnitt 6.1 föreslås en ändring av fristen för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar. Denna ändring av fristen ger i praktiken Konkurrensverket en längre frist än dagens frist om tre månader, vilket torde ge verket bättre förutsättningar att föra diskussioner med parter om åtagande redan inom ramen för den ordinarie fristen för en särskild undersökning, i vart fall i början av fristens löptid. Vid dessa förhållanden, och med beaktande av den befintliga möjligheten till förlängning av fristen vid samtycke enligt 4 kap. 14 § första stycket konkurrenslagen, finns det enligt Konkurrensverket i nuläget inte tillräckligt starka skäl för att i konkurrenslagen också föra in en ny bestämmelse om automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning vid åtagande från part. Det kan dock finnas skäl att återkomma till frågan vid en eventuell framtida, bredare översyn av konkurrenslagens bestämmelser om företagskoncentrationer.

6.4 **Fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden**

Förslag: Om Konkurrensverkets beslut om förbud enligt 4 kap. 1 § eller åläggande enligt 4 kap. 2 § konkurrenslagen överklagas, ska Patent- och marknadsdomstolen avgöra ärendet inom åtta månader från det att överklagandet kom in. Om Patent- och marknadsdomstolens beslut överklagas ska Patent- och marknadsöverdomstolen avgöra ärendet inom fyra månader från det att tiden för överklagande gick ut.

Skälen för förslaget

Gällande ordning

149. Om Konkurrensverkets beslut om förbud enligt 4 kap. 1 § eller åläggande enligt 4 kap. 2 § konkurrenslagen överklagas, ska Patent- och marknadsdomstolen avgöra ärendet inom sex månader från det att överklagandet kom in (4 kap. 15 § första stycket konkurrenslagen). Om Patent- och marknadsdomstolens beslut överklagas ska Patent- och marknadsöverdomstolen avgöra ärendet inom fyra månader från det att tiden för överklagande gick ut (4 kap. 16 § första stycket konkurrenslagen).
150. Fristerna får förlängas av domstolarna under samma förutsättningar som anges i 4 kap. 14 § konkurrenslagen (4 kap. 15 § andra stycket och 16 § andra stycket konkurrenslagen).

Överväganden

Bakgrund till dagens regler

151. Särskilda frister för överprövning av slutliga beslut i fråga om företagskoncentrationer infördes i 1982 års konkurrenslag. Efter undersökning av ett företagsförvärv kunde NO begära Marknadsdomstolens prövning av förvärvet.⁸⁰ Marknadsdomstolens handläggning fick som längst pågå i sex månader från det att ansökan anhängiggjordes vid domstolen. Ett beslut om förbud blev gällande först efter prövning av regeringen, som skulle fatta sitt beslut om fastställande inom tre månader från domstolens beslut. Marknadsdomstolen och regeringens frister kunde förlängas vid parternas samtycke eller synnerliga skäl. Förbud eller åläggande mot ett förvärv kunde dock inte meddelas senare än två år efter ingånget förvärvsavtal.⁸¹
152. Vissa förändringar i förvärvskontrollen genomfördes genom 1993 års konkurrenslag. Bland annat ändrades instansordningen. Konkurrensverket fick väcka talan om förbud eller åläggande hos Stockholms tingsrätt. Tingsrättens handläggning fick som längst pågå i sex månader. Tingsrättens avgöranden kunde överklagas till Marknadsdomstolen. Marknadsdomstolens handläggning fick som längst pågå i tre månader.⁸² Bestämmelserna om möjligheten till förlängning av fristerna behölls oförändrade.
153. Fristerna om sex och tre månader för handläggningen i tingsrätten respektive Marknadsdomstolen behölls oförändrade i den nuvarande konkurrenslagen. 2016 ändrades instansordningen för domstolarnas prövning av mål om företagskoncentrationer genom att den nyinrättade Patent- och marknadsdomstolen blev behörig domstol i konkurrensmål. Enligt den nya ordningen skulle mål om förbud och åläggande mot en koncentration prövas av Patent- och marknadsdomstolen på talan av Konkurrensverket. Domstolens avgörande överklagades till Patent- och marknadsöverdomstolen.⁸³ Samma frister som tidigare gällde för de nya domstolarna.
154. Den 1 januari 2018 fick Konkurrensverket beslutanderätt i första instans i ärenden om företagskoncentrationer. Konkurrensverkets beslut får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen, vars beslut i sin tur får överklagas till Patent- och marknadsöverdomstolen. Samtidigt ändrades processordningen för domstolarnas handläggning av beslut

⁸⁰ Prop. 1981/82:165 s. 97 f.

⁸¹ Prop. 1981/82:165 s. 291.

⁸² Prop. 1992/93:56 s. 47 f.

⁸³ Prop. 2015/16:57.

om förbud och åläggande om koncentrationer från rättegångsbalken till lagen (1996:242) om domstolsärenden, förkortad ärendelagen.

Förekomsten av frister för domstolarnas handläggning i vissa länder samt för EU:s domstolar

155. Konkurrensverket har försökt att kartlägga om andra länder i EES samt Storbritannien tillämpar legala frister för domstolarnas handläggning av mål eller ärenden om företagskoncentrationer. Med hänsyn till att nationella regler om domstolsprövning kan skilja sig åt betydligt har det varit svårt att dra några generella slutsatser från kartläggningen.
156. I EU-rätten saknas bestämmelser om längden på handläggningen i domstol av koncentrationsärenden. I praktiken tar prövningen av kommissionens förbudsbeslut ofta flera år. Som exempel kan nämnas överklagandeprocessen av kommissionens beslut gällande Thyssenkrupp AG:s (Thyssenkrupp) och Tata Steel Ltd:s anmälda förvärv av gemensam kontroll över ett nyskapat gemensamt företag. Kommissionen förklarade i beslut den 11 juni 2019 företagskoncentrationen oförenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 2.3 i koncentrationsförordningen.⁸⁴ Thyssenkrupp överklagade kommissionens beslut och tribunalen meddelade dom i målet den 22 juni 2022, det vill säga drygt tre år efter kommissionens beslut.⁸⁵ Efter att Thyssenkrupp överklagat tribunalens dom meddelade EU-domstolen dom i målet den 4 oktober 2024.⁸⁶ Överklagandeprocessen pågick därmed sammanlagt drygt fem år och fyra månader. Ett annat exempel är överklagandeprocessen gällande CK Telecoms UK Investments Ltd:s (CK Telecoms) anmälda förvärv av Telefónica Europe plc. Kommissionen förklarade i beslut den 11 maj 2016 koncentrationen oförenlig med den gemensamma marknaden.⁸⁷ Efter CK Telecoms överklagande av kommissionens beslut meddelade tribunalen dom i målet den 28 maj 2020, det vill säga drygt fyra år efter kommissionens beslut.⁸⁸ Efter att kommissionen överklagat tribunalens dom beslutade EU-domstolen den 13 juli 2023 att upphäva tribunalens dom och återförvisa målet till

⁸⁴ Ärende COMP/M.8713, Tata Steel/Thyssenkrupp/JV, kommissionsbeslut den 11 juni 2019.

⁸⁵ Tribunalens dom den 22 juni 2022 i mål T-584/19, Thyssenkrupp AG mot Europeiska kommissionen, EU:T:2022:386.

⁸⁶ EU-domstolens dom den 4 oktober 2024 i mål C-581/22 P, Thyssenkrupp AG mot Europeiska kommissionen, EU:C:2024:821.

⁸⁷ Ärende COMP/M.7612, Hutchinson 3G UK/Telefónica UK, kommissionsbeslut den 11 maj 2016.

⁸⁸ Tribunalens dom den 28 maj 2020 i mål T-399/16, CK Telecoms UK Investments Ltd mot Europeiska kommissionen, EU:T:2020:217.

tribunalen.⁸⁹ Målet pågår för närvarande i tribunalen⁹⁰, och är således, snart nio år efter kommissionens beslut, ännu inte slutligt avgjort.

157. Vad gäller Sveriges grannländer, Danmark, Finland och Norge, är det endast Sverige som reglerar längden på domstolsprocessen i alla instanser. Danmark saknar helt bestämmelser som reglerar längden av överklagandeprocessen i mål om företagskoncentrationer. I Finland saknar konkurrensmyndigheten beslutanderätt i frågor om koncentrationer, och Marknadsdomstolen ska meddela beslut över konkurrensmyndighetens framställning om förbud inom 69 arbetsdagar från det att framställningen gjordes. Marknadsdomstolens beslut kan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen, vars handläggning av koncentrationsfrågor inte är tidsreglerad. Vad gäller Norge överklagas konkurrensmyndighetens beslut till en konkurrensklagenämnd, *Konkurranseklagenemnda*, som ska fatta beslut inom 60 arbetsdagar från det att överklagandet kom in. Konkurrensklagenemndas beslut får överklagas till Gulating lagmannsrett, vars beslut i sin tur kan överklagas till Høyesterett. För prövningen i Gulating lagmannsrett respektive Høyesterett gäller inga legala frister.

Överklagandeprocessen i koncentrationsärenden

158. Handläggningen enligt ärendelagen är som utgångspunkt skriftlig (13 § första stycket). I förfarandet bör det ingå sammanträde när detta kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av ärendet (13 § andra stycket). Domstolen kan begränsa ett sammanträde till att utreda parternas ståndpunkter i ärendet, till att ta upp muntlig bevisning eller på det sätt som annars är lämpligt (13 § tredje stycket).
159. Huvudregeln enligt ärendelagen är att domstolen ska hålla sammanträde om en part begär det. Sammanträde behöver dock inte hållas om ärendet inte skall prövas i sak, om avgörandet inte går parten emot eller om ett sammanträde på grund av någon annan särskild omständighet inte behövs (14 §).
160. Sammanträde har hittills hållits i merparten av de överklagandeprocesser som varit aktuella avseende Konkurrensverkets slutliga beslut på konkurrensområdet, inklusive i fråga om beslut om företagskoncentrationer. Det kan också antas att sammanträde i regel kommer att hållas i dessa ärenden, antingen eftersom klagande part begär det eller parterna åberopar muntlig bevisning.

⁸⁹ EU-domstolens dom den 13 juli 2023 i mål C-376/20 P, kommissionen mot CK Telecoms UK Investments, EU:C:2023:561.

⁹⁰ Tribunalens mål T-399/16 RENV, CK Telecoms UK Investments Ltd mot Europeiska kommissionen.

161. Vid ett överklagande av Konkurrensverkets beslut överlämnar verket en kopia av sin utredningsakt till Patent- och marknadsdomstolen (11 §) och innehållet i akten blir processmaterial. Domstolen får grunda sitt avgörande på allt material som finns i ärendet (27 §).
162. Vad gäller prövningen i sak ska under Patent- och marknadsdomstolens handläggning av överklagandet parternas inställning och argumentation klargöras. För Konkurrensverkets del framgår myndighetens inställning, såvitt avser den materiella bedömningen, av det överklagade beslutet. Konkurrensverket behöver emellertid bemöta de invändningar och den analys klaganden lägger fram i processen. Det är vanligt förekommande att parter under en särskild undersökning av en företagskoncentration anlitar ekonomiskt sakkunniga. I de koncentrationsärenden som hittills blivit föremål för domstolsprövning har klaganden i processen gett in och åberopat sakkunnigutlåtande med egna ekonomiska analyser. Den sakkunnige hörs i regel även som sakkunnigvittne vid ett sammanträde. Även om parterna redan under Konkurrensverkets utredning för fram argumentation om verkets ekonomiska analyser är det i regel först under domstolsprocessen som verket får del av och ges tillfälle att bemöta ett faktiskt sakkunnigutlåtande och parternas ekonomiska analyser.
163. Som anges ovan är Konkurrensverkets utredningsakt processmaterial vid domstolsprövningen. Konkurrensverket kan enligt 5 kap. 1 § första stycket 1 konkurrenslagen ålägga ett företag eller någon annan att komma in med skriftliga uppgifter. Konkurrensverket kan också ha möten med företrädare för företag och anteckna uppgifter som lämnas vid mötet i en tjänsteanteckning. När Konkurrensverket hämtar in uppgifter från ett större antal marknadsaktörer genomför verket ofta en marknadsundersökning där respondenterna får besvara en enkät. Avslutningsvis kan Konkurrensverket enligt 5 kap. 1 § första stycket 2 konkurrenslagen ålägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör på tid och plats som verket bestämmer. Förhören antecknas i en dialogförhörsutskrift. Konkurrensverkets utredning består således i allt väsentligt av ett skriftligt underlag, som kommuniceras med part genom att parten får del av verkets akt i ärendet.
164. Det är vanligt förekommande att klagande i överklagandeprocessen åberopar muntlig bevisning och även ifrågasätter uppgifter som lämnats muntligen av tredje man i samband med Konkurrensverkets utredning. I svensk rättspraxis har som utgångspunkt uttalats att uppgifter som enbart framgår ur exempelvis tjänsteanteckningar eller åläggandesvar har ett lägre bevisvärde än uppgifter som har lämnats i

förhör vid sammanträde i domstol.⁹¹ För att säkerställa att Konkurrentverkets slutliga beslut upprätthålls vid ett överklagande behöver verket därför, beroende på klagandes talan, också överväga att återopa muntlig bevisning i överklagandeprocessen. Detta medför att Konkurrentverket, utifrån uppgifternas betydelse för beslutet, inte alltid kan nöja sig med uppgifter som företag har lämnat som svar på ålägganden eller på annat sätt i kontakter med verket, utan kan behöva identifiera specifika personer inom företagen som uppgifterna kan knytas till, och som sedermera kan höras som vittne i en överklagandeprocess. Eftersom Konkurrentverket först i samband med ett överklagande eller senast när överklagandefristen löper ut vet om beslutet överklagas, får verkets kontakter med eventuella vittnen i allt väsentligt ske inledningsvis under överklagandeprocessen, parallellt med att verket förelagts att yttra sig över överklagandet.

Tidspressen för parterna i överklagandeprocessen är stor

165. Den utredning Konkurrentverket har att göra under en särskild undersökning av en företagskoncentration är en av de mest komplexa som verket genomför enligt konkurrenslagen. I förarbeten till tidigare ändringar i konkurrenslagen har uttalats att konkurrensrättsliga frågor, inklusive frågor om koncentrationer, även anses tillhöra de mest komplicerade och omfattande frågorna som prövas i domstol.⁹²
166. Av de koncentrationsärenden Konkurrentverket handlagt sedan 2018 och där ett utkast till ställningstagande har skickats, har utredningsakten i fyra av fem ärenden innehållit mellan knappt 1 000 och 4 000 aktilagor. Även Konkurrentverkets beslut om förbud i koncentrationsärenden är omfattande. I de två koncentrationsärenden där Konkurrentverket, sedan verket fått beslutanderätt, meddelat beslut om förbud och där beslutet blivit föremål för en överklagandeprocess, har besluten uppgått till 91⁹³ och 195⁹⁴ sidor. Besluten grundas i sin tur på avancerad ekonomisk analys av en stor mängd data samt på omfattande rättslig analys. Klagande part har således att analysera och bemöta ett omfattande underlag i en överklagandeprocess.
167. Domstolarnas frister för handläggningen tar inte hänsyn till allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar och inte heller lördag,

⁹¹ Se Patent- och marknadsdomstolens dom den 19 november 2024 i ärende PMÄ 9076-24, s. 30 och Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 28 februari 2020 i ärende PMÖÄ 1519-19, s. 17.

⁹² Prop. 2017/18:15 s. 26. Se även prop. 2015/16:57 s. 128.

⁹³ Konkurrentverkets beslut den 30 april 2019 i ärende dnr 661/2018, Arla Foods AB:s med fleras anmälda förvärv av Svensk Mjölk AB. Konkurrentverkets beslut överklagades till Patent- och marknadsdomstolen, som dock skrev av ärendet med hänvisning till att företagskoncentrationen inte kunde genomföras på grund av en skiljedom, se Patent- och marknadsdomstolens ärende PMÄ 7206-19.

⁹⁴ Konkurrentverkets beslut den 29 april 2024 i ärende dnr 816/2023, Apotekstjänst Sverige AB:s anmälda förvärv av Svensk Dos AB.

nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton. Fristerna tar inte heller hänsyn till semesterlagstiftning, enligt vilken anställda har rätt till fyra veckors sammanhängande semester under sommarperiod, eller andra vanligt förekommande semesterperioder. Det innebär att den reella handläggningstiden i respektive instans kan variera beroende på när under ett år fristen löper.

168. Patent- och marknadsdomstolarna har i det koncentrationsärende som hittills prövats i sak av båda domstolarna avsatt en respektive en och en halv månad av sina respektive frister för överläggning och besluts-skrivning.⁹⁵ Det innebär att den tid som i övrigt återstått för domsto-larnas handläggning ärendet uppgått till fem respektive en och en halv månad.
169. På den tid som återstår av domstolarnas handläggningstid ska Kon-kurrensverket yttra sig över överklagandet och inkomma med bevis-uppgift (16 § ärendelagen). Även klagande part ska inkomma med slutlig bevisuppgift. Ytterligare skriftväxling mellan parterna om ärendet i sak ska därefter ske löpande efter behov. Planeringssamman-träde ska hållas. Därefter ska ett sammanträde där ärendet berörs i sak hållas, till vilket parterna ska förbereda sakframställning, vittnesförhör och slutanförande. Till sammanträdet ska domstolen även hinna vidta förberedande åtgärder, såsom att kalla av parterna åberopade förhørs-personer och sakkunniga.
170. Skriftväxling ska även ske i rent processuella frågor samt i fråga om parternas inställning till behovet av sekretess för uppgifter i till domstolen ingivet material och i Konkurrensverkets utredningsakt. Erfarenhetsmässigt tar frågor om sekretess stort utrymme under hand-läggningen.
171. I det koncentrationsärende som hittills prövats i sak av både Patent- och marknadsdomstolen och Patent- och marknadsöverdomstolen aktualiserades processuella frågor om bland annat talerätt, ansökan om intervention, inhibition, utformningen på bevisstema samt nöd-vändigheten och tillåtligheten av viss bevisning. Omfattande skrift-växling och kontakter med rätten skedde även i frågor om sekretess, bland annat om parterna i företagskoncentrationen skulle ta del av viss vissa sekretessbelagda uppgifter med beslut om förbehåll enligt 10 kap. 4 § offentlighet- och sekretesslagen samt hur ett sammanträde skulle genomföras med hänsyn till uppgifter som belagts med sekretess

⁹⁵ Se Patent- och marknadsdomstolens ärende PMÄ 9076-24 och Patent- och marknadsöverdomstolens ärende PMÄ 16560-24, avseende överklagande av Konkurrensverkets beslut den 29 april 2024 i ärende dnr 816/2023, Apotekstjänst Sverige AB:s anmälda förvärv av Svensk Dos AB.

gentemot part.⁹⁶ I processen valde köparbolaget och säljarbolaget att inte ta del av mellan företagen sekretessbelagda uppgifter med förbehåll. I stället valde företagen i skriftväxlingen och vid sammanträdet att ta del av endast sådana uppgifter som inte omfattades av sekretess mellan företagen. Det medförde att Konkurrensverket i ärendet fick upprätta och ge in olika versioner av yttranden och annat material i processen. Inför sammanträdet fick Konkurrensverket även förbereda olika versioner av sin sakframställning,

172. Det förekommer i koncentrationsärenden att två eller fler företag avser att förvärva gemensam kontroll över ett företag, eller bilda ett självständigt gemensamt fungerande företag, och därför gör en gemensam anmälan av en företagskoncentration.⁹⁷ Flera parter eller andra medverkande i överklagandeprocessen bidrar till att Konkurrensverket kan behöva bemöta fler inlagor samt att fler sammanträdesdagar behöver tas i anspråk för sammanträde i ärendet. Det försvårar även hanteringen av sekretessbelagda uppgifter mellan parterna inom ramen för såväl skriftväxlingen som sammanträdet. I ett av de två domstolsärenden som handlagts av domstol efter att Konkurrensverket fått beslutanderätt i första instans, medverkade fyra olika parter på klagandesidan.⁹⁸ I det andra domstolsärendet, som behandlats ovan, trädde även säljarbolaget in i processen i egenskap av intervenient.⁹⁹
173. En konsekvens av det pressade tidsschemat i en överklagandeprocess är att Konkurrensverkets arbete i stor utsträckning behöver pågå parallellt på tillsynsenheten, som utreder koncentrationsärendet, och rättsenheten, som ska företräda verket i en eventuell överklagandeprocess. För att hinna efterkomma förväntade förelägganden från Patent- och marknadsdomstolen behöver visst arbete ske redan innan det står klart att beslutet kommer att överklagas. Om Konkurrensverket avser att fatta beslut om förbud eller åläggande behöver verket därför redan i slutfasen av utredningen och senast under överklagandefristen påbörja processförberedande åtgärder. Om beslutet sedan inte överklagas har denna tid lagts ned i onödan, vilket är nödvändigt men inte ändamålsenligt ur ett effektivitets- eller resursperspektiv.

⁹⁶ Patent- och marknadsdomstolens ärende PMÄ 9076-24 och Patent- och marknadsöverdomstolens ärende PMÄ 16560-24, avseende överklagande av Konkurrensverkets beslut den 29 april 2024 i ärende dnr 816/2023, Apotekstjänst Sverige AB:s anmälda förvärv av Svensk Dos AB.

⁹⁷ Se exempelvis dnr 498/2024 där det var fråga om sex anmälande företag, och där Konkurrensverket även fattade beslut om att genomföra en särskild undersökning.

⁹⁸ Patent- och marknadsdomstolens ärende PMÄ 7206-19, avseende överklagande av Konkurrensverkets beslut den 30 april 2019 i ärende dnr 661/2018, Arla Foods AB:s med fleras anmälda förvärv av Svensk Mjölk AB.

⁹⁹ Patent- och marknadsdomstolens ärende PMÄ 9076-24 och Patent- och marknadsöverdomstolens ärende PMÄ 16560-24, avseende överklagande av Konkurrensverkets beslut den 29 april 2024 i ärende dnr 816/2023, Apotekstjänst Sverige AB:s anmälda förvärv av Svensk Dos AB.

Slutsats

174. Det finns skäl att ändra fristen för Patent- och marknadsdomstolens handläggning av överklaganden av beslut om förbud eller åläggande av företagskoncentrationer. En längre frist ger klagande parter bättre förutsättningar att tillvarata sin rätt att överklaga Konkurrensverkets beslut och för verket att bemöta överklagandet. Det skulle även ge domstolarna bättre förutsättningar att förbereda ärendena för avgörande, utan att det sker under sådan stark tidspress som är fallet enligt nuvarande frister.
175. Prövningen i Patent- och marknadsöverdomstolen är i regel mer koncentrerad än den i Patent- och marknadsdomstolen. När ärendet prövas av Patent- och marknadsöverdomstolen har Patent- och marknadsdomstolen redan prövat överklagandet av Konkurrensverkets beslut. En part i Patent- och marknadsöverdomstolen får till stöd för sin talan åberopa en omständighet eller ett bevis som inte lagts fram tidigare endast om han gör sannolikt att han inte kunnat åberopa omständigheten eller beviset vid Patent- och marknadsdomstolen eller han annars haft giltig ursäkt att inte göra det (3 kap. 9 § lag om patent- och marknadsdomstolar och 50 kap. 25 § andra och tredje styckena rättegångsbalken). Vidare tas förhör med vittnen och sakkunniga i Patent- och marknadsöverdomstolen upp genom uppspelning av ljud- och bildupptagning från förhören i Patent- och marknadsdomstolen. Behovet av sekretess är i regel också klarlagt och processuella frågor är oftast hanterade. För parternas del är vid processen i Patent- och marknadsöverdomstolen merparten av det förberedande arbetet, exempelvis vad gäller sakframställningar, redan gjort. Frågan om tillåtligheten av ny bevisning är dock exempel på en processuell fråga som i förekommande fall kan behöva prövas i Patent- och marknadsöverdomstolen.
176. Det kan mot den beskrivna bakgrunden hävdas att behovet av en förlängd längsta handläggningstid framför allt finns i förhållande till processen i Patent- och marknadsdomstolen. Samtidigt måste i sammanhanget beaktas att fristen för Patent- och marknadsöverdomstolens handläggning är ytterst kort. Fristen om tre månader för Patent- och marknadsöverdomstolens handläggning börjar löpa från det att tiden för överklagande av Patent- och marknadsdomstolens beslut gick ut. När Patent- och marknadsöverdomstolen får del av överklagandet ska frågan om prövningstillstånd hanteras. Konkurrensverket får del av överklagandet från Patent- och marknadsöverdomstolen, vilket innebär att viss tid av fristen kan förflyta innan verket fått del av detta. Konkurrensverket har därefter att yttra sig över överklagandet och den ytterligare argumentation samt eventuella bevisning företaget lägger fram till stöd för sin talan i Patent- och

marknadsöverdomstolen. Om ett muntligt sammanträde ska hållas, vilket det får förutsättas att klagande ofta begär, har parterna vidare att göra ändringar i sina sakframställningar för att återspegla vad som framkommit i förhören med vittnen och sakkunniga i Patent- och marknadsdomstolen.

177. I det koncentrationsärende som hittills prövats av Patent- och marknadsöverdomstolen har domstolen avsatt en och halv månad av fristen för handläggningen fram till och med sammanträde i ärendet och resterande tid för överläggning och beslutsskrivning.¹⁰⁰ I det aktuella ärendet började fristen för Patent- och marknadsöverdomstolen att löpa den 11 december 2024 och pågick över allmän helgdag, julafton, nyårsafton samt mellankommande juledighet. Konkurrensverkets frist för yttrande över överklagandet var i praktiken den 3 januari 2025 och verket kallades till muntligt sammanträde med början den 14 januari 2025. En stor del av Konkurrensverkets arbete i processen behövde således genomföras över jul- och nyårshelgerna. Tidsramen medgav inte heller något planeringssammanträde i Patent- och marknadsöverdomstolen.
178. Även om processen i Patent- och marknadsöverdomstolen är mer koncentrerad innebär den korta tidsrymden för förberedande åtgärder och sammanträde att även processen i Patent- och marknadsöverdomstolen sker under stor tidspress. Detta innebär stora påfrestningar på Konkurrensverkets personal. Detsamma gäller sannolikt för övriga parter, ombud och domstolens personal. Vid en avvägning mellan de olika intressen som gör sig gällande, där hänsyn även ska tas till parternas behov av att få ett snabbt avgörande i domstol, framstår det som ändamålsenligt med en viss förlängning av handläggningsfristen även i Patent- och marknadsöverdomstolen.
179. Sammanfattningsvis bör fristen för Patent- och marknadsdomstolarnas handläggning av överklaganden av Konkurrensverkets slutliga beslut förlängas något. Vad gäller längden på förlängningarna är det, vid en sammanvägning av de behov och motstående intressen som gör sig gällande, proportionerligt att fristen för Patent- och marknadsdomstolens handläggning utökas med två månader, till en sammanlagd längsta frist om åtta månader, samt att fristen för Patent- och marknadsöverdomstolens handläggning utökas med en månad, till en sammanlagd längsta frist om fyra månader. Dessa ändringar skulle innebära att ett slutligt avgörande av ett koncentrationsärende efter prövning i båda instanserna i regel som mest kan dröja cirka 12 månader från företagets överklagande av Konkurrensverkets beslut,

¹⁰⁰ Patent- och marknadsöverdomstolens ärende PMÄ 16560-24, avseende överklagande av Konkurrensverkets beslut den 29 april 2024 i ärende dnr 816/2023, Apotekstjänst Sverige AB:s anmälda förvärv av Svensk Dos AB.

i stället för dagens cirka nio månader. I sammanhanget ska beaktas att det är fråga om förlängningar av den längsta möjliga handläggningstiden för domstolarnas prövningar. Om förutsättning finns i ett ärende att avgöra ärendet före utgången av respektive frist får det antas att domstolarna vidtar åtgärder som avser att främja ett snabbt avgörande av ärendet.

180. Avslutningsvis kan frågan väckas om fristerna för domstolarnas handläggning av överklaganden av beslut om förbud och åläggande, i likhet med vad som gäller för Konkurrensverkets frist för den inledande undersökningen, och som föreslås gälla för den särskilda undersökningen, ska beräknas i arbetsdagar. För detta talar den omständigheten att den reella handläggningstiden domstolarna skulle ha till sitt förfogande skulle vara lika lång i alla ärenden, oavsett när på året fristerna löper. Mot en övergång till arbetsdagar talar den praktiska svårigheten att beräkna en sådan lång frist som den som gäller för Patent- och marknadsdomstolen, i nuläget sex månader, i arbetsdagar. I fråga om frister av den här längden är det onekligen enklare i praktiskt hänseende att beräkna fristen i månader. Om fristen för Patent- och marknadsdomstolens handläggning skulle ha börjat att löpa den 13 juni ett visst år, skulle fristen som utgångspunkt löpa ut den 13 december.¹⁰¹ Mot denna bakgrund, och då det inte är lämpligt att tillämpa olika sätt för fristernas beräkning i fråga om de två domstolarna, bör nuvarande ordning med månader behållas. Fristerna bör dock förlängas på det sätt som föreslås.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

181. Regeringen gav den 28 september 2023 en särskild utredare i uppdrag att överväga om det finns behov av nya, kompletterande regler inom konkurrensområdet (KN 2023:03). Utredningens syfte är att stärka och komplettera konkurrenslagstiftningen för att i högre utsträckning kunna säkerställa en effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Utredaren ska bland annat analysera och bedöma behovet av ett nytt, bredare konkurrensverktyg som komplement till nuvarande konkurrensverktyg, ta ställning till om företag bör ha en skyldighet att informera Konkurrensverket om att en företagskoncentration genomförs i de fall företagen inte är skyldiga att anmäla förfarandet enligt konkurrenslagen, och lämna de författningsförslag som övervägandena ger anledning till (dir. 2023:136). Den 15 februari 2024 beslutade regeringen tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2024:20). Genom

¹⁰¹ I 1 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid föreskrivs bland annat att då enligt lag eller särskild författning tid skall räknas efter månad, är den dag för slutdag ansedd som genom sitt namn i veckan eller sitt tal i månaden motsvarar den, från vilken tidräkningen börjas. Finns inte motsvarande dag i slutmånaden, är den månadens sista dag ansedd för slutdag.

tilläggsdirektivet gavs utredaren i uppdrag att även se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, i syfte att skapa ökade möjligheter att utreda och vidta åtgärder mot sådan verksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2025.

182. De i promemorian föreslagna ändringarna bör få verkan så fort som möjligt. De bör därför träda i kraft samtidigt som eventuella regeländringar i konkurrenslagen som föreslås av utredningen KN 2023:03, eller vid närmast möjliga tidpunkt. En särskild övergångsbestämmelse bör införas när det gäller de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om fristen för en särskild undersökning i 4 kap. 13 § första stycket och fristförlängningar enligt 4 kap. 14 § första stycket konkurrenslagen. Regeln bör ange att för anmälningar som inkommit till Konkurrensverket före ikraftträdandet ska de äldre bestämmelserna gälla. En särskild övergångsregel bör ges också i fråga om de föreslagna ändringarna av fristerna för Patent- och marknadsdomstolen och Patent- och marknadsöverdomstolen i 4 kap. 15 och 16 §§ konkurrenslagen. Regeln bör ange att äldre bestämmelser ska gälla för ärenden som är under handläggning.

8 Konsekvensutredning

8.1 Allmänt om konsekvensutredning

183. Av 2 § första stycket förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar (konsekvensutredningsförordningen) följer att kommittéer, särskilda utredare och förvaltningsmyndigheter ska redovisa en konsekvensutredning när de lämnar in förslag till regeringen eller Regeringskansliet om att regeringen ska föreslå eller besluta om nya eller ändrade lagar och förordningar. Enligt 6 § konsekvensutredningsförordningen ska konsekvensutredningen innehålla en redogörelse för:

1. det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas,
2. vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas,
3. de olika alternativ som finns för att uppnå förändringen och de fördelar respektive nackdelar som bedöms finnas med dessa, och
4. det eller de alternativ som bedöms lämpligast och av vilka skäl.

184. Vidare ska konsekvensutredningen enligt 7 § konsekvensutredningsförordningen innehålla en analys av de förslag som lämnas. Analysen ska bestå av:

1. en beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda,
2. en beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser än sådana som anges i 1,
3. en redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte,
4. en bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser, och
5. en beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas.

185. Slutligen ska konsekvensutredningen enligt 9 § konsekvensutredningsförordningen innehålla en bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av EU-rätten.

8.2 Sammanfattning av promemorians förslag

186. Konkurrensverket föreslår följande fyra ändringar i konkurrenslagen:

1. Den legala fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar av företagskoncentrationer ändras till *90 arbetsdagar* från det att beslutet att genomföra den särskilda undersökningen meddelades, i stället för tre månader.
2. En förlängning av den legala fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar av företagskoncentrationer på grund av synnerliga skäl eller parternas samtycke ändras till att som mest uppgå till *25 arbetsdagar* per beslutstillfälle, i stället för en månad.
3. Den legala fristen för Patent- och marknadsdomstolens prövning av ett överklagande av ett beslut om förbud av en företagskoncentration eller åläggande för en part i en koncentration ändras till *åtta månader* från det att överklagandet kom in, i stället för sex månader.
4. Den legala fristen för Patent- och marknadsöverdomstolens prövning av Patent- och marknadsdomstolens beslut rörande ett beslut om förbud av en företagskoncentration eller åläggande för

en part i en koncentration ändras till *fyra* månader från det att tiden för överklagandet gick ut, i stället för tre månader.

187. I följande avsnitt lämnas en konsekvensutredning rörande dessa fyra förslag.

8.3 Beskrivning av problemen och syftet med förslagen

Inledning

188. En utförlig redogörelse för de aktuella problemen och den förändring som eftersträvas med förslagen återfinns i relevanta delar av avsnitt 6. Nedan redovisas en sammanfattning av dessa frågor för varje enskilt förslag. Förslagen om förlängningar av Patent- och marknadsdomstolens respektive Patent- och marknadsöverdomstolens frister för handläggning av beslut om förbud eller åläggande enligt 4 kap. 1 § respektive 2 § konkurrenslagen behandlas gemensamt.

Förslaget om ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar

189. Företagskoncentrationer är ett naturligt inslag i en fungerande marknadsekonomi. Alltför koncentrerade marknader kan dock leda till högre priser, sämre produktkvalitet och mindre urval för konsumenterna. För att bevara och säkerställa marknadsstrukturer med fortsatt effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna är det därför viktigt att anmälda koncentrationer utreds noggrant och att eventuella skadliga effekter undviks genom förbud mot koncentrationen eller, om det är tillräckligt, genom ålägganden om konkurrensfrämjande åtgärder eller frivilliga åtaganden från parterna. En rättssäker och ändamålsenlig prövning förutsätter att Konkurrensverket får en tillräcklig utredningstid för att utreda olika skadeteorier och i förekommande fall analysera förslag till åtagande.
190. Enligt gällande rätt ska Konkurrensverket, från det att verket beslutat att genomföra en särskild undersökning av en företagskoncentration, inom tre månader besluta om förbud enligt 4 kap. 1 § konkurrenslagen, om åläggande enligt 4 kap. 2 § konkurrenslagen eller lämna koncentrationen utan åtgärd. Fristerna för Konkurrensverkets prövning av koncentrationer syftar till att säkerställa en skyndsam hantering av dessa ärenden.¹⁰² Skyndsamheten motiveras bland annat av att parterna i koncentrationen är förhindrade att vidta några åtgärder för att fullfölja koncentrationen under Konkurrensverkets prövning.

¹⁰² Se exempelvis prop. 1981/82:165 s. 100 f.

191. Särskilda undersökningar genomförs under stark tidspress. Fristen för en särskild undersökning har varit densamma sedan fristen infördes i 1982 års konkurrenslag. Samtidigt har koncentrationsprövningar blivit mer komplexa samt resurs- och tidskrävande.
192. Utöver den belastning som ökade utredningskrav i kombination med de snäva tidsfristerna innebär för Konkurrensverkets beredningsprocesser, innebär situationen att parterna i komplicerade koncentrationsärenden får ett utkast till slutligt beslut allt senare under den särskilda undersökningen. Detta medför att parterna får yttra sig över utkastet till beslut under stark tidspress, vilket påverkar deras möjligheter att ta tillvara sina intressen. Samtidigt har mängden utredningsmaterial som behöver gås igenom både i Konkurrensverkets kvalitets-säkring och av part i samband med att verket översänder ett utkast till beslut ökat påtagligt genom åren. Situationen har blivit sådan att fristen för en särskild undersökning inte alltid räcker till för att Konkurrensverket ska kunna genomföra en utredning som ger ett tillräckligt underlag för slutsatser om koncentrationens förväntade effekter på konkurrensen utifrån de krav som ställs på utredningarna i bland annat rättspraxis.
193. Konkurrensverkets utredning har visat att de flesta länder inom EES tillämpar frister för prövningen av företagskoncentrationer som beräknas i arbetsdagar, och att en majoritet av de undersökta länderna tillämpar frister för den särskilda undersökningen som överstiger den frist om tre månader som gäller för Konkurrensverket enligt konkurrenslagen. I förarbeten till konkurrenslagen har uttalats att fristen för den särskilda undersökningen överensstämmer med den frist om 90 arbetsdagar som gäller för kommissionens prövning enligt artikel 10.3 i koncentrationsförordningen.¹⁰³ Detta stämmer inte. Då fristen för en särskild undersökning enligt konkurrenslagen beräknas i månader löper den över allmänna helgdagar, lördagar, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton och julafton, och är därmed i praktiken betydligt kortare än den frist som gäller för kommissionens koncentrationskontroll. Denna ordning innebär även att Konkurrensverkets reella handläggningstid varierar beroende av när på året undersökningen inleds.
194. En ändring av fristen för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar från det att beslutet att genomföra den särskilda undersökningen meddelades skulle innebära en fullständig anpassning av fristerna i konkurrenslagen till vad som enligt koncentrationsförordningen gäller för kommissionens koncentrationskontroll. Vidare skulle det innebära

¹⁰³ Se SOU 1991:59 s. 482 och SOU 2016:49 s. 304.

att fristen för såväl den inledande som den särskilda undersökningen beräknas på samma sätt, vilket bidrar till en förenkling av regelverket. Genom att beräkna fristen en särskild undersökning i arbetsdagar kommer inte längre fristens längd variera beroende av när på året en företagskoncentration anmäls. Dessutom bör en ändring av fristen för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar ge Konkurrensverket bättre förutsättningar att genomföra nödvändiga analyser i de mest komplicerade koncentrationsärendena, samtidigt som parternas möjligheter att ta tillvara sina intressen förbättras.

Förslaget om ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar

195. I dagsläget föreligger en inkonsekvens i fråga om hur förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas. Förlängningar av fristen till följd av beslut om förlängning enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen beräknas i månader, samtidigt som påslag på fristen till följd av ett beslut om tillfälligt avbrott i fristen enligt 4 kap. 17 § konkurrenslagen beräknas i arbetsdagar. Med hänsyn till förslaget om att ändra fristen för en särskild undersökning till 90 arbetsdagar bör även sättet som förlängningar av fristen enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen ändras till att beräknas i arbetsdagar.
196. Vad gäller den längsta tillåtna förlängning av fristen som får beslutas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen, anser Konkurrensverket att fristen för en särskild undersökning ska få förlängas med högst 25 arbetsdagar i sänder. En längsta förlängning om 25 arbetsdagar per beslutstillfälle motsvarar i allt väsentligt längden på den förlängning som bestämmelsen tillåter i sin nuvarande lydelse.

Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden

197. Konkurrensverkets beslut om förbud eller åläggande i fråga om en företagskoncentration får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen, vars beslut i sin tur får överklagas till Patent- och marknadsöverdomstolen. Särskilda frister gäller för domstolarnas handläggning. Enligt gällande rätt ska Patent- och marknadsdomstolen avgöra ett överklagat beslut om förbud eller åläggande mot en koncentration inom sex månader från det att överklagandet kom in. Om Patent- och marknadsdomstolens beslut överklagas ska Patent- och marknadsöverdomstolen avgöra ärendet inom tre månader från det att tiden för överklagande gick ut.
198. I förarbeten har uttalats att konkurrensrättsliga frågor, inklusive frågor om företagskoncentrationer, anses tillhöra de mest komplicerade och

omfattande frågorna som prövas i domstol.¹⁰⁴ Dessutom har koncentrationsprövningar under de senaste årtiondena blivit allt mer komplicerade och resurskrävande för såväl Konkurrensverket som de berörda företagen. De snäva frister som gäller för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden leder till att Konkurrensverket redan i slutfasen av en särskild utredning och senast under löptiden för fristen att överklaga beslutet behöver påbörja processförberedande åtgärder, trots att det vid den tidpunkten ännu inte står klart om anmälade part avser att överklaga beslutet. Den parallella handläggningen innebär en oändamålsenlig resursfördelning för myndigheten. Vidare är belastningen mycket hög för de medarbetare på Konkurrensverket som är involverade i domstolsärendet under själva överklagandeprocessen, med bland annat korta frister under skriftväxlingen, oavsett hur mycket resurser i form av personal som fördelas till ärendet.

199. En längre frist för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden skulle ge anmälade parter bättre förutsättningar att bemöta Konkurrensverkets beslut och för verket att bemöta ett överklagande. Det skulle även ge domstolarna bättre förutsättningar att förbereda ärendena för avgörande, innefattande att handlägga processuella frågor och frågor om sekretess, och hålla sammanträde, utan att handläggningen sker under sådan stark tidspress som är fallet enligt nuvarande frister.

8.4 Konsekvenser om inga åtgärder vidtas

200. Om de föreslagna ändringarna inte antas kommer konkurrenslagen fortsätta tillämpas som i dag, med följden att de identifierade problemen med dagens bestämmelser, som sammanfattats ovan samt behandlats avsnitt 6, kommer att bestå.

8.5 Alternativa lösningar och val av lösning

Inledning

201. Konkurrensverket har i avsnitt 6 behandlat vissa problem som finns med dagens regler och lämnat förslag på ändringar i reglerna som syftar till att åtgärda dessa problem. Förslagen och problemen har sammanfattats i avsnitt 8.2 respektive 8.3. I det följande diskuteras tänkbara, alternativa lösningar på de identifierade problemen, utöver vad som föreslagits av Konkurrensverket.

¹⁰⁴ Se prop. 2017/18:15 s. 26 och prop. 2015/16:57 s. 128.

Förslaget om ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar

202. Koncentrationsärenden som föranleder en särskild undersökning handläggs under stor tidspress på grund av ökade utredningskrav i kombination med en snäv tidsfrist. De snäva fristerna innebär en mycket ansträngd handläggning hos Konkurrensverket och att parterna i koncentrationer får försämrade möjligheter att ta tillvara sina intressen. Den rådande situationen inverkar också negativt på det allmännas intresse av att det fattas materiellt riktiga beslut. För att lösa de problem som i det här avseendet identifierats föreslår Konkurrensverket att sättet som fristen för en särskild undersökning beräknas ändras till arbetsdagar och att fristen bestäms till 90 arbetsdagar. Konkurrensverket har övervägt ett antal alternativa lösningar.
203. En första alternativ lösning vore att ändra de krav som gäller för Konkurrensverkets prövning av företagskoncentrationer i syfte att minska behovet av utredning och avancerad ekonomisk analys. Exempelvis skulle införande av lägre beviskrav i koncentrationsärenden, omvänd bevisbörda i vissa frågor och presumptionsregler i koncentrationsprövningen kunna leda till mindre resurs- och tidskrävande utredningar för Konkurrensverket. Sådana ändringar skulle dock resultera i stora skillnader i materiellt hänseende mellan den svenska och EU-rättsliga koncentrationskontrollen i strid med den EU-rättsliga effektivitetsprincipen. Enligt effektivitetsprincipen ska nationella bestämmelser om exempelvis bevisbörda och beviskrav tillämpas så att förbudsbestämmelsen i 4 kap. 1 § konkurrenslagen kan få ett genomslag som är i linje med EU-rätten.¹⁰⁵ Vidare skulle sådana tänkbara lösningar riskera att avvika från svensk rättskultur.
204. Som behandlats i avsnitt 5.3 är den faktiska tid som Konkurrensverket har till förfogande för informationsinhämtning och analys under en särskild undersökning betydligt kortare än tre månader, som fristen för den särskilda undersökningen uppgår till enligt 4 kap. 13 § första stycket konkurrenslagen. Detta beror dels på vissa lagstadgade skyldigheter som Konkurrensverket har att iaktta gentemot part, dels olika åtgärder för intern kvalitetssäkring som verket inrättat i syfte att säkerställa väl underbyggda beslut. En alternativ åtgärd i syfte att frigöra mer tid för utredning under den särskilda undersökningen är att Konkurrensverket ändrar sina rutiner för handläggning av en särskild undersökning. Konkurrensverket skulle exempelvis kunna dela utkast till beslut om förbud eller åläggande till part i ett senare skede under utredningen eller ge part en snävare svarsfrist att yttra sig över ett sådant utkast. Vidare skulle Konkurrensverket kunna ta bort

¹⁰⁵ Se Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 24 november 2016 i mål PMT 7499-16, s. 11 f och Patent- och marknadsdomstolens dom den 19 november 2024 i mål PMÄ 9076-24, s. 26.

eller begränsa vissa kvalitetssäkrande åtgärder, såsom bevis- och ekonomiföredragningen eller den oberoende granskningen. Dessa alternativ bedöms dock som klart mindre lämpliga av rättssäkerhetsskäl och det allmännas intresse av materiellt riktiga beslut.

205. En annan alternativ lösning vore att utöka Konkurrensverkets möjlighet till fristförlängning enligt 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen. Genom att ändra kravet på *synnerliga* skäl till exempelvis *särskilda* skäl skulle bestämmelsen få ett bredare tillämpningsområde. En sådan ändring bedöms dock som mindre lämplig av flera skäl.
206. För det första innebär ett beslut om förlängning av fristen enligt 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen en processrisk för Konkurrensverket. Ett beslut om fristförlängning enligt 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen kan överklagas till Patent- och marknadsdomstolen (7 kap. 1 § första stycket 7 konkurrenslagen). Om parterna i en koncentration har framgång med ett sådant överklagande finns risk att det i efterhand visar sig att Konkurrensverket försuttit fristen för den särskilda undersökningen, med följderna att verket är förhindrat att ingripa mot företagskoncentrationen genom förbud eller åläggande. Mot bakgrund av att ett beslut om fristförlängning följs av en överklagandetid för part och att det krävs tid för prövningen i domstol, kan det i många fall i praktiken vara svårt för Konkurrensverket att förlita sig på beslutet och utgå från en längre handläggningstid för den särskilda undersökningen än den lagstadgade. Denna risk blir särskilt påtaglig om beslutet om fristförlängning fattas mot slutet av fristen för den särskilda undersökningen.
207. Visserligen skulle en alternativ lösning vara att ta bort möjligheten att särskilt överklaga beslut om förlängning av fristen enligt 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen. En sådan ordning skulle innebära att Konkurrensverket inte skulle behöva hantera frågan om tillåtligheten av beslutet om fristförlängning i domstol samtidigt som utredningen rörande koncentrationen fortfarande pågår. Den processrisk som ett beslut om fristförlängning innebär för Konkurrensverket kvarstår dock. En annan lösning vore att införa en bestämmelse i konkurrenslagen om tillfälligt stopp av löptiden för fristen för den särskilda undersökningen under tiden som ett överklagande av beslutet om fristförlängning prövas i domstol. Konkurrensverkets bedömning är dock att, beroende av hur lång tid av fristen för den särskilda undersökningen som passerat när beslut om förlängning av fristen fattas, detta alternativ inte fullt ut läker den processrisk som ett beslut om fristförlängning innebär. Ett sådant alternativ framstår även som mer långtgående än den lösning som föreslagits i promemorian, då det innebär att parterna i koncentrationen skulle behöva vänta längre på Konkurrensverkets

slutliga beslut om koncentrationen enbart till följd av att de nyttjat möjligheten att överklaga beslutet om fristförlängning.

208. För det andra har, som behandlats i avsnitt 6.1, särskilda undersökningar av koncentrationer i vilka Konkurrensverket behöver överväga ett förbud eller åläggande i allmänhet blivit mer resurs- och tidskrävande för myndigheten. Konkurrensverkets behov av ytterligare utredningstid för prövningar av företagskoncentrationer under en särskild undersökning är således generellt. En lägre tröskel för Konkurrensverket att vid behov förlänga fristen för en särskild undersökning enligt 4 kap. 14 § andra stycket konkurrenslagen för att få mer utredningstid måste därför vägas mot parternas intresse av förutsebarhet. En längsta frist inom vilken företag i regel kan förvänta sig att ärendet avgörs är mot denna bakgrund att föredra framför en ordning där Konkurrensverket vid behov beslutar om förlängning av fristen i enskilda fall. Av samma skäl bedöms inte heller alternativet att införa en ny bestämmelse som ger Konkurrensverket möjlighet att förlänga fristen om verket i det enskilda fallet behöver mer utredningstid mer ändamålsenlig än den lösning som föreslagits i promemorian.
209. Ytterligare en alternativ lösning vore att införa en bestämmelse i konkurrenslagen om automatisk förlängning av fristen för en särskild undersökning om parterna i företagskoncentrationen lämnar åtagande under undersökningen. En sådan bestämmelse skulle ge Konkurrensverket bättre förutsättningar att analysera det lämnade åtagandet parallellt med den huvudsakliga utredningen. Förslaget skulle därmed i viss utsträckning minska den tidspress som uppstår när parter lämnar åtagande under en särskild undersökning. Som beskrivet i avsnitt 6.3 bedömer dock Konkurrensverket att det i dagsläget inte finns tillräckligt starka skäl för att införa en sådan bestämmelse. En sådan lösning skulle vidare endast minska den ytterligare tidspress som uppstår i situationer där åtagande lämnas, och skulle i övrigt inte minska tidspressen under en särskild undersökning.
210. Slutligen har Konkurrensverket övervägt om de identifierade problemen skulle kunna avhjälpas genom att en bestämmelse införs i konkurrenslagen som, med inspiration från den ordning som i praktiken kommit att gälla vid anmälningar av företagskoncentrationer till kommissionen, gör det obligatoriskt för parterna i en koncentration att ta förhandskontakter med verket innan en anmälan lämnas in. Förhandskontakter ökar Konkurrensverkets möjligheter att tidigt identifiera komplicerade ärenden, avsätta resurser i form av en fullständig projektgrupp samt planera för vilka utredningsåtgärder som bör vidtas. Genom förhandskontakter kan Konkurrensverket och

parterna också i ett tidigt skede identifiera vilka frågor eller förhållanden som kan behöva utredas särskilt under prövningen. Enligt gällande rätt är förhandskontakter inte obligatoriska. Konkurrensverkets erfarenhet är dock att förhandskontakter i många fall tas med verket inför anmälan av en företagskoncentration som potentiellt kan bli föremål för en särskild utredning. En bestämmelse om obligatoriska förhandskontakter väntas därmed i praktiken få begränsad effekt. För att förhandskontakter skulle kunna ersätta promemorians förslag och bidra till ytterligare utredningstid, skulle kontakterna också behöva kringgärdas av regler om frister och kontakternas innehåll. Sådana regler skulle innebära en begränsning av när part får anmäla en koncentration och framstår som en mer ingripande ordning än den som föreslås i promemorian.

211. Mot bakgrund av det redovisade, samt övervägandena i avsnitt 6.1, bedömer Konkurrensverket att det mest ändamålsenliga alternativet för att komma tillrätta med de identifierade problemen är att fristen för en särskild undersökning ändras till 90 arbetsdagar.

Förslaget om ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar

212. Förslaget syftar i huvudsak till att anpassa sättet som fristförlängningar enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen beräknas till den ändring av fristen för en särskild undersökning som föreslås i promemorian. Förslaget syftar också till att åtgärda den inkonsekvens i fråga om hur förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas, där förlängningar enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen beräknas i månader medan påslag på fristen till följd av beslut enligt 4 kap. 17 § konkurrenslagen beräknas i arbetsdagar. Med hänsyn till att fristen för den inledande undersökningen enligt 4 kap. 11 § första stycket konkurrenslagen beräknas i arbetsdagar, samt promemorians förslag om att fristen för den särskilda undersökningen ska beräknas i arbetsdagar, är utrymmet för alternativa förslag begränsat.
213. Promemorians förslag innebär att sättet som fristförlängningar enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen beräknas ändras till arbetsdagar och att förlängningar som mest får uppgå till 25 arbetsdagar per beslutstillfälle. Man hade visserligen kunnat tänka sig att fastställa längden av den maximala förlängningen på olika sätt. Konkurrensverket föreslår dock att varje beslutad förlängning får uppgå till som mest 25 arbetsdagar, då en sådan förlängning i allt väsentligt motsvarar längden på den förlängning som bestämmelsen tillåter i sin nuvarande lydelse. Mot den bakgrunden föreslår Konkurrensverket att 4 kap. 14 § konkurrenslagen ska ändras så att verket får förlänga fristen för en särskild undersökning

med högst 25 arbetsdagar i sänder, om parterna i koncentrationen samtycker till det eller om det finns synnerliga skäl.

Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden

214. Som behandlats i avsnitt 6.4 är handläggningen enligt ärendelagen som utgångspunkt skriftlig, men ett sammanträde kan hållas som komplement till den skriftliga handläggningen (13 §). Enligt 13 § andra stycket ärendelagen kan domstolen begränsa ett sammanträde till att utreda parternas ståndpunkter i ärendet, till att ta upp muntlig bevisning eller på det sätt som annars är lämpligt.
215. Sedan processordningen för domstolarnas handläggning av bland annat koncentrationsärenden ändrades 2018 har sammanträde hittills hållits i merparten av överklagandeprocesser avseende Konkurrensverkets slutliga beslut enligt konkurrenslagen. Även om antalet fall hittills är få, kan det konstateras att domstolarna i dessa fall inte nyttjat möjligheten att exempelvis besluta att sammanträdet endast ska behandla en viss fråga. För att minska den tidspress som präglar överklagandeprocessen i koncentrationsärenden är ett alternativ till att förlänga fristerna för domstolarnas handläggning att domstolarna i högre utsträckning nyttjar möjligheten att begränsa sammanträdena. En konsekvens av det pressade tidsschemat för patent- och marknadsdomstolarnas handläggning av koncentrationsärenden är dock att tiden för inläsning och förberedelse, och därmed att påverka sammanträdet utformning på ett ändamålsenligt sätt, är begränsad. Fristerna i sig innebär alltså en utmaning för domstolarna att hinna identifiera vilka frågor som lämpar sig att behandlas under ett sammanträde, och vilka som kan behandlas skriftligt.
216. Ytterligare ett alternativ till att förlänga fristerna för patent- och marknadsdomstolarnas handläggning av överklaganden av beslut om förbud och ålägganden avseende företagskoncentrationer är att helt ta bort fristerna. En sådan ändring är dock mer långtgående än promemorians förslag.
217. Konkurrensverket föreslår mot den här bakgrunden att fristen för Patent- och marknadsdomstolens prövning av ett överklagande av ett slutligt beslut om förbud av en företagskoncentration eller åläggande för en part i en koncentration ändras till åtta månader från det att överklagandet kom in, och att fristen för Patent- och marknadsöverdomstolens prövning av Patent- och marknadsdomstolens beslut ändras till fyra månader från det att tiden för överklagande gick ut.

8.6 Konsekvenser av promemorians förslag

Förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner och regioner

Förslaget om ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar

218. Promemorians förslag innebär att fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökning av en företagskoncentration enligt 4 kap. 13 § konkurrenslagen ändras från tre månader till 90 arbetsdagar. Ändringen innebär att fristen inte längre kommer att löpa över allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar och inte heller på lördagar, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton. I praktiken kommer ändringen leda till att Konkurrensverkets utredningstid under en särskild undersökning förlängs i det fåtal ärenden där verket behöver ta hela fristen i anspråk. Den tillkommande utredningstidens längd beror ytterst på när under året en särskild undersökning genomförs, men om den särskilda undersökningen endast löper över lördagar och söndagar, och inte över andra allmänna helgdagar, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton, leder förslaget till en maximal förlängning av fristen med 24 arbetsdagar jämfört med nuvarande frist.
219. Konkurrensverket kommer att påverkas av förslaget. För Konkurrensverket innebär prövningar av företagskoncentrationer kostnader, primärt i form av arbetskraft. Kostnaderna består i arbetstid för medarbetare med kompetens inom bland annat juridik och ekonomi samt annan personal såsom assistenter och it-personal.
220. Koncentrationsärenden som avslutas efter en särskild undersökning handläggs i dagsläget under stor tidspress, och leder i regel till beordrad övertid för den del av personalen som har flextid och inte förtroendearbetstid i sina anställningsvillkor. Promemorians förslag innebär att dessa koncentrationsärenden i högre utsträckning kan utredas under normal arbetstid. Förslaget kan därmed leda till minskade kostnader för övertidsersättning för Konkurrensverket och mindre arbete utanför kontorstid för samtliga personalkategorier som är inblandade i koncentrationsprövningar. På grund av begränsningar i Konkurrensverkets tidrapporteringssystem är det svårt att på ett tillförlitligt sätt uppskatta vilka kostnader för övertid verket i genomsnitt har för prövningen av ett koncentrationsärende under en särskild undersökning.
221. Då förslaget i praktiken leder till att Konkurrensverket ges möjlighet till en längre utredningstid under en särskild undersökning skulle det

kunna leda till att Konkurrensverket vidtar fler utredningsinsatser under prövningen, vilket i sådana fall skulle innebära ökade kostnader för verket i form av exempelvis arbetskraft och enkätundersökningar. Konkurrensverket bedömer dock att det inte är sannolikt att förslaget skulle leda till en generell ökning av antalet utredningsinsatser under en särskild undersökning, även om det skulle kunna bli fallet i vissa enskilda ärenden. I stället väntas den särskilda undersökningen även i fortsättningen i regel bestå av samma antal arbetsmoment och utredningsinsatser som i dagsläget, med den skillnaden att dessa i högre utsträckning kan utföras under normal arbetstid.

222. Förslaget har sannolikt inga konsekvenser för några myndigheter utöver Konkurrensverket. Inte heller kommuner och regioner bedöms påverkas av förslaget.

Förslaget om ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar

223. Promemorians förslag innebär att en förlängning enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen av fristen för en särskild undersökning får ske med högst 25 arbetsdagar i sänder, i stället för en månad enligt bestämmelsens nuvarande lydelse. En maximal förlängning om 25 arbetsdagar motsvarar i allt väsentligt längden på den förlängning som bestämmelsen tillåter i sin nuvarande lydelse, det vill säga en månad. Förslaget bedöms mot denna bakgrund inte ha några konsekvenser för staten, kommuner eller regioner.

Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden

224. Promemorians förslag innebär att fristen för patent- och marknadsdomstolarnas prövning av beslut om företagskoncentrationer förlängs.
225. Patent- och marknadsdomstolarna kommer att påverkas av förslaget. För domstolarna innebär förslaget att deras respektive frist för att avgöra ärenden rörande företagskoncentrationer förlängs. Den mängd arbete som domstolarna har att utföra kan varken förväntas öka eller minska till följd av förslaget. Förslaget innebär dock att rättens ledamöter kommer att vara knutna till det aktuella ärendet under en längre tid jämfört med vad som är fallet enligt gällande rätt, samtidigt som en ändring av fristens längd innebär att domstolarna ges större möjligheter att planera och fördela arbetet på ett effektivt sätt. Konkurrensverket har inte möjlighet att uppskatta ökningen av domstolarnas kostnader vid en förlängning av den längsta handläggningstiden men det får antas att de är begränsade.

226. Utöver den påverkan som förslaget har på patent- och marknadsdomstolarna kan det påverka Konkurrensverkets kostnader för processföring. Att patent- och marknadsdomstolarnas respektive frist för prövning av koncentrationsärenden förlängs väntas varken öka eller minska den arbetsinsats som en överklagandeprocess innebär för de medarbetare på Konkurrensverket som arbetar med det aktuella ärendet. Vid en förlängning av fristerna väntas dock det processförberedande arbetet i högre utsträckning kunna utföras under normal arbetstid, vilket kan leda till minskade kostnader för Konkurrensverket för övertidsersättning. Mot bakgrund av att Konkurrensverkets processföring i första hand involverar seniora medarbetare med förtroendearbetstid, och som därmed inte erhåller övertidsersättning, väntas dock förslagets påverkan på Konkurrensverkets kostnader i detta avseende vara begränsad.
227. Förslaget har sannolikt inte några konsekvenser för några myndigheter utöver patent- och marknadsdomstolarna och Konkurrensverket. Inte heller kommuner och regioner bedöms påverkas av förslaget.

Förslagets kostnader och intäkter för företag och andra enskilda

Förslaget om ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar

228. Förslaget innebär konsekvenser för företag som önskar genomföra en företagskoncentration som uppfyller omsättningskraven i 4 kap. 6 eller 7 §§ konkurrenslagen, och som föranleder ett beslut om särskild undersökning enligt 4 kap. 11 § konkurrenslagen. För att en koncentration ska uppfylla de relevanta omsättningskraven krävs att de berörda företagen tillsammans haft en omsättning i Sverige som överstiger en miljard kronor under föregående räkenskapsår. I praktiken innebär omsättningskraven i 4 kap. konkurrenslagen att förslaget främst kommer få konsekvenser för större företag.
229. Som beskrivet i avsnitt 6.1 är det endast cirka tre procent av alla anmälda koncentrationsärenden sedan 1993 där Konkurrensverket har genomfört en särskild undersökning. Det är ännu färre ärenden där hela fristen för den särskilda undersökningen har tagits i anspråk. Sedan 2004 har Konkurrensverket tagit hela eller merparten av fristen i anspråk i 19 koncentrationsärenden.¹⁰⁶ I dessa ärenden har sammanlagt 45 företag¹⁰⁷ medverkat i egenskap av parter i koncentrationen. Av denna anledning väntas förslaget leda till konsekvenser i ett begränsat antal fall, och därmed ha begränsad påverkan på företag. Förslaget

¹⁰⁶ Se punkt 73 ovan.

¹⁰⁷ Med parter i företagskoncentrationen avses här såväl köpar- och målbolag, se prop. 2013/14:135 s. 33. Om även säljarbolag ska medräknas är det fråga om ungefär 66 företag.

innebär dock att Konkurrensverkets frist för den särskilda undersökningen i praktiken förlängs, vilket får konsekvenser för de företag vars ärenden blir föremål för en fullständig prövning under en sådan undersökning. Som nämns i avsnittet om förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner och regioner kommer den tillkommande utredningstidens längd bero på när under året en särskild undersökning genomförs. Om den särskilda undersökningen endast löper över lördagar och söndagar, och inte över andra allmänna helgdagar, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton, kommer förslaget leda till en förlängning av fristen om maximalt 24 arbetsdagar.

230. För parterna i en anmälningspliktig koncentration uppstår administrativa kostnader och externa kostnader för juridisk och eventuellt ekonomisk rådgivning för att sammanställa anmälan och för arbetet under Konkurrensverkets prövning. Som beskrivet i avsnittet rörande förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner och regioner bedömer Konkurrensverket att det inte är sannolikt att förslaget skulle leda till en generell ökning av antalet utredningsinsatser under en särskild undersökning, även om det skulle kunna bli fallet i vissa enskilda ärenden. Den särskilda undersökningen väntas därmed även i fortsättningen bestå av samma moment som i dagsläget, och förslaget bör därmed inte kräva en ökad arbetsinsats för de involverade företagen. Av denna anledning väntas eventuella kostnadsökningar för företag till följd av förslaget vara begränsade.
231. Förslaget kan beröra utländska företag som är verksamma i Sverige på samma sätt som svenska företag i det fall de genomför en koncentration som träffas av de svenska koncentrationskontrollreglerna.
232. Förslaget har sannolikt inga konsekvenser för några andra enskilda än de som redovisats ovan.

Förslaget om ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen till att avse arbetsdagar

233. Förslaget innebär att en förlängning enligt 4 kap. 14 § konkurrenslagen av fristen för den särskilda undersökningen får ske med högst 25 arbetsdagar i sänder. En maximal förlängning om 25 arbetsdagar motsvarar i allt väsentligt längden på den förlängning som bestämmelsen tillåter i sin nuvarande lydelse (det vill säga en månad). Förslaget bedöms mot denna bakgrund sannolikt inte ha några konsekvenser för företag eller andra enskilda.

***Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas
handläggning av koncentrationsärenden***

234. Förslagen innebär konsekvenser för företag som önskar genomföra en företagskoncentration som Konkurrensverket har fattat ett beslut om förbud eller åläggande mot enligt 4 kap. 1 eller 2 §§ konkurrenslagen, och som överklagar beslutet. I praktiken innebär omsättningskraven i 4 kap. konkurrenslagen att förslaget främst kommer få konsekvenser för större företag.
235. Som beskrivet i avsnitt 6.1 är det endast ett fåtal av alla anmälda koncentrationer sedan 1993, 15 stycken, där den särskilda undersökningen avslutats med talan respektive beslut om förbud eller åläggande, vilket motsvarar cirka 0,4 procent av alla anmälda koncentrationer. Redan av denna anledning väntas förslagen endast leda till konsekvenser i ett begränsat antal fall, och därmed ha begränsad påverkan på företagen.
236. Om ett företag väljer att överklaga ett beslut om förbud eller åläggande mot en företagskoncentration uppstår rättegångskostnader för detta. Dessa består typiskt sett av externa kostnader för juridiskt biträde, administrativa kostnader för arbete för de anställda som involveras i överprövningsprocessen och eventuella externa kostnader för sakkunniga. Staten svarar för skäliga rättegångskostnader om företaget har framgång med sitt överklagande. Att patent- och marknadsdomstolarnas respektive frist för prövning av företagskoncentrationsärenden förlängs väntas varken öka eller minska de rättegångskostnader som en överprövningsprocess leder till.
237. Förslagen kan beröra utländska företag som är verksamma i Sverige på samma sätt som svenska företag i det fall de överklagar ett beslut om förbud eller åläggande mot enligt 4 kap. 1 eller 2 §§ konkurrenslagen.
238. Förslaget har sannolikt inga konsekvenser för några andra enskilda än de som redovisats ovan.

***Samlade konsekvenser av promemorians förslag för företag och
andra enskilda***

239. Promemorians fyra förslag rör ändringar av de lagstadgade frister som gäller för Konkurrensverkets och patent- och marknadsdomstolarnas prövningar av företagskoncentrationer. Förslagen innebär att företag som önskar genomföra en koncentration som uppfyller omsättningskraven för obligatorisk eller fakultativ anmälan i 4 kap. 6 § eller 7 § konkurrenslagen, och som föranleder en särskild undersökning, kan komma att behöva vänta längre på Konkurrensverkets beslut än vad som är fallet enligt gällande rätt. Detta gäller framför allt komplicerade

koncentrationsärenden där det finns indikationer på konkurrensproblem, och där Konkurrensverket i utredningen behöver ta i anspråk hela fristen för den särskilda undersökningen. Som beskrivet i avsnitt 6.1 är antalet sådana ärenden få. Under perioden 2004–2024 har Konkurrensverket handlagt totalt 19 koncentrationsärenden som avslutats genom beslut om förbud eller åläggande, eller som avslutats på annat sätt än genom sådant beslut men där handläggningen har gått så långt att verket under den särskilda undersökningen kommunicerat ett utkast till beslut. Längden på fördröjningen i dessa ärenden, jämfört med dagens frister, beror ytterst på när under året en särskild undersökning genomförs, men väntas som mest uppgå till omkring 24 arbetsdagar. Om parterna i koncentrationen därefter skulle välja att överklaga Konkurrensverkets beslut och ärendet prövas i två instanser, kommer förslagen om ändring av fristerna för patent- och marknadsdomstolarnas handläggning vidare att leda till att de berörda företagen som mest kan behöva vänta tre månader längre på ett besked om koncentrationen kan genomföras eller inte, jämfört med nuvarande ordning. Den samlade, maximala fördröjningen som kan uppstå med anledning av de föreslagna ändringarna uppgår alltså till tre månader och 24 arbetsdagar.

240. Under Konkurrensverkets respektive patent- och marknadsdomstolarnas prövning av en företagskoncentration är parterna i koncentrationen förhindrade att genomföra koncentrationen. Under tiden för prövningen kommer de berörda företagen att behöva allokera resurser till prövningen, som annars hade kunnat användas i verksamheten. Att förslagen kan innebära en förlängning av handläggningsfristerna för både Konkurrensverket och patent- och marknadsdomstolarna är därmed till nackdel för de företag som blir föremål för en fullständig särskild undersökning. Detta kan medföra en viss, tillfällig konkurrensnackdel för dessa företag. Det kan inte heller uteslutas att förslagen på ett mer generellt plan kan påverka näringslivet genom att bidra till en viss återhållsamhet på marknaden. Konsekvenserna av förslagen i detta avseende är svåra att beräkna. Även om det får anses positivt att koncentrationskontrollen i sig bidrar till att koncentrationer som är skadliga för konkurrensen aldrig kommer till stånd utan avbryts redan på idéstadiet, vore det negativt om reglerna bidrar till en återhållsamhet mot att anmäla koncentrationer som är oproblematiska från konkurrenssynpunkt. Systemets potentiellt negativa effekter i detta avseende bör dock kunna begränsas genom tydlig vägledning från Konkurrensverket rörande bestämmelsernas tillämpning.
241. Även om förslagen således kan leda till negativa konsekvenser för parterna i en företagskoncentration bör det noteras att en förlängning

av Konkurrensverkets frist för prövning av koncentrationer väntas leda till bättre förutsättningar för verket att bedriva en mer kostnadseffektiv och rättssäker tillsyn, samtidigt som verkets förutsättningar att fatta materiellt riktiga beslut ökar. I förlängningen kan en sådan utveckling leda till bättre konkurrensförhållanden överlag. Ett beslut om förbud eller åläggande mot en koncentration är en ingripande åtgärd mot parterna i koncentrationen. Samtidigt kan ett beslut att lämna en koncentration som ägnad att hämma en effektiv konkurrens utan åtgärd, ha stora negativa konsekvenser på konkurrenssituationen på marknaden under en lång tid, till nackdel för konkurrenter och konsumenter. En effektiv och ändamålsenlig koncentrationsprövning, där Konkurrensverket har en tillräcklig utredningstid för att kunna utreda olika skadeteorier och, i förekommande fall, analysera förslag till åtagande, har således positiva effekter för hela näringslivet.

Andra relevanta konsekvenser

242. Förslagen väntas inte få några andra relevanta konsekvenser än de som redovisas i avsnitt 8.6.

8.7 Åtgärder för proportionaliteten av förslagen

Allmänt

243. Enligt konsekvensutredningsförfordningen ska konsekvensutredningen innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits för att förslaget eller beslutet inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte. I det följande redovisas de åtgärder som Konkurrensverket vidtagit för varje enskilt förslag (förslagen rörande förlängning av Patent- och marknadsdomstolens respektive Patent- och marknadsöverdomstolens tidsfrister för handläggning av frågor rörande företagskoncentrationer behandlas gemensamt).

Förslaget om fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar

244. Parterna i en anmäld företagskoncentration är förhindrade att vidta några åtgärder för att fullfölja koncentrationen under tiden för prövningen, vilket innebär att det finns ett behov av skyndsam handläggning i koncentrationsärenden. Den förlängning som en övergång från nuvarande frist om tre månader till 90 arbetsdagar innebär kommer endast påverka de allra mest komplicerade koncentrationerna där det finns anledning för Konkurrensverket att överväga ett slutligt beslut om förbud eller åläggande. En sådan förlängning bedöms nödvändig och proportionerlig för att säkerställa det allmännas intresse av att det fattas materiellt riktiga beslut och att förfarandet uppfyller högt ställda krav på rättssäkerhet, samtidigt som koncentrationsärenden fort-

farande kommer att hanteras skyndsamt av Konkurrensverket. Förslaget innebär vidare att den reella handläggningstiden för särskilda undersökningar kommer att vara densamma för alla företag oavsett när under året undersökningen genomförs.

245. Konkurrensverket har redan i nuläget välutbyggda rutiner, beredningsprocesser och styrdokument på plats för handläggningen av koncentrationsärenden. Dessa åtgärder säkerställer att merparten av alla koncentrationsärenden kan avslutas redan under en inledande undersökning. Vad gäller koncentrationsärenden där det finns skäl att genomföra en särskild undersökning kommer Konkurrensverket att även vid en ändring av fristen för undersökningen genomföra en samrådsföredragning med generaldirektören om huruvida ett utkast till beslut ska skickas till part för yttrande eller om koncentrationen kan lämnas utan åtgärd.
246. Vid en ändring av fristen i enlighet med förslaget kommer Konkurrensverket att justera sina beredningsprocesser i fråga om när de olika arbetsmomenten i beredningen ska vidtas under en särskild undersökning. I komplicerade koncentrationsärenden kan det tänkas att tidpunkten för när samrådsföredragning om beslutsutkast ska hållas senareläggs något jämfört med vad som är fallet i dag, för att säkerställa att Konkurrensverkets ställningstagande grundas på en robust utredning och ett välunderbyggt förslag. Samtidigt är avsikten att en justering av beredningsprocesserna ska ge parterna rimliga svarsfrister för yttrande över utkastet, och åtminstone att Konkurrensverket kan hålla de tidsmärken som redan gäller härvidlag. Samtidigt kommer beredningsprocessen att justeras för att ge Konkurrensverket mer tid att efter parternas yttrande över beslutsutkastet och ett muntligt förfarande vidta eventuella kompletteringar av utredningen som bland annat yttrandena föranleder. Sammantaget kommer en omdisponering av tidpunkterna för när olika åtgärder ska vidtas i Konkurrensverkets handläggning under en särskild undersökning att ske i såväl parternas intresse som i Konkurrensverkets intresse att genomföra en tillräckligt robust utredning. Justeringar av Konkurrensverket beredningsprocesser kommer i samma utsträckning som i dag att offentliggöras och återspeglas i dokument som riktar sig till företag som avser att anmäla en koncentration, såsom verkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer.¹⁰⁸
247. Liksom är fallet i dag kommer Konkurrensverket även vid en ändring i enlighet med förslaget att genomföra kvalitetssäkrande åtgärder av

¹⁰⁸ Se Konkurrensverkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer, dnr 617/2017, tillgänglig via följande länk: https://www.konkurrensverket.se/globalassets/dokument/konkurrens/ovriga-dokument/vagledning_foretagskoncentrationer.pdf.

utredningen samt vara öppet för att diskutera konkurrensförbättrande åtgärder med parterna i koncentrationen i syfte att undvika ett förbud och åstadkomma ett tidigt avslut på ärendet.

248. De åtgärder som Konkurrensverket vidtagit och avser att vidta säkerställer att förslaget inte medför mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.

Förslaget till ändring av sättet som förlängningar av fristen för en särskild undersökning beräknas enligt 4 kap. 14 § konkurrens-lagen till att avse arbetsdagar

249. Den längsta förlängning av fristen för en särskild undersökning som 4 kap. 14 § konkurrenslagen skulle tillåta enligt promemorians förslag motsvarar i allt väsentligt den förlängning som är möjlig enligt bestämmelsen i sin nuvarande lydelse. Förslaget bör därmed i praktiken leda till väsentligen samma resultat som är fallet enligt gällande rätt. En förlängning enligt bestämmelsen kommer även fortsättningsvis att kunna ske på villkor som gäller i dag, det vill säga vid synnerliga skäl eller parternas samtycke.

Förslaget om förlängning av fristerna för domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden

250. Det ligger i parternas och det allmännas intresse att överklaganden av beslut om förbud eller åläggande av företagskoncentrationer handläggs skyndsamt. Det är mycket få koncentrationsärenden som blir föremål för beslut om förbud eller åläggande enligt 4 kap. 1 § eller 2 § konkurrenslagen. I praktiken är det därmed få koncentrationer som kommer att påverkas av en förlängd handläggningsfrist för patent- och marknadsdomstolarna. En sådan förlängning bedöms behövas för att ge parter bättre förutsättningar att ta tillvara sin rätt att överklaga Konkurrensverkets beslut, för verket att bemöta överklagandena och för domstolarna att pröva ärendena på ett ändamålsenligt sätt. En ökad handläggningstid förväntas också ge parterna och rätten bättre förutsättningar att hantera frågor av processuell karaktär och behovet av sekretess för uppgifter i inlämnat material och Konkurrensverkets akt.
251. Liksom är fallet med promemorians förslag om en ändring av fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökningar, förväntas de huvudsakliga arbetsmomenten för parterna i en överklagandeprocess vara desamma även vid en ändring av handläggningstiden för domstolarnas prövning.

252. De konsekvenser som förslaget kan medföra bedöms vara nödvändiga för att uppnå dess syfte. Utrymmet för ytterligare åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar är litet.

8.8 Ikraftträdande och informationsinsatser

253. Vad gäller överväganden om de föreslagna bestämmelsernas ikraftträdande samt övergångsbestämmelser, se avsnitt 7.
254. I fråga om informationsinsatser bedömer Konkurrensverket att företag och advokatbyråer som regelbundet agerar som ombud i ärenden rörande företagskoncentrationer behöver få information om ändringarna i konkurrenslagen. Det är därför viktigt att Konkurrensverket publicerar information på verkets webbplats i god tid inför ett ikraftträdande av promemorians förslag. Konkurrensverket arbetar därutöver löpande med informationsinsatser för att se till att företag och andra har tillgång till aktuell och relevant information, till exempel genom nyhetsbrev och sociala medier. Konkurrensverket publicerar därutöver vägledning och annan information om förfarandet vid anmälan och handläggningen av koncentrationer, såsom verkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer.¹⁰⁹

8.9 Utvärdering av förslagets konsekvenser

255. Den föreslagna ändringen rörande fristen för Konkurrensverkets särskilda undersökning av företagskoncentrationer och förslaget rörande hur förlängningar av denna frist ska beräknas bör kunna utvärderas när Konkurrensverket har samlat erfarenhet från tillräckligt många prövningar av anmälda företagskoncentrationer under en särskild undersökning med tillämpning av de nya bestämmelserna, dock senast inom fem år efter ikraftträdandet. Utvärderingen kan komma att ske löpande om detta bedöms som ändamålsenligt.
256. Med hänsyn till att mycket få företagskoncentrationsärenden avslutas med slutligt beslut om förbud eller åläggande, samt att inte heller alla sådana ärenden blir föremål för domstolsprövning, bedömer Konkurrensverket att de föreslagna ändringarna rörande patent- och marknadsdomstolarnas handläggningsfrister kommer att tillämpas mycket sällan. Konkurrensverket bedömer dock att bestämmelserna bör kunna utvärderas fem år efter ikraftträdandet.

¹⁰⁹ Se Konkurrensverkets vägledning för anmälan och prövning av företagskoncentrationer, dnr 617/2017, tillgänglig via följande länk: https://www.konkurrensverket.se/globalassets/dokument/konkurrens/ovriga-dokument/vagledning_foretagskoncentrationer.pdf.

8.10 Förslagens förenlighet med Sveriges skyldigheter enligt EU-rätten

257. De förslag som Konkurrensverket föreslår rör regleringen av företagskoncentrationer. EU-rätten ställer inte några krav på överensstämmelse mellan nationell rätt och EU-rätt i fråga om prövning av koncentrationer som saknar gemenskapsdimension. EU:s koncentrationsförordning hindrar därmed inte att medlemsstaterna inför egna koncentrationsregler. Alla förslag avser dessutom förfarandereglerna för Konkurrensverkets respektive domstolarnas handläggning av koncentrationsärenden. Mot denna bakgrund bedöms förslagen vara förenliga med EU-rätten.

9 Författningskommentar

9.1 Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)

4 kap. Företagskoncentrationer

Beslut om åtgärd mot företagskoncentration

13 § Om Konkurrensverket har beslutat att genomföra en särskild undersökning ska verket inom 90 arbetsdagar från det att beslutet meddelades besluta om förbud enligt 1 §, om åläggande enligt 2 § eller att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd.

Ett förbud enligt 1 § eller ett åläggande enligt 2 § får inte meddelas senare än två år efter det att företagskoncentrationen uppkom.

Ett förbud enligt 1 § eller ett åläggande enligt 2 § gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

258. Paragrafen innehåller bestämmelser om Konkurrensverkets beslut om förbud eller åläggande i fråga om företagskoncentrationer efter det att verket beslutat om särskild undersökning. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.
259. *Första stycket* ändras genom att fristen från det att beslut om särskild undersökning har fattats till dess att beslut om förbud eller åläggande senast ska meddelas bestäms till 90 arbetsdagar. Denna frist är densamma som den som gäller för EU-kommissionen enligt artikel 10.3 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer. Övergången till arbetsdagar innebär att fristen för såväl den inledande som den särskilda undersökningen i fortsättningen kommer att beräknas på samma sätt. Det innebär vidare att det påslag på fristen för en särskild undersökning som kan följa av ett beslut enligt 17 § om att tillfälligt stoppa löptiden för fristen i

fortsättningen helt kommer att motsvara den tid som löpt av fristen sedan beslutet. I fråga om begreppet arbetsdag bör det ha samma innebörd som redan gäller för fristen för den inledande undersökningen. I förarbetena till nuvarande 11 § första stycket anges att med begreppet arbetsdag avses sådan dag som inte är allmän helgdag enligt lagen om allmänna helgdagar och som inte heller är lördag, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, pingstafton, midsommarafton eller julafton (prop. 1998/99:144 s. 83). Liksom tidigare är det angeläget att särskilda undersökningar bedrivs skyndsamt. Om det inte finns förutsättningar för ett förbud eller åläggande, ska verket besluta att lämna företagskoncentrationen utan åtgärd. Ett beslut att lämna koncentrationen utan åtgärd bör fattas så snart det står klart att det saknas förutsättningar för ett beslut om förbud eller åläggande.

260. Andra och tredje styckena är oförändrade.

14 § Konkurrensverket får förlänga fristen i 13 § första stycket med högst 25 arbetsdagar i sänder, om parterna i koncentrationen samtycker till det. I de fall annan medverkande anmält koncentrationen enligt 7 § 2 krävs även dennes samtycke. Om koncentrationen ägt rum på det sätt som anges i 3 § andra meningen, är förvärvarens samtycke tillräckligt.

Om det finns synnerliga skäl, får fristen förlängas utan sådant samtycke som anges i första stycket.

261. Paragrafen reglerar vilka möjligheter som finns att förlänga den frist som föreskrivs i 13 § första stycket. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

262. *Första stycket* ändras till följd av övergången till arbetsdagar i fråga om sättet som fristen i 13 § första stycket beräknas. 25 arbetsdagar motsvarar i princip vad som gäller enligt bestämmelsens nuvarande lydelse (en månad). I fråga om arbetsdag har begreppet samma innebörd som i 13 § första stycket, se närmare under kommentaren till den paragrafen.

263. *Andra stycket* är oförändrat.

15 § Om Konkurrensverkets beslut om förbud enligt 1 § eller åläggande enligt 2 § överklagas, ska Patent- och marknadsdomstolen avgöra ärendet inom åtta månader från det att överklagandet kom in.

Den i första stycket angivna fristen får förlängas av domstolen under samma förutsättningar som anges i 14 §.

264. Paragrafen anger vilken tidsram som gäller för Patent- och marknadsdomstolens prövning av ett överklagat beslut om förbud eller åläggande. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

265. *Första stycket* ändras genom att fristen för när Patent- och marknadsdomstolen senast ska meddela beslut om förbud eller åläggande bestäms till åtta månader från det att överklagandet kom in. Genom ändringen förlängs fristen med två månader jämfört med vad som gäller enligt nuvarande bestämmelse. Den ytterligare handläggningstid som förlängningen medför syftar till att ge domstolen bättre förutsättningar att förbereda ärendena för avgörande samt för parterna att efterkomma domstolens förelägganden och vidta nödvändiga åtgärder under förberedelsen. Liksom i dag är det dock angeläget att dessa ärenden även i fortsättningen handläggs skyndsamt och domstolen bör vidta åtgärder som avser att främja ett snabbt avgörande av ärendet.

266. *Andra stycket* är oförändrat.

16 § Om Patent- och marknadsdomstolens beslut överklagas ska Patent- och marknadsöverdomstolen avgöra ärendet inom *fyra* månader från det att tiden för överklagande gick ut.

Den i första stycket angivna fristen får förlängas av domstolen under samma förutsättningar som anges i 14 §.

267. Paragrafen anger vilken tidsram som gäller för Patent- och marknadsöverdomstolens prövning av ett överklagat beslut om förbud eller åläggande. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

268. *Första stycket* ändras genom att fristen för när Patent- och marknadsöverdomstolen senast ska avgöra ärendet bestäms till fyra månader från det att tiden för överklagande gick ut. Genom ändringen förlängs fristen med en månad jämfört med vad som gäller enligt nuvarande bestämmelse. I fråga om syftet med förlängningen, se närmare ovan under kommentaren till 15 §.

269. *Andra stycket* är oförändrat.

Bilaga 1 – Konkurrensverkets handläggning av koncentrationsärenden 1993–2024

270. I tabellerna redovisas det totala antalet koncentrationsärenden som prövats av Konkurrensverket enligt konkurrenslagen under perioden 1993–2024 samt antalet av dessa som avslutats under en inledande respektive särskild undersökning, såväl i absoluta tal som i procentuella andelar.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Totalt antal avslutade ärenden	92	85	117	139	74	79	72	80	77
Antal ärenden avslutade i fas 1	89	83	115	135	73	76	71	77	72
Antal ärenden avslutade i fas 2	3	2	2	4	1	3	1	3	5
Andel ärenden som avslutats i fas 1	96,7 %	97,6 %	98,3 %	97,1 %	98,6 %	96,2 %	98,6 %	96,2 %	93,5 %
Andel ärenden som avslutats i fas 2	3,3 %	2,4 %	1,7 %	2,9 %	1,4 %	3,8 %	1,4 %	3,8 %	6,5 %

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Totalt antal avslutade ärenden	63	65	45	42	57	48	51	97	115
Antal ärenden avslutade i fas 1	60	63	42	40	54	46	49	94	115
Antal ärenden avslutade i fas 2	3	2	3	2	3	2	2	3	0
Andel ärenden som avslutats i fas 1	95,2 %	97 %	93,3 %	95,2 %	94,7 %	95,8 %	96,1 %	96,9 %	100 %
Andel ärenden som avslutats i fas 2	4,8 %	3 %	6,7 %	4,8 %	5,3 %	4,2 %	3,9 %	3,1 %	0 %

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Totalt antal avslutade ärenden	107	86	75	68	69	90	122	164	165
Antal ärenden avslutade i fas 1	106	84	72	68	68	87	119	162	164
Antal ärenden avslutade i fas 2	1	2	3	0	1	3	3	2	1
Andel ärenden som avslutats i fas 1	99 %	97,7 %	96 %	100 %	98,6 %	96,7 %	97,6 %	98,8 %	99,4 %
Andel ärenden som avslutats i fas 2	1 %	2,3 %	4 %	0 %	1,4 %	3,3 %	2,5 %	1,2 %	0,6 %

	1997	1995/96	1994/95	1993/94
Totalt antal avslutade ärenden	233	430	218	146
Antal ärenden avslutade i fas 1	222	418	201	139
Antal ärenden avslutade i fas 2	11	12	17	7
Andel ärenden som avslutats i fas 1	95 %	97 %	92 %	95 %
Andel ärenden som avslutats i fas 2	5 %	3 %	8 %	5 %

271. I tabellerna nedan redovisas utfallet i de koncentrationsärenden som avslutats under en särskild undersökning under perioden 1993–2024.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Antal ärenden avslutade i fas 2	3	2	2	4	1	3	1	3	5
<i>Återkallade</i>	1¹¹⁰	1¹¹¹	0	0	0	0	0	0	2¹¹²
<i>Lämnade utan åtgärd</i>	1¹¹³	1¹¹⁴	2¹¹⁵	2¹¹⁶	0	2¹¹⁷	1¹¹⁸	3¹¹⁹	1¹²⁰
<i>Lämnade utan åtgärd med åtagande</i>	0	0	0	2¹²¹	1¹²²	0	0	0	0
<i>Förbud eller åläggande</i>	1¹²³	0	0	0	0	1¹²⁴	0	0	2¹²⁵

¹¹⁰ Dnr 498/2024, anmälan återkallad efter utkast till beslut.

¹¹¹ Dnr 594/2022, anmälan återkallad efter utkast till beslut.

¹¹² Dnr 84/2016, anmälan återkallad efter besked om att stämningsansökan skulle ges in, samt dnr 207/2016, anmälan återkallad efter utkast till stämningsansökan.

¹¹³ Dnr 505/2024.

¹¹⁴ Dnr 392/2023, lämnad utan åtgärd efter utkast till beslut.

¹¹⁵ Dnr 128/2022 och dnr 129/2022.

¹¹⁶ Dnr 440/2021 och dnr 458/2021.

¹¹⁷ Dnr 374/2019 och dnr 435/2019.

¹¹⁸ Dnr 425/2018.

¹¹⁹ Dnr 610/2016, dnr 383/2017 och dnr 393/2017.

¹²⁰ Dnr 411/2016.

¹²¹ Dnr 637/2020 och dnr 361/2021.

¹²² Dnr 698/2019.

¹²³ Dnr 816/2023 samt 383/2024 och 384/2024.

¹²⁴ Dnr 661/2018 och dnr 354/2019.

¹²⁵ Dnr 472/2015 och dnr 52/2016, anmälan återkallad efter stämning, samt dnr 578/2015 och dnr 118/2016.

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Antal ärenden avslutade i fas 2	3	2	3	2	3	2	2	3	0
<i>Återkallade</i>	0	0	0	0	1¹²⁶	0	0	0	0
<i>Lämnade utan åtgärd</i>	2¹²⁷	1¹²⁸	2¹²⁹	2¹³⁰	0	2¹³¹	1¹³²	1¹³³	0
<i>Lämnade utan åtgärd med åtagande</i>	0	0	0	0	1¹³⁴	0	0	1¹³⁵	0
<i>Förbud eller åläggande</i>	1¹³⁶	1¹³⁷	1¹³⁸	0	1¹³⁹	0	1¹⁴⁰	1¹⁴¹	0

¹²⁶ Dnr 690/2011, anmälan återkallad efter besked om att stämningsansökan skulle ges in.

¹²⁷ Dnr 747/2014, lämnad utan åtgärd efter utkast till beslut, och dnr 460/2015.

¹²⁸ Dnr 89/2014.

¹²⁹ Dnr 270/2013 och dnr 276/2013.

¹³⁰ Dnr 370/2012 och dnr 452/2012.

¹³¹ Dnr 219/2010 och dnr 588/2010.

¹³² Dnr 706/2008.

¹³³ Dnr 413/2008.

¹³⁴ Dnr 445/2011.

¹³⁵ Dnr 162/2008.

¹³⁶ Dnr 161/2015 och dnr 514/2015.

¹³⁷ Dnr 72/2014 och dnr 426/2014.

¹³⁸ Dnr 126/2013 och dnr 437/2013.

¹³⁹ Dnr 513/2011 och dnr 758/2011.

¹⁴⁰ Dnr 254/2009 och dnr 524/2009.

¹⁴¹ Dnr 208/2008 och dnr 489/2008.

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Antal ärenden avslutade i fas 2	1	2	3	0	1	3	3	2	1
<i>Återkallade</i>	0	0	1¹⁴²	0	0	1¹⁴³	0	1¹⁴⁴	1¹⁴⁵
<i>Lämnade utan åtgärd</i>	1¹⁴⁶	1¹⁴⁷	1¹⁴⁸	0	1¹⁴⁹	0	1¹⁵⁰	0	0
<i>Lämnade utan åtgärd med åtagande</i>	0	0	1¹⁵¹	0	0	1¹⁵²	2¹⁵³	1¹⁵⁴	0
<i>Förbud eller åläggande</i>	0	1¹⁵⁵	0	0	0	1¹⁵⁶	0	0	0

¹⁴² Dnr 367/2004, anmälan återkallad efter beslut att inleda särskild undersökning men före utkast till stämningsansökan.

¹⁴³ Dnr 543/2001, anmälan återkallad efter utkast till stämningsansökan.

¹⁴⁴ Dnr 278/1999, anmälan återkallad efter beslut att inleda särskild undersökning men före utkast till stämningsansökan.

¹⁴⁵ Dnr 269/1998, anmälan återkallad efter utkast till stämningsansökan.

¹⁴⁶ Dnr 123/2006.

¹⁴⁷ Dnr 674/2005.

¹⁴⁸ Dnr 212/2004.

¹⁴⁹ Dnr 1004/2001.

¹⁵⁰ Dnr 918/1999.

¹⁵¹ Dnr 556/2004.

¹⁵² Dnr 694/2000.

¹⁵³ Dnr 615/2000 och dnr 670/2000.

¹⁵⁴ Dnr 221/1999.

¹⁵⁵ Dnr 875/2004 och dnr 61/2005.

¹⁵⁶ Dnr 759/2000 och dnr 159/2000.

	1997	1995/96	1994/95	1993/94
Totalt antal ärenden avslutade i fas 2	11	12	17	7
<i>Återkallade</i>	0	0	3¹⁵⁷	0
<i>Lämnade utan åtgärd</i>	6¹⁵⁸	9¹⁵⁹	12¹⁶⁰	4¹⁶¹
<i>Lämnade utan åtgärd med åtagande</i>	4¹⁶²	1¹⁶³	2¹⁶⁴	3¹⁶⁵
<i>Förbud eller åläggande</i>	1¹⁶⁶	2¹⁶⁷	0	0

¹⁵⁷ Dnr 43/1995, dnr 877/1995 och dnr 1276/1995.

¹⁵⁸ Dnr 211/1997, dnr 244/1997, dnr 612/1997, dnr 655/1997, dnr 676/1997 och dnr 1077/1997.

¹⁵⁹ Dnr 48/1996, dnr 100/1996, dnr 254/1996, dnr 732/1996, dnr 865/1996, dnr 1066/1996, dnr 1088/1996, dnr 1166/1996 och dnr 1247/1996.

¹⁶⁰ Dnr 372/1995, dnr 510/1995, dnr 535/1995, dnr 695/1995, dnr 711/695, dnr 769/1995, dnr 800/1995, dnr 897/1995, dnr 987/1995, dnr 1033/1995, dnr 1121/1995, dnr 1196/1995 och dnr 1240/1995.

¹⁶¹ Dnr 1094/1993, dnr 677/1994, dnr 886/1994 och dnr 1269/1994.

¹⁶² Dnr 292/1997, dnr 420/1997, dnr 686/1997 och dnr 1108/1997.

¹⁶³ Dnr 961/1996.

¹⁶⁴ Dnr 535/1995 och dnr 1261/1995.

¹⁶⁵ Dnr 912/1996, dnr 936/1994 och dnr 1178/1994.

¹⁶⁶ Dnr 494/1997 och dnr 809/1997.

¹⁶⁷ Dnr 40/1996 och dnr 661/1996, samt dnr 494/1996 och dnr 689/1996.

Bilaga 2 – Frister för konkurrensmyndigheternas prövning i övriga EES-länder och Storbritannien

272. I tabellen redovisas de frister som gäller för koncentrationsprövningens olika faser i övriga EES-länder¹⁶⁸ och Storbritannien.
273. Tabellen inleds med övriga nordiska länder och följer därefter alfabetisk ordning.

	Land	Fristen för en inledande undersökning (fas 1)	Fristen för en fördjupad undersökning (fas 2)
1	Danmark ¹⁶⁹	25 arbetsdagar Fristen kan förlängas med 10 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	90 arbetsdagar Fristen förlängs med 20 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande efter att 70 arbetsdagar har löpt av fristen. Fristen kan förlängas med upp till 20 arbetsdagar vid parternas samtycke eller på deras begäran.
2	Finland ¹⁷⁰	23 arbetsdagar	69 arbetsdagar Fristen kan förlängas med upp till 46 arbetsdagar efter beslut av Marknadsdomstolen.
3	Island ¹⁷¹	25 arbetsdagar	90 arbetsdagar Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande efter att 55 arbetsdagar av fristen har löpt. Fristen kan förlängas med upp till 20 arbetsdagar vid parternas samtycke eller på deras begäran.
4	Norge ¹⁷²	25 arbetsdagar	75 arbetsdagar

¹⁶⁸ Kartläggningen omfattar inte Luxemburg och Liechtenstein som saknar nationella bestämmelser rörande koncentrationskontroll.

¹⁶⁹ Den danska konkurrenslagen, *Konkurrencebogen*, tillgänglig via följande länk: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/1150>.

¹⁷⁰ Den finska konkurrenslagen, Konkurensilaki 12.8.2011/948, tillgänglig via följande länk: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110948>.

¹⁷¹ Den isländska konkurrenslagen, *Samkeppnislög* (44/2005). En engelsk översättning av den isländska konkurrenslagen är tillgänglig via följande länk: <https://en.samkeppni.is/media/en-news/Competition-law-no-44-2005.pdf>.

¹⁷² Den norska konkurrenslagen, *Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger* (konkurranseloven), tillgänglig via följande länk: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2004-03-05-12>.

		Fristen förlängs med 10 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande inom 20 arbetsdagar från mottagande av anmälan.	Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande efter att myndigheten har meddelat sitt preliminära beslut. Fristen kan förlängas med upp till 15 arbetsdagar vid parternas samtycke eller på deras begäran.
5	Grönland ¹⁷³	40 arbetsdagar	90 arbetsdagar Fristen kan förlängas med upp till 20 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande senare än 20 arbetsdagar innan fristens utgång, eller vid parternas samtycke eller på deras begäran.
6	Belgien ¹⁷⁴	25 arbetsdagar¹⁷⁵ Fristen kan förlängas med 10 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande. Fristen kan förlängas på parternas begäran.	60 arbetsdagar Fristen kan förlängas med upp till 20 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande. Fristen kan förlängas på parternas begäran.
7	Bulgarien ¹⁷⁶	25 arbetsdagar Fristen kan förlängas med 10 arbetsdagar om parterna begär det i syfte att förbereda åtagande. Fristen förlängs med 10 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	90 arbetsdagar Fristen kan förlängas med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande. Vid komplexa ärenden kan fristen förlängas med upp till 25 arbetsdagar.
8	Cypern ¹⁷⁷	1 månad	3 månader

¹⁷³ Den grönländska konkurrenslagen, *Inatsisartutlov om konkurrence (konkurrenceloven)*, tillgänglig via följande länk: https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2014/l-01-2014?sc_lang=da.

¹⁷⁴ Den belgiska ekonomiska rättskoden, *Code de droit économique*. En konsoliderad version av den belgiska ekonomiska rättskoden, tillsammans med en engelsk översättning, finns tillgänglig via följande länk: <https://www.abc-bma.be/fr/propos-de-nous/publications/english-translation-code-economic-law>.

¹⁷⁵ Inom 25 arbetsdagar från mottagande av anmälan ska konkurrensåklagaren presentera ett beslutsutkast till det beslutsfattande organet inom myndigheten. Det beslutsfattande organet ska fatta beslut inom 40 arbetsdagar efter att ha mottagit ansökan. Om parterna inkommer med åtaganden förlängs det beslutsfattande organets frist med 15 arbetsdagar.

¹⁷⁶ Den bulgariska konkurrenslagen, *ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА*. En engelsk översättning av den bulgariska konkurrenslagen är tillgänglig via den bulgariska konkurrensmyndighetens webbplats, se följande länk: <https://cpc.bg/en/Legislation>.

¹⁷⁷ Den cypriska konkurrenslagen, *ο περί Ελέγχου των Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων Νόμος του 2014 (N. 83(I)/2014)*. En engelsk konsoliderad version av den cypriska konkurrenslagen finns tillgänglig via den cypriska konkurrensmyndighetens webbplats, se följande länk: <http://www.competition.gov.cy/competition/competition.nsf/All/5937AB49B8B38080C2257FB2003A442B?OpenDocument>.

		Fristen kan under vissa förutsättningar förlängas med 14 kalenderdagar.	Fristen kan förlängas med 14 kalenderdagar. Fristen kan förlängas vid förseningar orsakade av parternas underlåtelse.
9	Estland ¹⁷⁸	30 kalenderdagar	4 månader
10	Frankrike ¹⁷⁹	25 arbetsdagar Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande. Fristen kan förlängas med 15 arbetsdagar på parternas begäran.	65 arbetsdagar Fristen förlängs med 20 arbetsdagar om parterna inkommer med eller ändrar ett åtagande senare än 20 arbetsdagar innan fristens utgång. Fristen kan förlängas med 20 arbetsdagar på parternas begäran.
11	Grekland ¹⁸⁰	1 månad	90 kalenderdagar Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.
12	Irland ¹⁸¹	30 arbetsdagar Fristen kan förlängas med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	90 arbetsdagar Fristen kan förlängas med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.
13	Italien ¹⁸²	30 kalenderdagar Fristens löptid stoppas tillfälligt om myndigheten utfärdar ett informationsläggande till parterna eller om parterna inkommer med åtagande.	90 kalenderdagar Fristen kan förlängas med upp till 30 kalenderdagar om parterna inkommer med åtagande eller underlåter att inkomma med information som myndigheten begär.

¹⁷⁸ Den estniska konkurrenslagen, *konkurentsiseadus*. En engelsk version av den estniska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/519012015013/consolide/current>.

¹⁷⁹ Den franska handelslagen, *Code de commerce*, tillgänglig via följande länk: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000005634379/LEGISCTA000006133185/#LEGISCTA000006133185.

¹⁸⁰ Den grekiska konkurrenslagen, *Nóμος 3959/2011 περί της Προστασίας του Ελεύθερου Ανταγωνισμού*. En engelsk version av den grekiska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: <https://www.epant.gr/en/legislation/protection-of-free-competition.html>.

¹⁸¹ Den irländska konkurrenslagen, *Competition Act, 2002*, tillgänglig via följande länk: <https://revisedacts.lawreform.ie/eli/2002/act/14/revised/en/html>.

¹⁸² Den italienska konkurrenslagen, *Norme per la tutela della concorrenza e del mercato - Legge 10 ottobre 1990, n.287*, tillgänglig via följande länk: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:1990-10-10:287>.

14	Kroatien ¹⁸³	30 kalenderdagar	3 månader Fristen kan förlängas med 3 månader.
15	Lettland ¹⁸⁴	1 månad	4 månader Fristen kan förlängas med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.
16	Litauen ¹⁸⁵	1 månad Fristen kan förlängas med 1 månad om parterna inkommer med åtagande.	3 månader Fristen kan förlängas med 1 månad om parterna inkommer med åtagande.
17	Malta ¹⁸⁶	6 veckor Fristen kan förlängas till 2 månader om parterna inkommer med åtagande.	4 månader Fristen kan förlängas med 1 månad om parterna inkommer med åtagande.
18	Nederländerna ¹⁸⁷	4 veckor	13 veckor
19	Polen ¹⁸⁸	1 månad	4 månader Fristen kan förlängas med 14 kalenderdagar om parterna inkommer med åtagande.
20	Portugal ¹⁸⁹	30 arbetsdagar Fristens löptid stoppas i 20 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	60 arbetsdagar Fristens löptid stoppas i 20 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.

¹⁸³ Den kroatiska konkurrenslagen, *Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja* (NN 79/2009). En engelsk version av den kroatiska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: https://www.aztn.hr/uploads/documents/eng/documents/COMPETITION_ACT_2009_1.pdf.

¹⁸⁴ Den lettiska konkurrenslagen, *Konkurences likums*. En engelsk version av den lettiska konkurrenslagen är tillgänglig via följande länk: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/54890-competition-law>.

¹⁸⁵ Den litauiska konkurrenslagen, *Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas*. En engelsk version av den litauiska konkurrenslagen är tillgänglig via följande länk: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/49e68d00103711e5b0d3e1beb7dd5516?fwid=bkaxmycc>.

¹⁸⁶ Den maltesiska företagskoncentrationslagen, *Control of concentrations regulations*, tillgänglig via följande länk: <https://legislation.mt/eli/sl/379.8/20100722/eng>.

¹⁸⁷ Den nederländska konkurrenslagen, *Mededingingswet*, tillgänglig via följande länk: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0008691/2019-01-01#Hoofdstuk5>.

¹⁸⁸ Den polska konkurrenslagen, *Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*. En engelsk version av den polska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: <https://konsument.gov.pl/wp-content/uploads/bart-baza-wiedzy-ochrona-kon-eng/zalacznik-1.pdf>.

¹⁸⁹ Den portugisiska konkurrenslagen, *Regime Jurídico da Concorrência*. En engelsk version av den portugisiska konkurrenslagen är tillgänglig via följande länk: https://www.concorrencia.pt/sites/default/files/documentos/legislacao/Law_19_2012_bilingual_en_0.pdf.

			Fristen kan förlängas med upp till 20 arbetsdagar vid parternas samtycke eller på deras begäran.
21	Rumänien ¹⁹⁰	45 kalenderdagar	5 månader
22	Slovakien ¹⁹¹	25 arbetsdagar Fristen kan förlängas med upp till 30 arbetsdagar vid parternas samtycke eller på deras begäran.	90 arbetsdagar Fristen kan förlängas med upp till 30 arbetsdagar vid parternas samtycke eller på deras begäran.
23	Slovenien ¹⁹²	25 arbetsdagar Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	60 arbetsdagar Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.
24	Spanien ¹⁹³	1 månad Fristen förlängs med 10 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	3 månader Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.
25	Storbritannien ¹⁹⁴	40 arbetsdagar Om konkurrensmyndigheten beslutar att koncentrationen kvalificerar för en fördjupad undersökning kan parterna inkomma med åtagande inom 5 arbetsdagar från detta beslut. Om myndigheten beslutar att åtagandet skulle kunna godtas har myndigheten en frist om 50 arbetsdagar att besluta om åtagandet ska accepteras (vilket innebär att en fördjupad undersökning inte inleds). Denna frist kan förlängas med upp till 40 arbetsdagar vid särskilda skäl.	24 veckor Fristen kan förlängas med upp till 8 veckor vid särskilda skäl. Om konkurrensmyndigheten finner att koncentrationen leder till en väsentlig minskning av konkurrensen och att åtagande bör vidtas för att åtgärda konkurrensproblemen inleds en frist om 12 veckor för myndigheten att acceptera slutliga åtagande. Denna frist kan förlängas med upp till 6 veckor.

¹⁹⁰ Den rumänska konkurrenslagen, *Legea concurenței nr. 21/1996*. En engelsk version av den rumänska konkurrenslagen är tillgänglig via följande länk: https://www.consiliulconcurenței.ro/uploads/docs/concurenta/LEGEA_CONCURENTEI_Nr_21_eng_rev_1.pdf.

¹⁹¹ Den slovakiska konkurrenslagen, *Zákon č. 187/2021 Z.z., o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. En engelsk version av den slovakiska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1765_act_187_2021_endocx.pdf?csrt=8652613729963520612.

¹⁹² Den slovenska konkurrenslagen, *Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence*. En engelsk version av den slovenska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: https://www.varstvo-konkurence.si/fileadmin/varstvo-konkurence.si/pageuploads/angleska_stran/ZPOMK-1-AN_REV-za_objavo_na_spletu.pdf.

¹⁹³ Den spanska konkurrenslagen, *Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia*, tillgänglig via följande länk: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-12946>.

¹⁹⁴ Den brittiska företagslagen, *the Enterprise Act 2002*, tillgänglig via följande länk: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/40/contents>.

26	Schweiz ¹⁹⁵	1 månad.	4 månader
27	Tjeckien ¹⁹⁶	30 kalenderdagar Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.	4 månader Fristen förlängs med 15 arbetsdagar om parterna inkommer med åtagande.
28	Tyskland ¹⁹⁷	1 månad	4 månader Fristen förlängs med 1 månad om parterna inkommer med åtagande.
29	Ungern ¹⁹⁸	30 kalenderdagar Fristen kan förlängas med 20 kalenderdagar.	3 månader Fristen kan förlängas med 2 månader.
30	Österrike ¹⁹⁹	4 veckor Fristen kan förlängas med 2 veckor på parternas begäran.	5 månader Fristen kan förlängas med 1 månad på parternas begäran.

¹⁹⁵ Den schweiziska konkurrenslagen, *Loi fédérale sur les cartels et autres restrictions à la concurrence*. En engelsk version av den schweiziska konkurrenslagen är tillgänglig via följande länk: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1996/546_546_546/en.

¹⁹⁶ Den tjeckiska konkurrenslagen, *Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů*. En engelsk version av den tjeckiska konkurrenslagen finns tillgänglig på den tjeckiska konkurrensmyndighetens webbplats, se följande länk: <https://uojs.gov.cz/en/legislation.html>.

¹⁹⁷ Den tyska konkurrenslagen, *Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen*. En engelsk version av den tyska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gwb/englisch_gwb.pdf.

¹⁹⁸ Den ungerska konkurrenslagen. En engelsk version av den ungerska konkurrenslagen finns tillgänglig via följande länk: https://www.gvh.hu/pfile/file?path=/en/legal_background/rules_for_the_hungarian_market/competition_act/competition-act-documents/jogihatter_tpv_t_hataly_20190101_a&inline=true.

¹⁹⁹ Den österrikiska kartellagen, *Kartellgesetz*. En engelsk version av den österrikiska kartellagen finns tillgänglig via följande länk: https://www.bwb.gv.at/fileadmin/user_upload/PDFs/Cartel_Act_2005_Sep_2021_english.pdf.